ŠTEVILKA 11 - LETNIK VI

ISSN 2712-4479

SUPERNOVA

REVIJA ZA SPEKULATIVNO FIKCIJO

Znanstvena fantastika - Fantazija - Nadnaravni horor

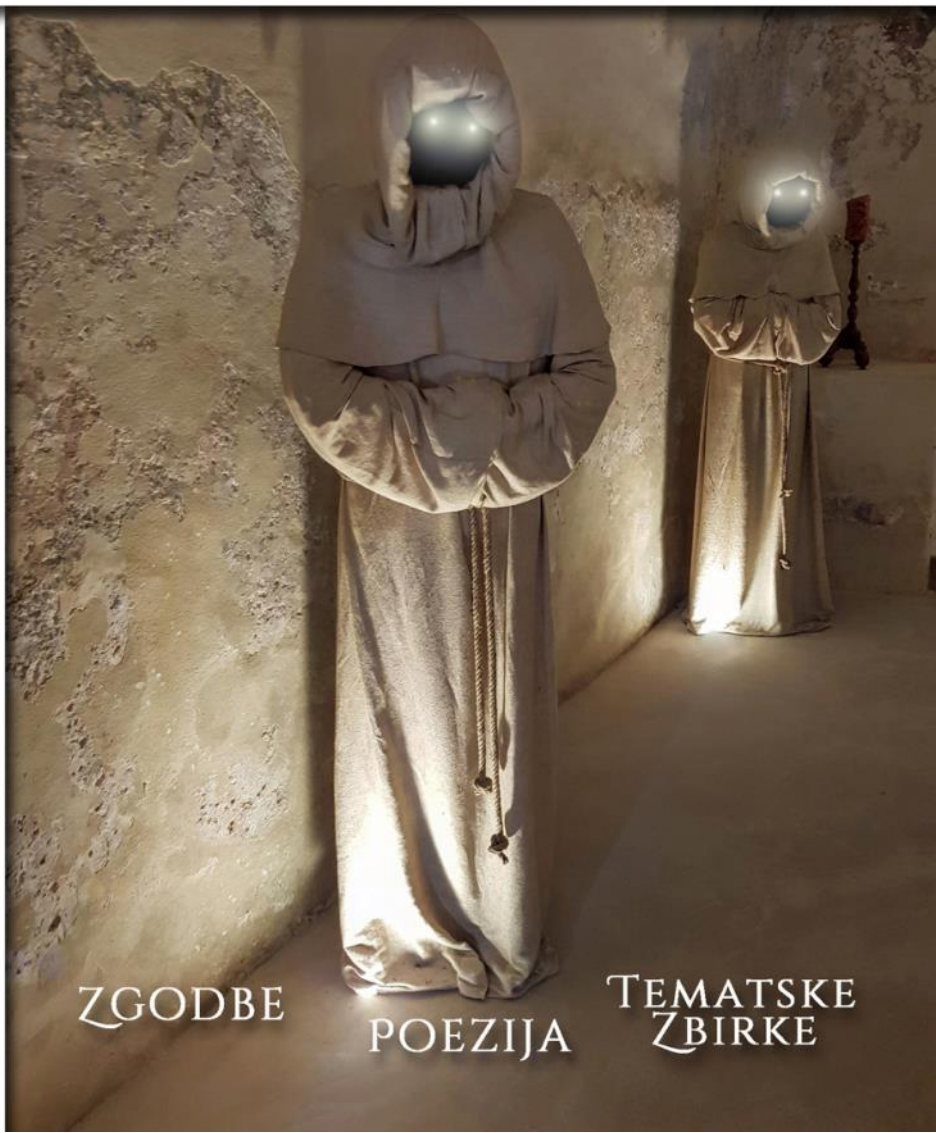

Supernova

Revija za spekulativno fikcijo

Številka 11/2021 Letnik 6 ISSN - 2712-4479

Glavni urednik in odgovorni urednik

Bojan Ekselenski

Pomočnik glavnega urednika

Ivan Šokić

Lektoriranje

Lenka Krajnc

Prevodi

Matej Krajnc (angleščina), Bojan Ekselenski (HR, SRB, ČG, BiH)

Prelom in oblikovanje naslovnice

Bojan Ekselenski

Foto na naslovnici

Bojan Ekselenski

Naslov uredništva

Celjsko literarno društvo,
Gledališki trg 4, 3000 Celje
celjsko.literarno@outlook.com
http://cld.si

Izdajatelj

Celjsko literarno društvo
Transakcijski račun:
05100-8010642929

Cena za posamezni izvod tiskane izdaje: 6 €

ISSN tiskane izdaje: 2464-0387

Izdajo so omogočili:

JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

MESTNA OBČINA CELJE

ŠTEVILKA 11

UVODNIK (6)

Bojan Ekselenski
Uvod v jesenski bralnik - 6

ESEJ (9)

Bojan Ekselenski
Pasti priprave CV (avtorske biografije) - 9

PROZA (14)

Branko Zupanc
Mesečeva vrata - 15
Darka Lampič
Oblast - 21
Pripovedovalec - 24
Domen Mohorič
Glina mojstra Mercharta - 27
Dominik Lenarčič
Sam hudič - 30
Franci Cerar
Srečanje bogov - 32
Drugo rojstvo - 36
Matjaž Marinček
Reprogramer - 40

VZHODNOEVROPSKA ZF&F ANTOLOGIJA (44)

Bojan Ekselenski
Uvodne besede - 45
Barbara Ribič Jelen
Preskok - 46
Bojan Ekselenski
Dan, ko je umrla civilizacija - 57
Domen Mohorič
Mišja mrzlica - 63
Majda Arhnauer Subašič
Jeza boginje Ekvorne - 67

FESTIVALSKI RAZPIS - PRIŠLI SO IZ CELJSKEGA PODZEMLJA(76)

Dragić Rabrenović
Magnus Opus - 77

Marko Vujović
Odsev teme - 83

Matic Smerdu
Kosmata pustolovščina - 92

Nada Tržan-Herman
Endimion se prebudi v Celju - 102

Tanja Mencin
Me rotiš - 106

V celici človeka - 106

Enigma - 106

PREVODI - PROZA (108)

Alexandru Lamba
Žuželka - 108

Jacek Dukaj
Katedrala - 112

Petra Rapaić
Lovci na nečiste 1: Čarovnica - 118

Lovci na nečiste 1: Volkodlak - 120

POEZIJA (122)

Dominik Lenarčič
Velika goba - 123

Pot skozi mesto - 123

Marjan Škoda
Znano - znanstvena fantastika - znano - 125

Oče nevron - 126

Matej Krajnc
Drugi arhetip (song o morebitnosti)- 127

Nada Tržan-Herman
Tragika preranih smrti - 129

PREVODI - POEZIJA (131)

Ljubomir Mihajlovski
Tri pesmi - 131

DOGODKI IN ODMEVI (133)

MEDNARODNO SODELOVANJE

Bojan Ekselenski
Korona 42. Sferakon 2021 - 134

ESFS in Eurocon - 135

Bojan Ekselenski
Fanfest 5 - Festivalski program (136)

FANTAZIJSKA KNJIGARNA

Jan R. Bilodjerič
Animus (139)

Bojan Ekselenski
Evangelij iz Languedoca 1 (140)

RECENZIJA (141)

Vpogled v podnebne spremembe, preden jih je zaznala znanost
Frenk Herbert: Otroka peščenega planeta (141)

Bližč in beda zadnjega človeškega zatočišča
Snežana Kanački: POlaris - zadnje mesto (142)

OBVESTILA IN RAZPISI (144)

Festivalski razpis za Fanfest 6 (144)
Splošni razpis za Supernovo (146)
Razpis za Vsesledje (147)
O Celjskem literarnem društvu (148)

ZADNJA STRAN

Uvod v jesenski bralnik

⇒ Dejstvo 1: Živimo v tragikomični distopiji.

⇒ Dejstvo 2: Še nikoli niso bile družbene okoliščine ugodnejše za pisanje satire.

⇒ Dejstvo 3: Celjsko literarno društvo praznuje 20 let obstoja

⇒ Dejstvo 4: Festival fantazijske književnosti je edina slovenska prireditev, ki poskuša zbrati vse aktivne slovenske avtorice in avtorje fantastike.

⇒ Dejstvo 5: Razvoj fantazijske književnosti je v Sloveniji odvisen od etičnega pogona peščice entuziastov v okviru ljubiteljskega društva iz mesta na drugem koncu galaksije – Celja. Književnice in književniki slovenskega literarnega *mainstreama*, poskušajte najti Celje na zemljevidu vesolja (namig: nahaja se v Orionovem pasu Mlečne ceste).

Slovenski avtorji fantastike imajo za zdaj v Sloveniji samo eno resno možnost objave svojih del, ki niso namenjeni vrtčevskim otrokom in osnovnošolski mladini – Supernovo.

Revija prihaja z 11. številko in je od 10. številke dalje omejeno plačljiva. Ne gre za silne denarje, ki bi uredništvu plačalo vozovnico na rob vesolja (Richard Branson, od nas ne bo dobička). Revijo še vedno ustvarjamo na etični pogon. Morebitni prihodki gredo za samo en namen – prevod literarnega dela, ki ne izhaja iz priljubljene bralne destinacije (angleško govoreče države).

V uredništvu se zavedamo, da je za plemenitenje slovenske književne krajine koristno okusiti tudi kaj iz Poljske, Romunije in sorodnih literarnih destinacij. Njihova fantastika je za nas večinoma neznana in prevodi so dober način za spoznavanje bogastva tamkaj ubesedenih idej.

V sveži Supernovi sobivata kar dva tematska vsebinska sklopa.

Lanskoletnemu fanfestovemu mednarodnemu razpisu »Prišli so iz celjskega podzemlja« se je pridružil še slovenski del projekta vzhodnoevropske antologije na temo, uganili ste, virusa, konkretno virusa hemoragične mrzlice. Nastala je antologija

»The Viral Curtain (Virusna zavesa)«, ki jo koordinira Romunija. Na razpis, ki ga je za Slovenijo koordiniralo Celjsko literarno društvo, so prišle štiri objavljive kratke zgodbe. Pripoved Bojana Ekselenskega (Dan, ko je umrla civilizacija) je bila seveda takoj izločena, saj ne bi bilo higienično, če bi koordinator slovenskega dela projekta izbral svoje delo. Preostale tri zgodbe, ki so jih prispevali Barbara Ribič Jelen (Preskok), Domen Mohorič (Mišja mrzlica) in Majda Arhnauer Subašič (Jeza boginje Ekvorne), so vsaka zase zanimive in odločitev za izbor samo ene je bila silno težka. Na koncu je, po tehtnem premisleku, v Romunijo po žici potovala zgodba Jeza boginje Ekvorne.

Seveda preostale zgodbe niso šle v nič. Vse štiri objavljive zgodbe lahko spoznate v tej Supernovi. Torej ... predstavljamo vam »*Slovensko virusno zaveso«*.

Tudi angleški prevodi bodo prav prišli, saj se bodo pojavili v morebitni angleški izdaji Supernove (za potrebe mednarodnega sodelovanja).

Festivalski razpis »Prišli so iz celjskega podzemlja« je dosegel tudi tuje avtorje in avtorice. Prišla so tudi pesniška dela, ki so v fantastiki precej redka dobrina. Supernova je revija, kjer je prostor tudi za tovrstno literarno izražanje. Zgodbe so prispevali Dragić Rabrenović, Marko Vujović (oba iz Črne gore) in Matjaž Smerdu, a poezijo sta poslali Nada Tržan-Herman in Tanja Mencin (vsi iz Slovenije). V Supernovi 12 bo še ena festivalska zgodba od Radomariole Čikić iz BiH.

V tokratni številki je kratek esej o pripravi avtorske biografije (t. i. CV). V uredništvu Vsesledja (revija Celjskega literarnega društva za literaturo in kulturo) smo ugotovili, da ima velik del avtoric in avtorjev težave pri pripravi lastne avtorske biografije, čeprav je to zelo pomemben del vsakega ustvarjanja.

Kaj prinašata prozna in poetična zakladnica?

Slovensko prozno ustvarjanje predstavljajo Branko Zupanc, Darka Lampič, Domen Mohorič, Dominik Lenarčič, Franci Cerar in Matjaž Marinček. Razen Branka gre za uveljavljena pisateljska imena, ki smo jih v Supernovi že spoznali. Branko Zupanc je sveže ime v Supernovi, a ima že dolgo knjižno kilometrino in pričujoča zgodba, Mesečeva vrata, je del avtorjeve zbirke z veliko dozo fantastike.

Poezijo predstavljajo Dominik Lenarčič, Marjan Škoda, Matej Krajnc in Nada-Tržan Herman.

Vsebinski sklop prevodov je tokrat razdeljen na prozni in pesniški del.

Prozo objavljajo uveljavljeni poljski pisatelj Jacek Dukaj, vsestranski romunski pisatelj Alexandru Lamba in mlada srbska pisateljica Petra Rapaić.

Poezija je od uveljavljenega makedonskega pesnika in pisatelja Ljubomirja Mihajlovskega.

Preostalnik obsega program letošnjega Fanfesta in drobna utrinka z Eurocona in Sferakona, kjer smo bili prisotni. Za informativne namene je dodan še kratek prispevek o evropski krovni organizaciji za znanstveno fantastiko in fantazijo –

European Science Fiction Society (ESFS v nadaljevanju). Nekaj je tudi knjižnega drobirja, ki se je vsul iz založniške škatle. Tako imamo Animus od Jana R. Bilodjeriča in Evangelij iz Languedoca 1 od Bojana Ekselenskega. Verjetno je še izšlo kaj v fantazijski maniri, a uredništvo o tem ni prejelo informacije.

Literarna revija brez recenzij je kot brezmesna svinjska pečenka, zato sta priobčeni recenziji svežih izdaj znanstvenofantastične književnosti:

Snežana Kanački (Srbija): Polaris – zadnje mesto

Frenk Herbert: Otroka peščenega planeta

V reviji so že tradicionalno literarni razpisi.

Vaš vdani Bojan Ekselenski

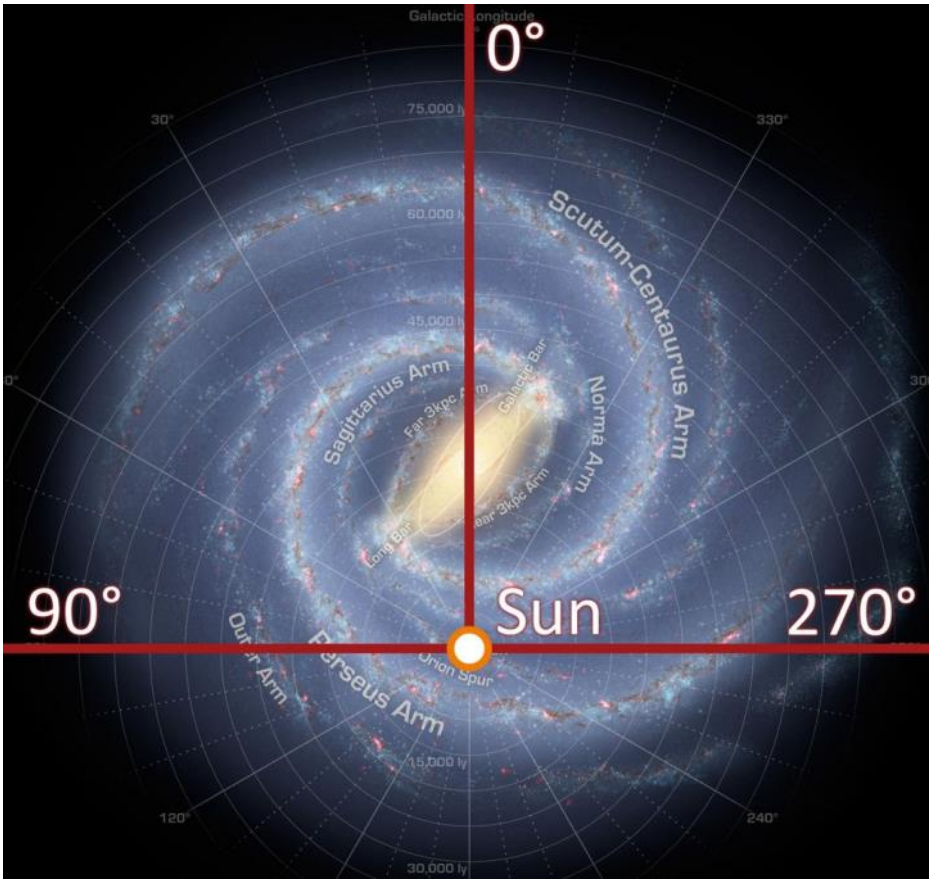

Da boste lažje našli Celje. Zemlja kroži okoli Sonca ... (vir: Wikipedija)

Bojan Ekselenski

Pasti priprave CV (avtorske biografije)

Avtorska biografija je veliko pomembnejša, kot si mogoče mislite. Zakaj in kako? Berite dalje ...

Ustvariti morate kratek in prepričljiv avtorski življenjepis za uporabo na svojih spletnih mestih, knjižnih platnicah, antologijah, zbirkah, razpisih ali v sporočilih za javnost.

Pa veste, kako napisati avtorsko biografijo?

Videti je »na izi«, a gre za zelo zahtevno in pomembno področje avtorskega bivanja. Oglejmo si ključne elemente zanimive biografije. Poleg tega, kaj mora vključevati, je verjetno enako pomembno, česa ne sme vključevati. Predvsem kdaj in zakaj. Avtorski bio je enako pomemben kot pisanje literarnih del. Dobra poezija ali proza mrkneta ob neprimerni biografiji.

Večkrat se zgodi, da ob kakovostnem literarnem delu pride bistveno manj (beri: neprimerni) kakovosten bio. V nadaljevanju je nekaj praktičnih priporočil, kako se izogniti neprimernemu CV (popularna kratica za avtorsko biografijo, kratica izhaja iz latinščine - *curriculum vitae*, ki dobesedno pomeni življenjepis).

POMEMBNO:
PIŠETE AVTORSKO BIOGRAFIJO IN NE AVTOBIOGRAFSKE PRIPOVEDI ALI AVTOBIOGRAFIJE.

Vas je strah, da zgornji stavek opisuje vaše stanje? Ne bodite prestrogi do sebe! Veliko briljantnih avtorjev zamrzne, ko gre za pisanje o sebi. Udobneje jim je ustvarjati pisano fikcijo, kot izpostavljati lastno življenje v (kot pravi Morpheus iz Matrice) »puščavi resničnega«.

Ne glede na to, vas je tega strah ali ne, spisati morate kratek in prepričljivi CV, ki ga boste delili z javnostjo in se tako ustrezno predstavili. V službi nebolečega ustvarjanja učinkovitega CV si podrobneje oglejmo ključne elemente zanimive biografije. Poudarjeno je tudi to, kar je pametno izpustiti.

Naj bo vaša biografija primerno kratka

Avtorska biografija ni kraj, kjer bi izpovedali svojo celotno življenjsko zgodbo. Glede obsega je dobro izhodišče standardna stran (250 besed). Raje manj. Ko to različico dokončno uredite, jo lahko malce razširite za PR ali pa jo zmanjšate na 50

do 100 besed za druge namene (za predstavitev sodelujočih v tiskanih publikacijah, profili v družabnih omrežjih itd.). Na dosegu rok imejte tudi takšno v 25 besedah. Če vam literarna revija ali podobna serijska publikacija pošlje prošnjo za CV v 30 besedah, naj vas ne najdejo s spuščenimi hlačami. Imejte jo pri roki – gre za malce daljši stavek, ki mora povedati bistveno o vašem pisanju. Takšen obseg ni namenjen opisovanju vašega občudovanja pomladnega cvetenja ...

Pišite v tretji osebi

Podajanje svoje zgodbe v tretji osebi se morda zdi mnogim, zlasti začetnikom na poti (samo)promocije, nekoliko pretenciozno, vendar tako lažje samozavestno govorite o svojih dosežkih. Poskusite. Nezrelega avtorja ločite od zrele avtorice tudi po načinu podajanja svoje avtorske življenjske zgodbe.

Torej ... tretja oseba ednine je edini način podajanja občega CV. Izjemoma bo kakšen urednik od vas zahteval prvoosebni način.

Je pomembno, kje in kdaj sem rojen(-a)?

Najprej vprašanje: »Koga za vraga zanima, od kod sem?«

Če pišete serijo danes tako popularnih kriminalk, postavljenih v Ljubljani, a vi ste rojeni v LJ - Bežigradu, je lahko ta podrobnost ključnega pomena za vaš CV. Drugače je, če se vaša romanca, s pridihom paranormalnega, dogaja v Rusiji. V tem primeru najbrž ni pomembno, da ste rojeni v Mariboru in živite v hišici z vrtom in manjšim sadovnjakom pri Rušah.

Glede navajanja podatkov o svojem rojstvu, starših ali šolanju je le nekaj pomembnih in še ti odvisno od konteksta. Običajno zadostujejo bolj splošne navedbe.

Primer:

Bojan se je rodil v Celju leta 1964. Lunina mena in astrološke značilnost njegovega vdora v ta svet najbrž niso v ospredju zanimanja.

Drugo pa je, če bi Bojan napisal astrološki priročnik. Tam pa se vse suče okoli astroloških pojmov in v priloženi CV sodijo določene astrološke okoliščine njegove inkarnacije v ta svet.

Navadno začnemo pri začetku svojega bivanja.

Moj komentar na to: »Bljak dolgčas!«

Za uvod svojega CV se določite za pozitivne stvari, ki so resnično pomembne za bralstvo v kontekstu literarnega dela. Primeri:

- Mogoče so za vašo zgodbo ključnega pomena poklici vaših staršev.
- Mogoče je nedavna nesreča ali kakšen trenutni dogodek sprožil vaš ustvarjalni navdih.
- Mogoče je pomembna ljubezen do kaktusov.

Če je tako, začnite s tem. Seveda bodite prepričani o pomenu teh detajlov, preden o tem pišete v jedrnati biografiji. 250 besed občudovanja kaktusovih iglic ni ravno dober CV, pa čeprav ste spisali priročnik o kaktusih.

Vaše predhodno spisane knjige so mogoče nepomembne

Še enkrat, to ni izrek ali dogma, temveč zgolj premislek - a omemba knjig, ki ste jih že izdali, je MOGOČE izguba besed.

Pomislite: če ste Tadej Golob, najbrž že vsi vedo, kaj ste napisali. Ako ste Miha Nikolislišan, najbrž nikogar ne zanima, kaj ste napisali, saj bi v nasprotnem že vedeli za vas. Če jih boste zainteresirali, pa si bodo že sami našli vaše predhodne literarne izdelke. Običajno zadostuje Miha Nikolislišan je napisal 241 (takšnih in drugačnih) knjig. Zagotovo vsakdo začne kot neznani avtor.

Pravzaprav je pomembno le to, da bralci nekako odprejo vašo knjigo tudi zaradi podrobnosti vašega življenja, ki ste jih izbrali za vključitev v svoj CV, ki se nahaja na začetku ali koncu knjige. Učinkovit nekajbesedni CV je še posebej pomemben, če bo sijal z zadnje platnice knjige. Saj veste, 25 besed za priteg dragocene bralčeve pozornosti.

Naštejte NEKAJ svojih dosežkov na področju književnosti

Najprej naj poudarim, za CV ni pomembno, če ste bili prvak na študentskih atletskih igrah, niti ni pomembno, da ste lani zmagali na kolesarski dirki za veterane. Izjemoma je to omembe vredno, če pišete priročnik o pripravi rekreativnega športnika.

Pisec leposlovja pa bo v CV vpisal literarne dosežke.

Zagotovo je za pisca romana smotrna omemba morebitne pomembne literarne nagrade in najpomembnejše iz zgodovine svojih objav. Takšne stvari vzpostavljajo verodostojnost.

Slavnemu pisatelju je prihranjeno pisanje podrobnosti, pravzaprav mu ni treba brati tega članka, saj ljubitelji njegovega pisanja vedo o njem vse in še več.

Na slovenski pesniški sceni, ki je na zavidljivi ravni, je vsak uveljavljen pesnik verjetno tudi urednik pri kakšni literarni reviji, posvečeni poeziji, žirant na kakšnem pesniškem tekmovanju ali gost na enem od mnogih pesniških festivalov. V CV kaže navesti le najpomembnejše točke tovrstnega književnega udejstvovanja. V CV za novo pesniško zbirko zagotovo sodi omemba, da je avtor sveži prejemnik recimo Veronikine nagrade ... (ena najpomembnejših slovenskih nagrad za pesniško ustvarjanje op. ur.)

Tudi za avtorje(-ice) proze velja enako. Dobitnik Kresnika bo v CV v naslednjem romanu to zagotovo napisal v svoj CV.

Omenite najpomembnejše poklicne, osebne in druge izkušnje

Znova gre za vnašanje podrobnosti, ki bodo odmevale med vašimi bralci in se morajo tesno navezati na vsebino vaše knjige.

Če ste preboleli rak in pišete o zdravem odnosu do soočenja z rakom, je omenjanje vaše osebne zdravstvene anamneze ključnega pomena.

Bi radi pisali o prekmurski kuhinji? V tem primeru morebitna izkušnja z rakom ni tako pomembna, a najbrž kaže omeniti, da ste določen čas preživeli v Prekmurju.

Pišete fantazijski roman, ki se delno dogaja v Celju in je glavni junak meščan Celja? V CV zagotovo sodi podatek, da ste Celjan.

Spisali ste nadnaravno kriminalko, kjer je pomemben del vsebine forenzična preiskava umora. Če poklicno sodelujete pri forenzičnih preiskavah umorov, je to gotovo omembe vreden podatek za CV.

Za pogled na svoje življenje poiščite pogled od zunaj

Večkrat poudarjamo, da svoje literarno delo, če ga želite objaviti, dajte v branje komu drugemu in ga spodbudite, da poda svojo sodbo in morebitne napotke za izboljšave. Drugi drugače vidijo vaše pisanje od vas samih.

Podobno je z vsebino CV.

Lastno življenje in kariero smo težko sposobni videti popolnoma objektivno. Povprašajte svoje prijatelje, družino in vse tri oboževalce, kaj se jim zdi najpomembnejši ali najzanimivejši vidik vaše življenjske zgodbe. Poiščite nasvet pri uredniku, morebiti pisateljskem sopotniku ipd. Seveda si ne pozabite zapisati, kaj predlagajo! Verjetno boste presenečeni.

Napišite več verzij svoje avtorske biografije

Mnogi poznavalci tega področja priporočajo, da napišete nekaj različnih verzij biografije. Zlasti je to pametno, če pišete različne vrste literarnih del in so objavljene na različne načine (samostojne zbirke, deli antologij, romani ipd.)

Ako imate možnost, jih podajte naokrog in prosite za povratne informacije. Nato združite najbolj prepričljive odseke iz vsake različice, da ustvarite nepremagljiv CV!

Ne pozabite človeškega dotika

Ne glede na to, ali pišete leposlovje, eseje ali priročnike za kulinariko, pri sestavi biografije vedno upajte, da boste vzpostavili določeno vez s svojim bralstvom. Vaš CV je priložnost za vzpostavitev nevidne, a vendarle trdne povezave, zato se prepričajte, da se stvar ne bere kot zapis na Wikipediji. Dajte mu nekaj posebnosti in značaja. Ne pozabite na človeški dotik. Naj se vibracija biografije ujema z vašo estetiko.

CV naj opomni bralstvo, da ste človek in ne pisateljski robot.

Avtorjeva fotografija

Včasih je treba poleg biografije priložiti fotografijo. Na tej točki mnogi otrdijo in prosijo galaktične duhove, naj gre ta čaša mimo njih.

Kaj izbrati? Zagotovo ne takšne, ki vas kaže v luči preplašene miške, ki ne ve, kaj počne na fotografiji. Z izrezom iz skupinske fotografije, kjer čemite nekje v ozadju kadra, si ne boste naredili posebne usluge.

Fotka naj kaže samozavestno, vendar ne objestne ali vzvišene osebe.

Če gre slika v kuharski priročnik, tja gotovo ne sodite oblečeni v astronavta z zvezdnim ozadjem, temveč vanj bolje sede kuhinjski ambient.

Ste spisali fantazijsko satiro?

Zagotovo videz dolgočasnega birokrata ne bo vlival pravih občutkov.

Za konec še besede o tehnični kakovosti fotografije. Za spletne objave zadostujejo slike nižje ločljivosti, a za tisk potrebujete ustrezno kakovost. V osnovi poskrbite za ostrino in naravne barve. Ozadje naj bo res le ... ozadje. Rdeče oči zaradi bliskavice so slaba reklama.

Selfi naj nastane na dobri in naravni svetlobi. Morebiti ni odveč, da si omislite studijsko fotografiranje pred enobarvnim ozadjem. danes je to cenovno ugodno in zagotovo odtehta izgubo, ki jo prinese zmazek, ki mu ljubkovalno rečete »moja fotografija«.

Nimate možnosti za kakovostno fotografiranje? Moj nasvet je preprost. Izpljunite nekaj deset evrov za fotkanje pri profesionalcu, ki si reže kruh vsakdanji s fotografijo. Fotko naj vam naloži na USB ključek (vsebino takoj kopirajte na varno – danes je to t. i. »oblak«) in vam bo vedno pri roki.

Zaključek

Avtorska biografija je izredno pomemben del avtorjevega literarnega življenja. Vsebina se mora prilagajati okoliščinam objave.

V knjigo z vašim romanom zagotovo sodi drugačen CV, kot v antologijo in ta je znova drugačen za literarno revijo. V strokovno revijo zraven zagotovo sodijo strokovne reference in tam vaša ljubezen do narave nima posebnega smisla.

Vsekakor pa tega ne opravite levoročno (oziroma desnoročno za levičarje). Temu se posvetite z vso skrbnostjo. Bistvene točke naj bodo poenotene. Pri fotografiji bodite resni in poskrbite za osnovno tehnično kakovost slike.

Vsaka sled amaterizma in površnosti vam zbije verodostojnost. Tega pa nočete.

Če ste na koncu članka zamahnili z roko, saj pišem zase, pa vas sprašujem, čemu potem želite objaviti svoje delo?

PROZA

Branko Zupanc

Mesečeva vrata

Samoten jezdec v tihi noči,
spremljajo ga mesec, zvezde,
truden bliža se prepereli koči,
išče sled do ozke ceste.

Septembrska sobota je vedno bolj bledela v zelenem hrastovju in že v skoraj mračnem popoldnevu, ko sem zapuščal spodnji obronek Šmohorja in se bližal Zgornji Rečici. Košaro, do polovico polno lisičk in gobanov, sem dal v prtljažnik in se odpeljal s parkirišča pod pokopališčem. Nad njim stoji lepa cerkvica, posvečena blaženemu Antonu Martinu Slomšku.

Dograjena je bila leta 1939 po načrtih Janeza Valentinčiča, asistenta slovitega arhitekta Jožeta Plečnika. Tako lepega božjega hrama ni daleč naokoli. Posebej izstopa zvonik z balkoni in kupolami. Zidovi niso ometani, vidni so lepi kamni in človeku se zdi, da je prišel na Kras.

Za menoj je ostala Huda jama in Spodnja Rečica, potem pa še Laško, ko sem se poln nekih čudnih misli peljal ob Savinji proti Celju

Nekaj ni bilo prav. Čuden občutek je bil v meni, ki pa si ga nisem znal pojasniti. Nekaj me je spremljalo. Nekaj daljnega, nedoločnega, a vendar tako blizu, da bi se tistega skoraj lahko dotaknil. Nekaj na moji desni strani je potovalo z menoj, vendar na zunanji strani avtomobila. Spremljalo me je kot senca, v gostem mraku sem jo slutil, da je z menoj.

Za ovinkom se je na vzpetini vzpenjal kvišku proti zvezdnatemu nebu Stari Grad. Ščip je lebdel nad njim in njegova mesečina ga je oblivala v zgodnji jesenski meglici. In v njej, v tej mavrično srebrni penini so se zarisala vrata, spuščala so se navzdol po hribu v dolino in proti mojemu avtomobilu, vedno večja, bronasto prosojna, v njih pa nejasna postava, senca nekoga in iz nekega drugega časa. Vrata so zakrila temno obzorje, na široko so se odprla, ko sem zapeljal skozi dveri in utonil za njimi v noč. A glej! Še vedno sem se peljal po cesti, črni asfalt sta oblivala avtomobilska žarometa. Vse je minilo, privid je zbledel v nič, pa vendar – ni bilo več tako kot poprej. Zdelo se mi je, da se neskončno počasi peljem po cesti in da nisem več sam. Privid med vrati, oblitih z mesečino, je počasi postajal vse bolj jasen, iz sence se je oblikovala postava in sedla na sedež poleg mene. Postava je postala popolnoma otipljiva in stvarna. Z levim očesom sem opazoval cesto pred seboj, z desnim pa postavo. Poleg mene je sedel moški, star okoli petdeset let. Na sebi je imel oprijete hlače, kratek volnen suknjič lepe modre barve, pod njim pa belo laneno srajco. Na

nogah so bili koničasti čevlji, okoli vratu pa je nosil debelo zlato verižico. In še nekaj: izza zlatega pasu se je svetilo svetlo bodalo. Obraz? Malo daljši rjavi kodrasti lasje in bolj ali manj postrižena brada in brki.

Kar vozila sva se. Še vedno nisva prišla do table **'Celje'**, a vendar sva se peljala naprej. Kot da bi se peljala v brezčasju. Šlo je sicer naprej, a neskončno, neskončno počasi.

»Si morda Friderik?« sem previdno vprašal postavo.

»Sem. Ampak kateri? Prvi, drugi …?«

»Mislim, da si drugi. Friderik Secundus.«

»Hej! Najprej me boš onikal. Le kako si me drzneš tikati? To menda veš, da sem knez, prej pa sem bil grof!«

Obraz se mu je namrščil, ustnice so se mu malo razprle in kot bi mi hotel pokazati zobe.

»Jok brate, odpade«, sem mu smeje odgovoril, ker sem v trenutku dobil inspiracijo na slovenski film 'To so gadi'.

»Dragi moj Friderik. Kaj misliš, kje si zdajle? V kočiji in v katerem stoletju?«

Nič ni okleval, ko je obrnil glavo proti meni in dejal: »Vem, da se ne peljeva v kočiji, ker ne vidim nobenih konj. Tudi vem, da sem v tvojem stoletju, točno v katerem pa ne vem. Nekaj dolgih let je verjetno minilo, odkar so me v krsti odpeljali z Žovneka. Povedali so mi, da naj poiščem Branka in mi ga opisali. To naj bi bil ti, ker me je kar nekaj vleklo v to čudno vozilo brez vprege. Nič težavnega ni bilo, ker me je nekaj vodilo do tebe, kot da bi me neka sila vodila za roko in me usmerila k tebi.«

Odprl sem usta od začudenja in se nagnil proti vetrobranskemu steklu. Trdno sem oprijel volan, potem pa zmajal z glavo.

»NekajTočno. Zdaj pa mi še povej, kdo ti je dejal, da poiščeš ravno mene?«

»Oni. No, tisti na drugi strani. Sicer pa sem ti že povedal, da sem grof in knez in da zahtevam, da me ogovarjaš z 'oni',« je spet ostro zasikal Friderik. Čeprav pri vas nimate več ne kralja, ne knezov in baronov, pa vendar - jaz sem še vedno visokega rodu. Rodil sem se kot grofič in umrl kot knez, no, vsaj mislim, da sem umrl. In zato zahtevam, da me ogovarjaš z 'oni'!«

Nekaj časa sva bila tiho, le avto je brnel in še vedno nisva pripeljala do table **'Celje'**.

»Dragi moj Friderik«, sem previdno začel in takoj nadaljeval, ker sem se bal, da me bo spet nahrulil. »Spoštujem tvoj visoki stan in ti priznavam mesto v tvoji rodbini. Od vseh celjskih grofov si mi bil najbližji, zato ti predlagam, da skleneva sporazum. Zdaj si tukaj z menoj in v novi dobi in prav je, da se tikava, saj ne vem, če ne bom čez minuto že spet sam in boš ti kot privid ali karkoli si že, izginil še preden

bo zašel mesec. Bodiva prijatelja pa čeprav samo nekaj trenutkov ali pa morda nekaj ur, dni, mesecev … Jaz sem Branko in bodiva pajdaša, tovariša v tem čudnem časovnem labirintu vse dotlej, dokler se ne bodo zaprla mesečeva vrata.«

Ni mi takoj odgovoril. Bila sva tiho, le avto je brnel skozi noč, mesečina je sijala na črni asfalt, desno nad Savinjo pa se je končno prikazal obris Starega gradu.

Friderik Secundus pa je bil trmast od glave do nog. Ni mogel sprejeti, da bi ga tikal, saj sem bil zanj čisto navaden človek.

» Prvič: ni nobenih mesečevih vrat. Jaz jih nisem opazil. In drugič: ti si globoko pod menoj in to tudi upoštevaj. Če bi živel v mojem času, bi te za takšno predrznost spravil na vešala, najmanj pa kar bi te doletelo, bi bila dolga, temačna in plesniva voza. Ni prav od tebe, da me ne spoštuješ, pa čeprav sem zdaj v tvojem času in veš, da nimam moči nad teboj!«

»Kakor želiš, Friderik. Glej, nisem te jaz povabil v moj čas, ti si prišel k meni in zdaj upoštevaj naše navade. Prej ko jih boš sprejel, bolje bo za oba. Občutek imam, da si prišel k meni zaradi svojih notranjih stisk in da moraš še nekaj storiti ali popraviti na tem svetu. In jaz ti bom pomagal, če bom le lahko. Bova postala prijatelja? Prijatelji pa si podajo roko in se ne vikajo ali pa onikajo. Odloči se.«

Avto je vozil naravnost po cesti, čas ni veljal nič, peljala sva se skozi prazno večnost in mesečina je sijala naravnost na naju.

»Prav«, je umirjeno odgovoril. »Naredil bom izjemo, prvo in edino v tem mojem času in obstajanju. Tam, kamor sem odšel v tisti julijski noči, ko sem zaprl oči na Žovneku, sem bil med sebi enakimi, a zdaj se mi zdi, da sem v nekih hudih sanjah. Zdaj, ko sem tu, v tvojem času in v tvojem čudnem tostranstvu. Pa naj bo, bodiva pajdaša. Drugega mi ne preostane, če hočem najti tisto, po kar sem prišel. To pa lahko najdem samo na tem svetu. Tisti, na drugi strani, so mi svetovali, naj te poiščem.«

Segla sva si v roki. Njegova je bila tako otipljiva in tako resnična. Zame je bil Friderik živ. In glej! Mesečina je ugasnila, zdaj sva bila v resničnem svetu in peljala sva se po cesti in mimo table **'Celje'**, prevozila sva križišče in se bližala nočnemu mestu, osvetljenem z neonskimi lučmi.

»Kam naj te peljem, Friderik? K meni domov?«

»Pelji me na Zgornje Celje. Tam bom prespal v svoji čumnati, iz katere sem nekoč gledal skozi snežni metež na Savinjo, ko me je oče izpustil iz voze. Takrat ni bilo več moje Veronike.«

»Žal, ne bo šlo«, sem zamrmral.

»Kako? Zakaj ne bo šlo?« Pogledal me je začudeno in si pogladil brke in brado.

»Zato, ker je vhod v grad ob tej uri zaklenjen. Sicer pa – tam ni več tvoje čumnate, grad pa je, kolikor ga je pač še ostalo, v lasti Mestne občine Celje. Pa kako, da tega ne veš? Malo prej si mi povedal, da se zavedaš, da se pelješ z avtom in da si v mojem času, da pa je grad Zgornje Celje že dolgo razvalina, tega pa ne veš? No, saj ga počasi obnavljajo, ampak ni več tisti, kot je bil v tvojem času.«

Friderik je pljunil pred noge in revsknil skozi zobe: »Dobro vem, kaj in kako je gori na hribu, ampak moja čumnata je še tam, takšna kot takrat, ko me je oče izpustil iz voze. Potem, ko mi je vzel Veroniko in mi je bila edina zakonita žena. Prve nisem nikoli ljubil in je tudi nisem priznal, ker ni bila v mojem srcu, še njene sence ni bilo v njem! Prav nič mi ni pomenila, prav nič, celo sovražil sem jo. Nazadnje sem se ji samo še umikal in v meni ni bilo več nobene moči, da bi jo še videl. Izpolnil sem le očetovo voljo in nič drugega.« Spet je pljunil na predpražnik.

Glas je povzdignil in videl sem, kako je njegova desna roka božala ročaj bodala. Še vedno, po toliko stoletjih sta bila v njem odpor in mržnja do Frankopanke.

»Nekaj naj ti bo jasno. Čeprav imaš lepo in ozaljšano bodalo, ampak pljuval v mojem avtu ne boš, pa bodi stokrat grof in knez. Sicer pa se za tako visokega gospoda to nikakor ne spodobi.«

»To imaš pa prav. Ne spodobi se,« je pritrdil Friderik.

»Če bo čas, mi boš o tem, kako je bilo z Elizabeto povedal,« sem dejal Frideriku. To me zelo zanima. V knjigah piše, da naj bi jo umoril. Kaj pa božja milost, ti je glede Frankopanke oprostila?«

Začudeno me je pogledal. »Vse se je izšlo tako kot sem predvidel. Sicer pa sem za tisti greh, ki sploh ni bil, dobil odpustke pri papežu.«

»Prav. Če te zapeljem na grad, ne boš mogel vanj, ker so ob tej uri dvoriščna vrata že zaklenjena, novo obzidje pa tudi ne boš mogel preplezati. In tvoja soba, res je zastekljena, a tudi zaklenjena in prazna, ničesar ni v njej.«

»Samo na hrib me pelji, na domačem dvorišču se bom sam znašel!«

Oblaki so zakrivali mesec, ko sva se v trdi temi pripeljala do Starega gradu. Izstopila sva iz avtomobila na parkirišču pod obzidjem, ki je bilo medlo osvetljeno s svetilko na vogalu. Samotno je bilo, bila sva sama, jaz in pred menoj Friderik v srednjeveški noši. Zdaj sem si ga šele bolj natančno ogledal. Bil je lep, postaven moški v srednjih letih. Resen pogled in nekam zasanjane modre oči. Čas je zdrsel za hip v njegov vek. Podal mi je roko, potem pa krenil proti železnim dvoriščnim vratom. Še nekaj trenutkov in vzela ga je noč.

»Hej, se bova še kaj videla?« sem zaklical za njim.

»Ko bo čas, te bom poiskal, tako kot sem te danes,« sem zaslišal njegov glas nekje za obzidjem. Torej je bil že onkraj zidu. Spet se je pokazal mesec nad Miklavškim hribom, me medlo osvetlil, ko sem se zavedel, da stojim sam na

parkirišču. Nekaj čudnega je bilo okoli mene. Postalo mi je tesno zaradi vse te samote in snidenja s Friderikom, ki je prišel z drugega sveta. Nekaj skrivnostnega, a tudi čudovitega je prišlo v moje življenje. In zdaj grem s to skrivnostjo novim trenutkom naproti. To bom moral sprejeti pa če mi bo všeč ali pa ne. Pogledal sem proti obzidju. Tam nekje, kjer je nekoč stal koničast svod, pod njim pa grajska kapela svetega Andreja, se je na dolgo zabliskalo, od daleč pa kakor bi slišal glas krokarja. Kot bi me hotelo nekaj prestrašiti. Drugače bi se počutil, če bi bil dan, tako pa sem stal v mrakobi pod grajskim obzidjem čisto sam.

Branko, najbolje, da se pobereš od tod, sem si dejal. Sedel sem za volan in se odpeljal proti domu. Nocoj bom verjetno slabo spal.

Med potjo sem skušal urediti misli. Ni šlo. Vse se je prepletalo, zmeda je bila v moji glavi. Friderik Secundus v mojem resničnem svetu me je zbegal in me navdal z neko čudno tesnobo. Bil sem ga vesel, da je stopil v moje življenje, pa čeprav morda kot privid, a hkrati me je bilo strah njegove bližine. No, ne ravno strah, bolj spoštovanje do tega grofa, kneza, ki je imel neizmerno moč nad drugimi navadnimi smrtniki.

V mislih vidim pred seboj njegovo pismo:

»Mi, Friderik Secundus, grof in knez Celjski, Ortenburški in Zagorski ...« Zdaj sem slišal tudi njegov glas, saj sva se pogovarjala v avtu in na gradu.

Če se bova še srečala, kam bova šla naslednjič? Kam bo hotel? Na Zgornji Lanovž? Med razvaline Žovneka? V Knežji dvorec bo zagotovo želel in kako bo, ko bo ugledal svojo lobanjo? Potem pa še naprej v Braslovče, Jurklošter, Vrbnik, Bakarac na otoku Krku …?

Avto sem zapeljal v garažo, se v kurilnici preobul v copate in odšel v dnevno sobo. Iz kuhinje je dišalo po palačinkah, ki jih je žena pripravila za večerjo. Na pult sem dal košaro z gobami.

»Le kod si hodil tako dolgo?« me je skoraj očitajoče vprašala.

Preoblekel sem se v trenerko, sedel na kavč in ji dejal:

»Marta, zdaj pa me dobro poslušaj! Nekaj ti moram povedati.«

Gledala me je in prisluhnila. Vse sem ji povedal. Vse, kar sem doživel, ona pa me je brez besed poslušala in gledala kot da me je prvič videla. In potem – verjela mi je. Že dolgo, dolgo me pozna in ve za moja pesniška sanjarjenja, ve pa tudi, da sem zaljubljen v zgodovino in v pozni srednji vek.

Pripomnila je samo, da naj malo ustavim konje, ker živim kar malo preveč v preteklosti.

»Zdaj živim za sedanjost in rad bi tudi za prihodnost, čeprav se mi je danes vse to resnično zgodilo, kot sem ti povedal. Morda Friderika ne bom več videl, kaj vem. Če pa bova spet skupaj, se bom potrudil, da ga boš tudi ti spoznala.«

S tem sva končala razgovor. Pojedel sem samo dve palačinki, spil malo pivo in odšel v spalnico, a kaj ko dolgo nisem mogel zaspati. Današnji dogodek mi bo ostal v spominu, predvsem zaradi te izjemne redkosti, ki se ne zgodi vsak dan. Kaj vsak dan, v stoletjih se kaj takšnega ne zgodi! Predzadnji Celjan me je obiskal, zaupal mi je in me izbral za vodiča! Še vedno pa ne vem, kakšen smisel in cilj ima vse to srečanje. Ampak, Branko! Ponujena ti je bila roka morda tistega, Najvišjega, da boš morda spoznal, od kod prihajamo in kam odhajamo. To je pravzaprav sreča, ki me je doletela in bom morda prezgodaj spoznal tisti *prehod,* o katerem sem mnogokrat slišal in bral. Torej tisti *prehod* le ni katastrofa in konec, ko pride smrt?! In če je tako, potem je vse lepo in prav, vse se prav zgodi v tem našem vesolju, na naši ljubi Zemlji, v našem čudovitem okolju in predvsem v nas samih. Nekaj je zagotovo: današnji dogodek bo še kako vplival name, na moje življenje in smisel bivanja v tem življenju. O tem se ne bom več prepiral s samim seboj in z drugimi. To je zdaj moje, to so moji dogodki in moja spoznanja, dal pa jih bom tudi drugim, ko bo za to napočil primeren trenutek. *Ende*! Ne, bolj primerno bi bilo: amen! Končno se je počasi priplazil v oči spanec, *zmanjkalo* me je okoli polnoči.

Kot sem slutil že na Starem gradu, sem slabo spal. Premetaval sem se po postelji, ker spanec ni bil globok. Tu in tam se mi je prikazala nejasna podoba Friderika in vse se mi je zdelo kot nesmisel. Ne rečem, da so to bili prividi, bili so ločeni in nepovezani prehodi iz enih sanj v druge. Zdelo se mi je, da nekaj iščem okoli sebe, na trenutke pa sem postal negiben in se nisem mogel premakniti.

Ma, k vragu, pa takšna noč!

Zbudil sem se okoli osme ure. Prva misel je bila: Friderik! Kdor še ni bil v takšnem položaju, kot sem se včeraj znašel jaz, si težko predstavlja moje počutje. Misli so bile čiste in dobro sem se zavedal, kaj se je zgodilo sinoči, ko sem se vračal izpod Šmohorja. Slutil sem, da bodo naslednji tedni in meseci cela vrsta dogodkov. Seveda, če se bo Friderik vrnil. V tem primeru bo sledila logika dogodkov, ki jih bo ustvarjal prevzvišeni gospod grof in knez, v katerih se bosta prepletali popolnoma različni usodi: moja in Friderikova. Kaj hočemo. Vstopil je v moje življenje, jaz pa v njegovo. Njegovo življenje? On je svojega že zdavnaj izgubil in zdaj je prišel z druge strani kot duh, a vendar tako stvaren, kot bi bil še vedno živ. Le čas ga je prehitel. Njegov čas. Njegov pa je dohitel mene. In zdaj sva tu. Kako je že dejal Shakespeare? ' Tisto, kar mislimo, da smo, je »iz takšne snovi, kot sanje«, tisto, kar smo zares, pa je težko in čvrsto kot kamen.'

No, pa bodi tukaj, Friderik. Zdaj si potnik v mojem času in morda iskalec nečesa skrivnostnega, ker …, ker nisi bil poslan v moj čas kar tako …

~ ~

Darka Lampič

Oblast

Peter se je skrbno pripravil na operacijo. Podobne je opravil že večkrat, toda ne na sebi in ne v takih okoliščinah. Danes jo bo moral izvesti brez pomočnikov in z zastarelo opremo iz črne zdravniške torbe, ki jo je podedoval po svojem dedku.

»To je nora ideja, toda verjetno edina, ki nas morda lahko reši,« si je polglasno prigovarjal.

Okrog sebe je razpostavil ogledala. Za ušesom se je namazal z razkužilom in vanj zabodel injekcijo proti bolečinam. Ni vedel, ali bo zadostovala, zato je vzel še močan analgetik.

Preden je zarezal s skalpelom, se je spomnil prvih čipov, ki jih je kot mlad znanstvenik vstavljal ljudem. Njegove stranke so bili predvsem mladi ljudje, ki se jim je zdelo logično, da napredek znanosti prinaša le dobro. Vstavljeni čipi so jim pomenili preprostejšo komunikacijo na daljavo. Slušalke v ušesih in vožnja s komunikatorjem v rokah so bili samo še preteklost.

Zdaj se mora zbrati. Roke se mu potijo in srce mu razbija kot ujeti ptici. Preteklosti ni mogoče spremeniti, lahko pa poskuša rešiti sedanjost. Nikoli mu ni bilo žal, da je bil kot mlad znanstvenik predan napredku. Zaupali so mu strogo varovane podatke in ga vključili v krog posvečenih. Znanje robotike, medicine in računalništva mu je omogočilo, da je bil zraven pri snovanju superračunalnika in njegovih komponent. Izdelal je komunikacijsko napravo velikosti bucikine glavice, ki so jo vsadili uporabniku za uho in je bila povezana s superračunalnikom, ki so ga poimenovali Nezmotljivi.

In potem so ga nagnali. Šef mu je rekel: »Peter, preveč razmišljaš. Ne bodi tak strahopetec.« Pa je želel samo opozoriti na posledice, ki bi lahko nastale z razvojem tako zmogljivega računalnika.

»Družba še ni zrela,« jim je govoril. »Peščica ljudi bo zavladala svetu.«

Sodelavec mu je takrat odgovoril: »Zraven bomo, brez nas ne bo šlo.«

»Kako smo se vsi motili!« je mrmral, ko se je zdaj spet spomnil tistih dogodkov.

Poskrbeli so, da je dobil dobro plačano službo, daleč proč od raziskovalnih laboratorijev. Pet njegovih sodelavcev si je pripisalo vse zasluge in njega sploh niso več omenjali. Dolgo je kuhal zamero in načrtoval različne scenarije za maščevanje. Zdaj jim je v bistvu hvaležen, da so ga odrinili na stranski tir, saj tako ves čas nikomur ni bil sumljiv. Seveda ni opustil raziskav, le preusmeril se je na proučevanje računalniških virusov – in to na najbrž še edinem avtonomnem računalniku, ki ni bil povezan s svetovnim spletom in Nezmotljivim.

Odtlej je minilo deset let in življenje na planetu se je povsem spremenilo. Duh je

ušel iz steklenice. Večina Zemljanov je pod nenehnim nadzorom.

V mislih je spet odtaval v preteklost, ko je bila Zemlja na robu planetarnega spopada. Zadostovala bi samo iskrica – in v zrak bi šle jedrske konice z vseh celin. Pod pritiskom množic so voditelji vseh držav sedli za skupno mizo in odločitve zaupali Nezmotljivemu. Ta je res našel rešitve za prenehanje vseh spopadov na planetu, razrešil je spore med državami in postal vrhovni razsodnik. Ljudje so bili navdušeni in voditelji posameznih držav so morali prepustiti vodenje Nezmotljivemu, ki se je izkazal kot izredno učinkovit, absolutno pravičen in nepristranski.

V tem času so tudi njegov čip nadgradili. Dandanes je naravnan na glas uporabnika, ki ga po želji prižiga in ugaša. A ljudje se ne zavedajo, da geslo za izklop prekine le dohodne klice, vse druge funkcije pa so ves čas vključene. Tako lahko Nezmotljivi nenehno zbira informacije in jih shranjuje, razvršča, obdeluje ter kaznuje neposlušne. Ljudje so izsledljivi v vsakem trenutku.

Novorojenčkom že v porodnišnici vstavijo čip. Ti so zares izvrstni varuhi otrok. Da materam ponoči ni treba vstajati, jih namesto njih zazibajo v spanje in jih učijo. Nevidno so povezani z otrokovimi možgani in se znajo odzivati na njihove potrebe.

Celo zdravniki, ki vstavljajo te čipe, ne vedo, da je najnovejša različica delno organska in da se v enem mesecu po vstavitvi povežejo neposredno z možganskimi celicami. Kaj to pomeni, je bila še pred kratkim zanimiva tema znanstvenofantastičnih zgodb. Zdaj pa je resničnost taka, da so ti otroci sužnji, saj jim je prek čipa možno ukazati kar koli.

Čipi so programirani tako, da zadovoljijo le želje in potrebe, ki se ujemajo z aksiomi družbe ali – tako je Peter mislil še do pred kratkim – z voljo peterice njegovih nekdanjih sodelavcev. Ti so bili najbližji računalniku, saj so ga upravljali. A na stvari je začel gledati čisto drugače, ko je pred kakim tednom na velikih zaslonih prikazovalnikov v središču mesta videl vseh pet v skupini kaznjencev, ki so jih poslali na Mars. Takrat se je zgrozil in začel razmišljati o tej nori operaciji.

Uresničilo se je tisto, pred čimer jih je svaril pred desetimi leti. Še več; to, kar se zdaj dogaja, skoraj presega človeško domišljijo. Oblastnikom so ušle vajeti iz rok in tega, v čigavih rokah so zdaj, se verjetno zaveda samo še on – in seveda tisti, ki so na poti proti Marsu.

Za to, kar je nameraval storiti, je bila zagrožena kazen z izgonom in prisilnim delom v rudnikih na Rdečem planetu.

»Tako je bilo še pred enim tednom,« si je dejal. »Zdaj pa me, če bo šlo kar koli narobe, čaka takojšnja smrt.«

Vedel je, da se bo v nadzorni sobi v Stolpu sprožil alarm in opozoril na prekršek. Zato bo moral pohiteti. Ves postopek je v mislih ponovil vsaj stokrat, a tokrat bo šlo zares.

V dveh minutah je opravil operacijo na sebi in v rokah je držal čip. Zamenjal ga je s skoraj identičnim, le da se bo ta po petih minutah sam od sebe izključil, do takrat pa bo z virusom okužil Nezmotljivega. Peter je upal, da bo res tako. Čemu se je sicer vsa ta leta trudil z razvijanjem virusa, kaj virusa – računalniške piranhe, smrtonosne za vsak komunikacijski sistem in računalnik.

V nadzorno sobo v Stolpu, pravzaprav v ovaduško pisarno, kamor so ljudje klicali in ovajali drug drugega zaradi prekrškov, je poslal tudi kratko sporočilo. To je bila edina možnost neposredne komunikacije s pomočniki Nezmotljivega.

V Stolpu so zasledili motnje iz neznanega vira, ki pa so se hitro same od sebe odpravile. Toda že po nekaj sekundah je zasvetila rdeča lučka, na ekranu se je pojavila Petrova slika z njegovimi podatki, čez vse pa napis z velikimi rdečimi črkami – SOVRAŽNIK. Prikazalo se je njegovo sporočilo, prek katerega se je na veliko izpisalo: NE ODPIRAJ! Mlad tehnik je z začudenjem zrl v zaslon, saj česa podobnega dotlej še ni videl. Zdelo se mu je, kot bi računalnik sam dajal ukaze.

Bil je preveč radoveden, da bi ubogal. Brez omahovanja je sporočilo odprl in prebral: Uničite računalnik.

Nič mu ni bilo jasno. Že ves teden se je dogajalo nekaj čudnega in skrivnostnega. Njemu nadrejene znanstvenike, ki so skrbeli za računalnik, so brez obrazložitve poslali v kazensko kolonijo, prek računalnika pa mu je začel ukazovati nekdo, ki ga ni poznal. V nadzorni sobi je ostal sam, vse druge ljudi so zamenjali povsem novi roboti, kakršnih še ni videl.

Takrat se je vključil alarm. Kontrolne lučke na računalniških sistemih so začele utripati in nato ugašati druga za drugo. Z vseh strani so se tehniku začeli približevati roboti. Po glavi so mu švigale nasprotujoče si misli, v možgane pa se mu je zavrtal ukaz: »Odstrani se! Ne dotikaj se ničesar!« Težko mu je bilo misliti s svojo glavo, toda prav ta poskus vplivanja na njegovo voljo ga je podžgal, da se ni uklonil ukazom. Opotekajoč se je stekel proti omarici, v kateri so bila glavna stikala za vklop in izklop računalnika. A ni prišel do tja. Kovinske roke so se ga oklenile in s poslednjim dihom ga je obšlo spoznanje, kdo je zdaj glavni.

Toda svojo nalogo je opravil že s tem, ko je odprl Petrovo sporočilo. Zdaj se je lahko virus kljub požarnim zidovom in blokadam, ki mu jih je nastavljal Nezmotljivi, širil prek čipa in računalnika. Peter je poznal njegovo Ahilovo peto, saj je vendar sodeloval pri načrtovanju. Takrat je bila njegova naloga poskrbeti za varnost računalnika pred vdori računalniških virusov. Zato je bil močnejši od Nezmotljivega.

V desetih minutah se je računalniški sistem sesul in z njim tudi vse, kar je bilo vezano na superračunalnik. Nezmotljivi je bil srce in vozlišče vseh svetovnih komunikacijskih naprav. Od njega so vodile povezave do vseh drugih računalnikov na planetu. Zato so se zdaj ustavila daljinsko vodena vozila, avtomatizirana letala niso mogla vzleteti, odpovedali so nadzorni sistemi v tovarnah. Ker je zmanjkalo

elektrike, so stroji in naprave nehali delovati. Na planetu je prišlo do številnih eksplozij, požarov, poplav in drugih nesreč; zavladal je kaos.

Minilo je leto. Veliko je bilo žrtev in uničenih domov, a ljudje so se polagoma spet začeli organizirati. Vzpostavili so električno omrežje in pognali stroje. Le čipi v glavah ljudi so ostali mrtvi, saj jih nihče ni želel obuditi. V nekdanjih tovarnah orožja na vseh celinah so našli na tisoče robotov, ki so bili sedaj neuporabni. Ljudje so z grozo spoznali, da so bili pravzaprav smrtonosno orožje. Nikjer niso našli načrtov zanje in tudi nihče ni vedel, kdo je naročil njihovo izdelavo. Delavci, ki so jih sestavljali, so samo samodejno sledili navodilom, ki so jih dobivali preko računalnika.

Slišati je bilo najrazličnejša mnenja in teorije o vzrokih za sesutje računalniškega sistema. Ko so kot velikega nekdanjega strokovnjaka za računalništvo povprašali tudi Petra, ki seveda ni razkril, da je prav on povzročil to uničenje, jim je odgovoril: » Računalnik je deloval zgolj logično razumsko. Ugotovil je, da ljudje delujemo preveč čustveno, da nismo zanesljivi. Zato nas je treba zamenjati. Roboti so najboljše nadomestilo. Nezmotljivi je nadgradil že obstoječe robote in vzpostavil proizvodnjo novih, pri katerih je zaobšel vse robotske zakone. To so bili zdaj njegovi pomočniki in ljudi ni več potreboval. Rešitev je prišla v zadnji minuti, tik pred popolno avtomatizacijo. Kaj bi se zgodilo z nami, lahko samo ugibamo.«

A vsi se niso strinjali z njegovo razlago. Ni bilo namreč tako malo takih, ki so mislili, da so bili ljudje tisti, ki so se spet želeli polastiti oblasti. To o računalniku se jim je zdela znanstvena fantastika.

Stolp z uničenim Nezmotljivim so zapečatili, stavbo pa so namenili preureditvi v muzej človeške nevednosti in neumnosti.

Peter je vzel črno zdravniško torbo, ki jo je podedoval po svojem dedku, in jo izpraznil. Dovolj velika bo za pisma in manjše pakete. Odpravil se je v najnovejšo službo. Sam se je javil, da bo obudil poklic, ki je že izumrl.

Prvič objavljeno v ŽIT, 6/2017

~ ~

Pripovedovalec

Poznojesenski dan. Sivina neba in tišina ustvarjata vtis zamrznjenega trenutka v času. Vse miruje; še sapice ni, ki bi zvrtinčila prah s tal. Med kupi staljene kovine, kamenja in ruševin pozabljene civilizacije, kamor seže pogled, stojijo mogočna bitja. A kaj sploh so? Od daleč so videti kot oguljena drevesa s povešenimi vejami, prekrita z zeleno, svetlikajočo se kopreno in s čudnim dvojnim deblom, ki se v višini kakih treh metrov združi v eno samo. Tam, kjer bi morala biti krošnja, je velika okrogla ali

elipsasta tvorba. Če jo dobro pogledaš, lahko zaznaš oči, nos, ušesa in celo usta – a vse to je nekako zabrisano, da se ti morda vse skupaj zdi le plod domišljije in senc.

Delujejo veličastno, a tudi ranljivo v svoji nepremičnosti.

Tišina v zraku je prevara, saj se bitja med seboj sporazumevajo telepatsko. Če bi lahko pokukali v njihovo medmrežje, bi slišali, o čem govorijo.

»Pripovedovalec, prosim, povej nam zgodbo. Zebe nas, težko je zaspati, ko ti mraz leze v vse pore in veš, da bo spanje dolgo. Že veliko časa je preteklo od takrat, ko si nam nazadnje pripovedoval. In tisto je bila žalostna zgodba.«

»Samo take zgodbe poznam; konec je vedno žalosten. A tokrat vam bom pripovedoval resnično zgodbo, ki je še niste slišali, govori pa o vseh nas. Kdo ve, ali se bom prihodnjo pomlad še prebudil. Res sem star in moči mi pojemajo. Med vašim spanjem bom prenesel v nekoga izmed vas vse zgodbe, ki živijo v meni, predal mu bom dediščino človeštva, ki je nekoč živelo na tem svetu, da jo bo hranil in posredoval naprej.«

Z vseh strani so prihajali vzdihi. A ne glasni, pač pa zakriti s tišino. »Pripoveduj, pripoveduj …«

Z neba so se spustile prve snežinke in začele z mlečno belo odejo prekrivati pokrajino, ko je Pripovedovalec začel.

»Kakšni so bili prebivalci planeta pred veliko katastrofo, že veste. Veste tudi, da je bil človek tisti, ki je povzročil propad življenja na površju Zemlje. Začelo se je z onesnaženjem in segrevanjem planeta. Sprememba podnebja je povzročila katastrofalna neurja, izbruhe vulkanov in potrese. Zemljo je ovila plast pepela. To je trajalo nekaj menjav letnih časov in že tako zdesetkano prebivalstvo se je zapletlo še v strašno jedrsko vojno, ki je s površja izbrisala tudi zadnje ostanke bornega življenja. Nečesa pa vam nisem nikoli povedal. Mi smo potomci tega Človeka. On nas je ustvaril.«

Spet je bilo slišati tih šepet in nemir med bitji. Njihovi navzgor obrnjeni udi so neznatno vzvalovili in drobne tipalke so vznemirjeno zatrepetale.

»Pred zadnjo, odločilno in pogubno vojno se je skupina znanstvenikov umaknila v utrjeno zaklonišče pod zemljo. Morda je bilo takih skupin več, a jaz vem le za to, ki je ustvarila povsem novo življenjsko obliko – nas.

Ljudje so vedeli, da so zaloge hrane omejene, da nimajo dovolj energije za pridelovanje nove, pestile pa so jih tudi bolezni, ki jih je povzročilo sevanje, ki so mu bili izpostavljeni, še preden so se umaknili s površja. Med njimi je bil znanstvenik Ram, izvrsten genetik, ki je proučeval ustroj rastlin z namenom, da ustvari človeka, ki bi se prehranjeval kot rastline. Izhajal je iz dejstva, da so te v nekaterih pogledih na višji razvojni stopnji kot človek. So edinstvene, ker imajo poleg mitohondrijev tudi kloroplaste, kar jim daje prednost pri prehranjevanju. Lahko se namreč prehranjujejo z anorganskimi viri. Ram je hotel ustvariti novega človeka, odpornega

proti uničujočemu sevanju na površju planeta, in s sposobnostjo, da bi si – tako kot rastline – hrano delal sam, kajti pod nebom opustošenega planeta še kdo ve kako dolgo ni bilo mogoče pričakovati življenja, kakršno je bilo pred katastrofo.

Leta in leta si je zaman prizadeval. Sodelavci so pomrli in na koncu sta ostala le on in njegova žena Tera. Svoj serum je vsa leta preskušal na sebi in njej. A ravno takrat, ko je prišel do prvih otipljivih rezultatov, je Tera zbolela. Ničesar več nista imela izgubiti, zato sta se odločila za drzen poskus: potem ko jima je vbrizgal svoj serum, sta se odpravila na površje. Njuna koža je bila svetlikajoče se zelene barve, saj so se zaradi seruma v njej že razvili kloroplasti. Ram je sicer predvideval, da bo sposobna fotosinteze, a zaradi številnih neznank v zunanjem okolju nista gojila preveč upanja za daljše preživetje. Toda na njuno presenečenje je serum deloval in ju tudi zaščitil proti premočnemu sevanju. Celo več: še preden sta porabila zalogo hrane, ki sta jo vzela s seboj, nista več čutila lakote. Sončna svetloba jima je zadoščala, ogljikovega dioksida pa je bilo v zraku tudi dovolj. A nekaj ju je vseeno bremenilo: vse težje sta se premikala. V njunih telesih so začele prevladovati rastlinske celice, kar je Rama presenetilo. Spremembe so se odvijale veliko hitreje, kot je predvideval. Vedno bolj okorna sta bila in po nekaj mesecih sta se začela tudi fizično spreminjati. Te spremembe so bile boleče. Po serumu je prišlo v njuno telo sicer veliko protibolečinskih snovi, a ne dovolj. Mislila sta, da bo zdaj zdaj prišel njun konec. Potem pa so bolečine nenadoma izginile, in kot bi se v njunem umu nekaj razpočilo, sta začela zaznavati povsem nove občutke. Čutila sta, kako jima po telesu kroži voda, ki sta jo črpala iz zemlje. Čeprav sta se za silo še lahko premikala, sta ugotovila, da jima je lažje, če mirujeta. Tako sta dobila več hranil. Iz rok so se jima začeli raztezati vejam podobni izrastki s tankimi zelenimi migetalkami, s katerimi sta lovila dežne kaplje in skozi katere sta dihala. Fotosinteza se je odvijala po vsem njunem telesu. Kmalu nista več mogla govoriti, a sta ugotovila, da se lahko sporazumevata telepatsko.

Prežemalo ju je ugodje. Koreninam podobne tipalke, ki so se razraščale iz njunih nog in se prepletale pod zemljo, so jima posredovale veliko novih informacij, ki pa jih še nista znala povsem dekodirati.

V pozni jeseni se je iz Terinega telesa začela cediti bleščeča se srebrna tekočina, polna drobnih kroglic. Ram jih je lovil s pomočjo lovkam podobnih izrastkov in vanje vbrizgal sok, ki se mu je cedil iz izrastkov. To je bil način razmnoževanja, ki se ga je domislil sam, a ni vedel, ali bo deloval. Tera se še nikoli ni počutila tako srečno in zdravo. V telepatskem objemu sta čutila, da sta zaplodila povsem nov rod, ki ju bo nasledil in nadaljeval življenje na Zemlji.

Začela se je zima in njuni telesi sta v zasneženi ter povsem mrtvi okolici prešli v nekakšno polspanje. Še vedno sta bila telepatsko povezana in njuna uma sta sanjala skupne sanje. Zavedala sta se, da postajata neko povsem novo bitje in da vse bolj izgubljata človeškost.

S prihodom pomladi sta ugotovila, da njuni telesi silovito hitro rasteta, da so se jima noge dokončno zakoreninile in da okoli njiju začenjajo poganjati nova bitja, njuni otroci. Skrbela sta zanje, jih s senco svojih rok varovala pred vročino in jim ob pomanjkanju vode dajala piti iz svojih korenin. Kmalu sta ugotovila, da sta tudi z njimi telepatsko povezana. Začela sta jih učiti o okolju ter o tem, kako naj se zavarujejo pred snežnim metežem in močnimi vetrovi. Pela sta jim uspavanke in druge pesmi, ki sta se jih še spominjala iz otroštva. Ko so ju spraševali o pomenu posameznih besed v pesmih, sta jim potrpežljivo pripovedovala zgodbe o ljudeh in življenju v izgubljenem času ter jim telepatsko posredovala slike izginulega sveta.

Ko sta nekega dne zaslutila, da se jima bliža konec, sta svoje spomine predala najmočnejšemu izmed svojih otrok. Poimenovala sta ga Pripovedovalec. To je bilo že davno. Jaz sem že triintrideseti Pripovedovalec, naša življenja pa so dolga, precej daljša, kot so jih nekdaj živeli ljudje.«

Belina in tišina sta prekrivali pokrajino. Bitja, ki so jo naseljevala, so med sanjarjenjem o povsem drugačnem svetu počasi utonila v dolgo zimsko spanje.

»Kaj je naše pravo življenje in kaj sanje,« se je vprašal Pripovedovalec in se tudi sam prepustil objemu sanj.

Prvič objavljeno v ŽIT 9/2018

~ ~

Domen Mohorič

Glina mojstra Mercharta

Star pregovor pravi, da je pero močnejše od meča. Nekdo, neveden metafore ali enostavno ironičen, bi temu oporekal rekoč, da svinčnik navsezadnje še nikoli ni nikogar preklal na dvoje. Vendar kdor to reče, ne razume, kako globoko lahko zareže beseda. Pero morda ne more niti prebiti kože, seže pa dlje od srca, kjer se ustavi meč. Rani namreč človekovega duha, potisne ga v nesrečo, ki je niti izgubljeni udi ne bi dosegli. Posledicam nevarnih besed sem bil priča sam in ima me misliti, da bi bilo morda bolj usmiljeno, ko bi njih lastnik raje potegnil rezilo in svoji žrtvi prerezal vrat. Kajti bilo je toliko bolj tragično, ker je rezilo pustilo za seboj srečo, ostrina jezika pa je svojega nenadejanega naslovnika pognala v obup.

Že kar nekaj let je, kar sem bil priča dogodkom okoli mojstra Mercharta. V tistem času sem se poslužil vsakega dela, ki mi je prišlo pod roke. Kot se je izkazalo, je bila moja diploma iz Zgodovine estetike prav tako neuporabna, kot mi je zagotavljal moj oče, ko sem se odpravil v mesto. Izvedel sem iz druge roke, da čislani umetnik Merchart išče novega pomočnika, kajti vedno znova v srdu nažene prejšnjega. Enkrat jim očita nesposobnost, drugič so zares nesposobni, tretjič pa jih vrže čez prag iz

popolnoma trivialnih razlogov. Tokrat naj bi mu pomočnik poskušal zapeljati hčer, kar pa mu je prineslo lončevino po glavi, razbito arkado in brco v rit. Od prvega trenutka, ko sem ga spoznal, sem lahko začutil silovitost njegovega značaja. S tem ne mislim samo njegovega vpliva na ljudi. Seveda so vsi gledali za njim, ko je hodil po ulici. Kako da ne bi, bil je tako visok, da se je za glavo in pol dvigal nad vsako množico, bil je plečat kot oven in z grivo las, ki bi jih zavidal vsak viking. Prav tako je vsak obnemel, ko je mojster povzdignil svoj glas. Vendar je njegova resnična moč izhajala iz patosa, s katerim je izdeloval svoje umetnije. Delal je predvsem z glino in s svojimi robustnimi rokami je uspel ustvariti tako impozantne kompozicije, da so še najmanjši izdelki dominirali prostor. Zanj sem v glavnem opravljal obrobna dela, s katerimi se sam ni želel ukvarjati, od nabave materiala, do vodenja korespondence s potencialnimi kupci in nekaterimi fizičnimi opravili, saj je, ne glede na svojo velikost in navidezno čilost, pogosto bolehal. Bil sem njegova deklica za vse. Konec koncev sem moral biti še varuška za njegovo hčer, na katero je pazil kot na punčico svojega očesa. Kot sem izvedel od sosedov, je bila ona edino, kar mu je ostalo od žene, ki jo je prav tako oboževal, ki pa je v nepojasnjenih okoliščinah izginila kmalu po rojstvu hčere. Merchart se je nato skoraj obsedeno posvetil svoji hčeri. Punca je bila sedaj že v poznih dvajsetih, vendar se je povečini obnašala kot razvajena najstnica. Očeta je vrtela okoli prsta in mislim, da je dobršen del njegovega denarja, ki ga ni bilo malo, šlo v njen žep, iz katerega se je cvenk nato hitro preselil kdovekam. Moje poznanstvo z mojstrom Merchartom je bilo popolnoma zgledno, če pa bi se končalo kot z vsemi njegovimi ostalimi pomočniki, nisem nikoli imel priložnosti izvedeti. Tistega usodnega tedna sem se v imenu mojstra dogovarjal z neko firmo, ki je želela v kolaboraciji pripraviti monumentalno predstavo, kot je svet še ni videl. Vsaj tako so mi napisali v ponudbi. Po trditvah njihovega predstavnika je podjetje namreč patentiralo »frekvenčno analizo spominske gline«. Njihova naprava naj bi bila sposobna preslikati globinske vzorce molekul v glini, ki so jih nato dekodirali kot zvočno valovanje iz časa, ko se je glina strjevala in vibracije ujela vase. Neke komercialne vrednosti za to tehnologijo niso našli. Seveda je zanimala filologe, ki so skoraj orgazmirali ob kramljanju Grkov izpred tisoče let, katerih pogovore so povlekli iz starodavnih loncev. Za snemanje pa je bila zadeva preveč nepraktična. Zato so se odločili povrniti vsaj nekaj vložka in mojstru Merchartu predlagali multimedijsko razstavo »Ko mojstrova glina spregovori«. Merchart mi je ob predlogu zamahnil z roko rekoč: »Počni, za kar si plačan, in ne moti.« Nato se je vrnil k svojemu delu, izpod rok mu je rasel kip iz gline, nekakšna roža z moškim obrazom. Ta obraz je bil grd in iznakažen, vendar me je neprijetno spominjal nase. Nisem se hotel več gledati, zato sem skomignil z rameni in dal potrditev za dogodek. Mislil sem, da se bo mojster razjezil, ko bo videl, da vsem predvajamo njegove godrnjanje med delom, ampak če ga bi še naprej gnjavil, bi me nagnal na licu mesta,

namesto po predstavi. Če bi se samo to zgodilo, bi bilo navsezadnje bolje.

Prišel je veliki dan in v osrednji mestni galeriji so bila zbrana vsa mojstrova dela, ki smo jih prinesli iz skladišča in jih uspeli izprositi po galerijah in zasebnih zbirkah. Mojster je izgledal kot medved, ki ga je nekdo iz neznanega razloga stlačil v reklc. Pred publiko petičnežev in izbranih gostov je bil kot riba na suhem in mislim, da bi se še tisti medved obnašal manj nerodno. Zraven je stala njegova hči, z eleganco, tako ponarejeno kot umetni lisičji kožuh okoli njenega vratu. Nosila je izbran kostim, ki je njenega očeta najverjetneje stal več kot moj avto. Veselo je kramljala z gosti in uživala v pozornosti, za katero ni bila sama niti najmanj zaslužna. Mojster pa bi se najverjetneje raje vdrl v zemljo, kot bil še naprej tu. Jaz sem slonel na ograji v zgornjem nadstropju, kamor sem bil poslan, ker po besedah hčere nepomembni pomočnik ni imel mesta zraven glavnega gosta. Začel se je slavnostni dogodek in ljudje so se posedli po stolih. Mojster in hči sta sedela v prvi vrsti, zraven župana in palete vplivnežev ter bogatašev. Ugasnili so luči in sobano je prekrila tema. Z žarometom so posvetili na oder. Pripeljali so napravo z vozičkom. Bila je kot veliko svetlo-belo vedro, v njeni notranjosti pa so bili senzorji, ki so analizirali vzorce v glini. Kustos je v orokavičenih dlaneh prinesel eno izmed Merchartovih umetnin. Bila je presunljiva skulptura, spadala je v serijo skrivenčenih glinenih rož, s katerimi se je mojster ukvarjal v zadnjem času. Le, da je ta za razliko od kipa z mojo ličnostjo namesto cveta imela prelep obraz, obkrožen z atraktivno obarvanimi srčastimi listi, ki se je več kot očitno navdihoval pri hčeri. Senzorji so zabrneli in iz brazd v glini so pridobili vsa nihanja v zraku, prisotna ob njenem strjevanju. Pisk iz stroja je nakazal, da so uspešno izločili zvoko. Kustos je rekel: »No, pa naj poslušamo mojstra Mercharta pri delu.« Nisem vedel, kakšen rezultat so pričakovali, a jaz sem dobil, kar sem predvidel.

»Ti zabiti pritepenec,« je zarohnel mojstrov glas, »rekel sem ti za fajanso, ne kaolin, bedak. Naj ti ju nabašem v gobec, da ju gotov ločiš …« Mojstrov glas je izzvenel.

Kustos je jecljajoče dejal: »No … no … rabimo zagotovo, prav gotovo, tudi močne emocije pri delu, kajne?« Občinstvo mu je zmedeno potrjevalo.

»Gremo naprej,« je hotel pohiteti.

Kot da bo kaj drugače, sem pomislil. Vendar je bilo. Prinesli so novo umetnino. Ta je bila starejša, še iz časa, preden je mojster postal kulturna senzacija.

»Pred sedemindvajsetimi leti je nastala ta umetnina.« Bila je umetelno izdelana pest, ki je stiskala škrlatno srce, iz katerega se je izlivala magmatska kamnina. Ne vem, kako jo je izdelal, vendar je izkazovala, zakaj so Merchartu rekli mojster. Položili so jo v napravo in ponovno se je zaslišal zvok. Vendar tokrat ni bilo slišati mojstra Mercharta, temveč meni neznana glasova ženske in moškega.

Ženska je dejala: »Kdaj, kdaj, moj ljubi?«

»Poravnam še nekaj računov in odideva,« je odgovoril moški.

»Takoj ne bi bilo dovolj kmalu. Ne zmorem več. Ne morem.« Ženski je očitno zavilo na jok. »Kaj ne razumeš, da s tem norcem ne zdržim niti sekunde dlje. Samo okruten psihopat je. Nič več in nič manj.«

»In otrok?« Moškemu se je v glas prikradla negotovost.

»Tvoja je, vendar ne želim, da on kdaj izve …«

Tišina je padla na dvorano. Nekdo je spodaj zarjul in stoli ter z njimi ljudje so kar frčali, ko se je ogromna postava prerinila do izhoda.

Mojstra Mercharta sem zadnjič videl nekaj mesecev po tem dogodku. Bil je le še senca nekdanjega hrusta, ki je zmogel le s prezenco ustrahovati vsakogar. Bil je pobit od preteklosti in tisto sporočilo ga je postaralo za nekaj desetletij. Kot da mu je beseda, ujeta v glino, odrezala nekaj vitalnega. Morda zato stvari brez ust ne govorijo. Ker se ne znajo ugrizniti v jezik in pustiti minulemu, da ostane, kjer je, da kot duhovi ne preganjajo sedanjosti.

~ ~

Dominik Lenarčič

SAM HUDIČ

»It was the pit—the maelstrom—the ultimate abomination. Carter, it was the unnamable!«

H. P. Lovecraft: The Unnamable

Oče mrko zre v ostanke kosila na svojem krožniku. Vem, kaj sledi taki tišini. Izgubljena prisebnost, razbiti krožniki, boleče glasilke. Zlomljena srca. Zaradi adrenalina mi je že slabo. Želodec nerodno meša brozgo v meni. Kaj sem ti storil, oče? Saj nisem jaz kriv, da mame ni več. Nisem jaz trčil v rit njenega avta in jo poslal v graben. Mogoče bi si tokrat moral ti izprašati vest. Oče še vedno zre v svoj krožnik. Ne vem, kako dolgo lahko še prenesem to zatišje pred viharjem. Nekaj bi moral reči. »Kaj ti je zdaj?« ali »Boš spet kaj razbil?« Nič ne rečem. Ne najdem poguma za očitke. Pogleda me v oči. Zdaj zdaj se bo spet začelo! Saj je sama takrat ugotovila, da nam je zmanjkalo mleka. Pozabil si ji povedati. Sama se je odpeljala v trgovino. Sama. Pričakujem očetov izbruh. Namesto tega dobim samo mlačno, utrujeno izjavo:

»Anže, mislim, da je čas.«

Stopam za očetom. Glede na svojo starost je nepričakovano zagnan. Skoraj neučakan. Ko stopiva s trave na potko, se skoraj neslišno šelestenje trave umakne

drobljenju kamenčkov. Sijajno modro nebo brez oblakov prekrijejo zaplate krošenj mešanega gozda. Gozdni šum deluje pomirjevalno. Kot da me oče ne bi vodil neznano kam. Naenkrat spregovori:

»Si kaj slišal o sosedovi Mariji?«

Spomnim se pripovedke, ki jo je z mano delil njen vnuk Luka. Z babico sta šla v gozd nabirat gobe. Luka je zaostajal. Mislil je, da je videl srno. Ko se je obrnil, babice ni bilo več na spregled. Jasno, da ga je prevzel prvinski otroški strah. Ostal je sam. Zapustili so ga. Zdaj bo padla noč, potem pa bodo prišli volkovi in ga požrli. Takrat je zaslišal krik. Volk! Ne, to ni volk. Skozi podrast se je prebila babica. Zvrnila se je na hrbet. Nekaj je momljala. Luka se ji je preplašen približal. Babičin obraz bil bled. Njene oči so okamnele. Iz njenih ust se je slišalo: »Sam hudič … sam hudič«. Luka je urno stekel v vas in s sabo pripeljal mamo. Skupaj sta jo privlekla nazaj domov in jo spravila v posteljo. Doma so pričakovali, da se bo še isti dan pomirila in povedala, kaj je videla. Verjetno jo je samo prestrašila kakšna srna, mogoče celo volk. Babica je že stara, njeni živci pa krhki. Bo že v redu.

Od takrat je minil en teden. Marija Hribar še vedno momlja tisto o hudiču. To sem izvedel od Lukove mame. Brez te informacije se z Lukovo zgodbico ne bi dolgo ukvarjal. Tako pa lahko samo premlevam …

»No?«

Očetov osorni glas me v hipu zdrami.

»J-j-ja. Sem slišal zanjo.«

»Tisto, kar je videla, ni bila srna. Kaj šele volk. Ne, jaz vem, kaj je videla.«

»Kaj pa je videla?«

Oče se ustavi. Kako si ga vendar drznem vprašati? Zdaj bo začel! Oče k sreči ne izbruhne. Samo strmi v praznino. Nekaj trenutkov molče stojiva, nato pa oče spet spregovori:

»Ko je umrla tvoja mama, sem bil izgubljen. V moji glavi je bila nepopisna praznina.«

Za kratek čas umolkne. Preseneča me, kako priseben je. To mu ni podobno.

»Na dan novice sem se odpravil v gozd. Upal sem, da se mi bodo na poti razjasnile misli.«

Stopava čez korenine. Na tleh rastejo jurčki.

»Lazil sem po hribu. Vzpenjal sem se kot v starih časih.«

Vzpenjava se. Brodiva skozi podrast.

»Takrat sem našel brezno. In v njem …«

Pot nama prestreže črviva lesena ograja. Ena deska je že odpadla. Oče tiho zakolne. Videti je zamišljen.

»Veš, to ograjo sem postavil jaz. Takrat, ko si bil ti še majhen. Nisem hotel, da ga kdo vidi.«

»Vidi koga?«

Oče mi ne odgovori. Namesto tega stopi skozi vrzel v ograji. Sledim mu. Naenkrat zaslišim najbolj nenaraven zvok v svojem življenju. Neko umazano, zdrizasto, sluzasto mlaskanje. Srkanje! Kaj je to?!

Oče spregovori: »Anže, to je najina skrivnost. In moje darilo tebi.«

S trdo roko me potisne proti breznu. Na robu instinktivno pogledam dol.

Sam hudič.

~ ~

Franci Cerar

Srečanje bogov

»Si prepričan, da so to res oni?«

Dag Wazoo, han Tretjega osončja v galaksiji Quirana, je zamišljeno opazoval svojega prvega svetovalca.

»Dejstva se ujemajo, Wazoo-han. V izročilu naših prednikov – bogov je zapisano, da nas bodo ponovno obiskali v dobi Belega sonca, ko bo vladal han Pravični.«

»Ljudstva našega osončja me res tako imenujejo, vendar nisem prepričan, da ta vzdevek v celoti opravičujem. Verjemi mi, zvesti Hardas, raje bi se kakor ti posvetil znanosti, kot delil pravico tolikim planetom. A taka je bila odločitev Sveta modrih, trudim se, da bi upravičil njihovo zaupanje. Pustiva to, raje mi povej njihovo trenutno pozicijo!«

»Center jih je zaznal pred nekaj trenutki. So v 1012. krogu yannskega koridorja.«

»To je zelo daleč.«

»Da, Wazoo-han. Izredno počasi se pomikajo prečno skozi koridor. Če bi spremenili smer, bi nas pri tej hitrosti dosegli šele čez sto rodov.«

»Treba jih bo obvestiti; morda bodo pripravljeni spremeniti smer in povečati hitrost ter nas obiskati. Kot najbolj učen mož našega osončja si edini, ki to lahko izpolni.«

»Čast mi je sprejeti tvoje naročilo, Wazoo-han. Poslal jim bom svojega thana in se skušal sporazumeti z njimi.«

»Stori tako, modri Hardas!«

Mladi Sorlien, glavni mehanik vesoljske ladje Virana, ene prvih, ki so bile usposobljene za potovanja izven sončnega sistema, v katerem je bil tudi njihov planet Zemlja, ga je prvi opazil. Grozljiv krik je napolnil komandni oddelek in opozoril posadko. Možje so osuplo opazovali prikazen, ki se je pojavila iz niča. Moreča tišina je nevarno pretila z izbruhom panike.

Poveljnik Brandon se je prvi osvestil in zabasiral: »Mirno kri, fantje! Verjetno je vzrok temu pojavu neke vrste optična prevara. Walinski, bi vi morda znali to razložiti?«

Doktor znanosti Walinski je zmajal z glavo: »Moja pamet ni kos temu. Prepričan pa sem, da ni član naše posadke.«

»Menda ne mislite, da je resnično bitje iz nekega neznanega sveta?«

»Tako se mi dozdeva, poveljnik,« je previdno rekel učenjak.

»Za vraga, le kako in od kod naj bi prišel?« je vprašal inženir Cranken. »Na audorjih in vizorjih ni nobenih signalov.«

»Verjetno so predaleč, da bi jih naše naprave lahko zaznale,« je domneval Walinski.

»Oblečen je kot kak star Grk ali Rimljan,« je pripomnil Sorlien, ki si je že nekoliko opomogel.

»Kaj dosti se ne razlikuje od nas. Njegov videz je tak, kot bi bil mešanica vseh zemeljskih ras,« je ugotovil doktor Vancer.

Poveljnik Brandon se je čutil dolžnega, da naredi prvi korak. Nekoliko tresočih nog je stopil proti nenavadnemu obiskovalcu in se previdno stegnil, toda segel je v prazno.

»Več kot čudno,« je zagodel.

Drugi so začudeno opazovali, kako je stopil skozi neznanca, kot bi bil ta prazen zrak.

»No, zadeva postaja bolj razumljiva,« je olajšano rekel Walinski. »Poslali so nam samo projekcijo svojega odposlanca, nekakšnega duha, bi dejal. Gotovo nam bo poskusil razložiti namen svojega obiska.«

Kot da bi razumel njegove besede, se je tujec dotaknil gladke ploskve na prsnem delu svojega oblačila, kjer se je prikazala slika.

»Glejte, prikazal nam je neko galaksijo, od koder verjetno prihaja,« je dejal Brandon.

»Da, prepoznal sem jo,« je pokimal Walinski. »To je galaksija Veliki Magellanov oblak; od nas je oddaljena 150.000 svetlobnih let.«

»Torej obisk odpade. Do tja bi potrebovali nekaj stoletij,« je rekel Cranken.

»Zdaj nam kaže neznano osončje v Magellanu,« je razlagal znanstvenik, »in to je verjetno njegov planet.«

Z mešanimi občutki so strmeli v veliko kroglo na neznančevih prsih, na morja in celine neznanega planeta. Bili so obenem ponosni in zaskrbljeni, saj so kot prvi Zemljani prišli v stik s tujo civilizacijo nekje v globinah vesolja. Kaj jim bo srečanje prineslo?

Poveljnik Brandon se je obrnil k inženirju: »Cranken, zdaj smo mi na vrsti, predstavimo se!«

Cranken je vključil vizor. Prikazala se je galaksija Rimska cesta, sončev sistem in nato planet Zemlja. Ko ga je tujec zagledal, je odmajal z glavo in pokazal na svoj vizor. Zagledali so planet, na katerem je bil en sam ogromen kontinent, obkrožen z morjem.

»Le kaj naj to pomeni?« je ugibal Walinski. Napeto je strmel v sliko.

»Ne, nemogoče!« je naposled osupnil.

»Kaj nam hoče povedati?« je bil Brandon nestrpen.

»To je Zemlja, toda taka je bila pred več milijoni let,« je s tresočim glasom izdavil znanstvenik. »Nedvomno, prakontinent Godvana, od katerega so se postopno odtrgale današnje celine.«

Tujec je pokazal nek predel na sliki in pazljivo strmel v Zemljane.

Pretreseni Walinski je le s težavo nadaljeval: »Razlaga je neverjetna, toda prepričan sem, da je pravilna. Predniki tega vesoljca so prišli z Godvane, in sicer s tistega območja, ki je kasneje, ko se je prakontinent razdelil, kot otok ležal v Atlantskem oceanu med Ameriko in Evropo.«

»Atlantida!« je vzkliknil doktor Vancer.

»Tako je! Pred nami stoji potomec Godvancev, ljudstva, ki je bilo prednik Atlantidov, ljudstva, čigar obstoj in dejanja opisujejo prastare zemeljske mitologije in legende. Verjetno ste kdaj slišali za stare sumerske, indijske in druge epose in legende.«

»No, ker smo si v daljnem sorodstvu, se verjetno ne bo težko sporazumeti,« je veselo dejal Sorlien, ki se ničemur ni predolgo čudil.

»Dragi Sorlien, vaš optimizem je nekoliko pretiran. Ti ljudje so že milijone let pred nami obvladali tehniko medgalaktičnih potovanj in tudi kasneje verjetno niso spali. Le kako naj najdemo stično točko s tako prastaro civilizacijo?« je Brandon zmajal z glavo.

Walinski ni bil brez razloga eden najboljših znanstvenikov Zemlje, njegovi genialni možgani so mrzlično iskali rešitev in jo tudi našli.

»Ste opazili neke vrste pismenke in številke, ki jih ima naš rojak vtkane v svojem oblačilu? Pisava mi ni poznana, a številke so enake, kot jih uporabljamo mi.«

»Da, številke!« se je navdušil inženir. »Univerzalna govorica, ki jo nedvomno razume vse vesolje!«

»Dobro, Cranken,« je rekel Brandon, »naj Marius prevzame besedo!«

Cranken je planil k Mariusu, ta čas najboljšemu računalniku na Zemlji, in ga vklopil.

»Za začetek naj bo nekaj lažjega,« je rekel živahno.

Čez zaslon je steklo nekaj osnovnih računskih operacij, vendar neznanec ni reagiral nanje, le nekam začudeno je opazoval.

»Hm,« se je odkašljal Cranken, »verjetno ne razume. Ponovimo lekcijo!«

Dobili so vtis, da se tujec ob pogledu na številke nič kaj prijetno ne počuti.

»Ne gre,« je bil razočaran Cranken, »matematika mu očitno ne leži.«

»Zakaj ne bi poskusili z drugega konca?« je dejal Walinski. »Zgrabimo bika za roge!«

Začudeno so ga gledali.

»Prav to mislim,« je pokimal znanstvenik. »Prikažite operacijo najtežje stopnje!«

Inženir je odtipkal nalogo.

»Za to rešitev bo Marius potreboval deset sekund,« je zašepetal.

Tedaj se je neznanec dotaknil plošče na svojih prsih. Tam se je prikazal rezultat, prav tako tudi na Mariusovem ekranu.

»Istočasno!« je vzkliknil Cranken.

»Motite se,« je mirno rekel Walinski, »Marius je bil dve sekundi počasnejši.«

»Vstavite še eno operacijo,« je predlagal Brandon.

Marius je tiho brnel. Ko je bila naloga vstavljena, je tujec takoj prikazal rešitev, Marius pa šele čez deset sekund.

Možje, ki so brez diha spremljali ta dvoboj človeka in stroja, so se nemo spogledali.

»Menda vam je jasno, kaj to pomeni,« je dejal Walinski, »za ta izračun bi brez pomoči strojev ekipa naših znanstvenikov potrebovala najmanj petdeset let, on pa ga je rešil v nekaj sekundah! Ta človek je super genij, izkoristek njegovih možganov je za naše pojme nepredstavljiv!«

»Ves Mariusov program je zanj navadna poštevanka,« je rekel Sorlien.

»Mi pa navadni bebci, da ne rečem česa hujšega,« se je posmehnil doktor Vancer.

»Kaj pa zdaj?« je zanimalo Sorliena.

Obrnili so se k neznancu, na katerega so za trenutek pozabili, vendar ga ni bilo več. Skrivnostno, kakor se je bil pojavil, je tudi izginil.

»No, da,« je rekel Brandon, »kaj bi le iskal tukaj? Če bi jaz imel njegove možgane, bi jo tudi odkuril!«

»Morda je tako bolje,« je sumljivo sproščeno dejal učeni Walinski. »Pri svojih letih se ne bi najbolje počutil spet v prvem razredu, četudi bi imel bogove za učitelje.«

»Poročaj, modri Hardas!« je rekel Dag Wazoo.

»Moj than je bil tam, vendar nisem prepričan, da so bili to res naši predniki – bogovi. Podobni so jim in prišli so s tretjega planeta, vendar je ta planet drugačen, kot ga opisuje izročilo.«

»Izročilo je zelo staro,« je dejal Dag, »čas spremeni tudi obraz planeta.«

»Da, Wazoo-han. Tam so mi na nekem stroju prikazali otroško igro, kakršne od bogov ne bi pričakoval.«

»Verjetno so preizkusili stopnjo tvoje inteligence. Si se skušal vključiti v njihov miselni krog?«

»Poskusil sem, vendar brez uspeha. V njihovih možganih nisem našel nobenih dejavnih področij, vsepovsod je bilo neaktivno stanje.«

»To je razumljivo; niso ti dovolili, da bi stopil z njimi v stik, blokirali so dostop do svojih misli. Torej nisi uspel?«

»Žal mi je, Wazoo-han. Njihovo plovilo je prečkalo yannski koridor in moj than se je moral vrniti.«

»Ne zamerim ti, Hardas. Bogovi so prišli do sklepa, da umsko še nismo dosegli tiste stopnje razvoja, ko bi lahko razumeli znanja, ki bi nam jih posredovali. Zato so odšli.«

»Morda se bodo vrnili?«

»Morda,« je mirno rekel Dag Wazoo. »Pota bogov so skrivnostna, mi smrtniki jih ne bomo nikdar doumeli.«

~ ~

Drugo rojstvo

Kiata se je po zložljivih stopnicah spustil iz vesoljske ladje in si z umazano roko brisal oznojeni obraz. Profesor je prenehal opazovati nenavadni gozd, v katerem so zasilno pristali.

»Kako kaj kaže?« je zaskrbljeno vprašal.

Kiata je zmajal z glavo: »Nimam kaj popravljati, celotni ionski sistem je razpadel! Tisti hudičevi meteorit je svoje delo temeljito opravil.«

Poveljnik Stoner je pristopil: »Srečo smo imeli, da so zavorne rakete še nekaj časa delovale. Tudi ta velikanska drevesa so padec precej ublažila.«

»Zelo čudna drevesa! Neverjetno so podobna gramineai, navadni travi,« je rekel profesor Tublat.

Stoner ga je pogledal: »Nikar se ne šalite! Ta debla so visoka vsaj sto metrov.«

Zrak je prerezalo rjovenje, tako glasno, da so jim skoraj bobniči popokali. Kiata si je z rokami pokril ušesa.

»Spet ta prekleta zverina! Zanima me, kako velika je, če je že njen glas tako grozen.«

»No,« je počasi rekel profesor, »če pase tole travo, je mora biti kar precej skupaj.«

Začudeno sta ga pogledala, vendar ni bilo videti, da bi se mu to zdela posebno posrečena šala.

»Kaj bomo pa sedaj storili?« je vprašal Kiata.

Profesor je zmignil z rameni: »Pojma nimam. S kakim teoretičnim problemom bi se rade volje spoprijel, za akcije pa nisem kaj prida usposobljen.«

»Najprej moramo priti iz tega gozda in si ogledati okolico. Predlagam, da se povzpnemo na tistile hrib in se malo razgledamo,« je rekel Stoner in pokazal na neporasel vrh, ki se je bočil nad drevesi.

Iz ladje so vzeli nekaj hrane, orožje in orientacijske priprave in se začeli prebijati skozi zaraščeno goščavo. Z noži so si izsekavali pot med divje nametanimi debli, iz katerih se je cedil zelenkast sok. Večmesečno lenarjenje v ladji jim je precej zmanjšalo fizične moči, zato so potrebovali kar nekaj ur, preden so stopili na vrh hriba.

Razočarano so se razgledovali. Vse tja do obzorja se je razprostirala zelena džungla, le tu in tam so se vzpenjale iz nje skupine dreves, tako visokih, da so bili komaj sposobni dojeti njihovo višino.

»Prav sem imel!« je vzkliknil profesor Tublat. »Tole, kar se nam zdi pragozd, je navaden travnik, tisto ...« pokazal je na tisočmetrske orjake, »tisto pa so prava drevesa!«

»Torej so na tem planetu vse stvari ogromne,« je domneval Stoner. »Planet velikanov!«

»Motite se,« je rekel profesor. »Vse je normalno veliko in v skladu z naravnimi zakoni tega planeta, le mi smo premajhni za ta svet. Domnevam, da nismo nič večji kot kaka listna uš,« je zamišljeno pristavil.

»Kaj dobrega se nam torej ne obeta," je rekel Kiata. »Vsaka mravlja in vsak pajek si nas lahko privoščita za kosilo.«

»Da, srečo smo imeli, da nas ni med potjo napadla katera od teh zverin,« je resno menil profesor.

Tla pod njimi so se nenadoma zatresla. Iz gozda, oddaljenega nekaj kilometrov, je pridirjalo štirinožno bitje. Zaradi njegove velikosti so ga kljub daljavi razločno videli. Imelo je konjski trup, sprednji del s parom rok in veliko lasasto in bradato glavo pa je bil povsem človeškega videza.

»Kentaver!« je zakričal profesor.

»Ne verjamem,« je zategnil Stoner. »Kentavri so vendar izmišljena, mitološka bitja.«

»Kentaver je, kaj pa drugega," je trmoglavil profesor. »Saj vendar vidite, da je napol konj, napol človek! Če ta opis ne velja za kentavra, pa vi povejte, kako bi imenovali tako bitje?«

Stoner je molčal, ker se ni mogel domisliti ustreznejšega poimenovanja.

»Glejta, še eden prihaja!« ju je opozoril Kiata.

Drugi kentaver je bil očitno bojevito razpoložen, v roki je vihtel veliko gorjačo. Približal se je prvemu, ki je brž odlomil z drevesa debelo vejo in se mu postavil v bran. Začela sta se divje obdelovati, vendar spopadu ni bilo slutiti konca; oba sta zelo spretno sukala svoje orožje.

»Spopad kentavrov – velikanov! Ah, ti dobri stari Grki!« je zasanjano zašepetal profesor.

Nenadoma se je eden od kentavrov naglo zasukal. Postavil se je na sprednje noge in z zadnjimi brcnil nasprotnika v glavo. Ta se je zavalil po tleh in negibno obležal. Zmagovalec je pobral njegovo gorjačo in odpeketal v gozd. Še prej je tako silno zatulil, da so zračni valovi njegovega glasu udarili v vesoljske brodolomce in jih vrgli po tleh.

»Zakaj neki sta se stepla?« je vprašal Kiata, ko se je postavil na noge.

Profesor se je počasi pobiral, veličastni bajeslovni prizor ga je zanesel v pesniške misli: »Kdove kakšne šege in navade imajo prebivalci tega planeta? No, časa imamo dovolj, da se s tem seznanimo.«

»Časa!« je mračno rekel Stoner. »Na svetu, kjer je najmanjši hrošček velik kot tank, kobilica večja od naše ladje in deževnik daljši od najdaljše anakonde, nas ne čaka posebno dolgo življenje.«

Nič kaj optimistično razpoloženi so se odpravili nazaj po izkrčeni stezi.

Bili so že blizu ladje, ko so zaslišali lomljenje stebel. Obstali so in napeto prisluhnili. Zdajci so zagledali ogromno, dlakavo kroglo, ki se je naglo kotalila naravnost nadnje. Podobna je bila veliki, tisočkrat povečani teniški žogici.

»Bežimo!« je zakričal Stoner.

Pognali so se v divji tek in se spotikali po slabi stezi. Kiata je padel, še enkrat je obupno zakričal in nato utihnil. Krogla ga je ujela. Gozd je oživel, številne krogle so se prebijale skozenj in lomile vse pred sabo. Profesor in Stoner sta spoznala, da sta obkoljena.

»Konec je, profesor,« je rekel Stoner in izvlekel pištolo.

Profesor se je ustavil: »Tako je, Stoner! Tukaj se naša pot konča.«

Stoner je ustrelil v bližnjo kroglo, vendar se je izstrelek gladko odbil. Odvrgel je pištolo in stisnjenih pesti napadel brezobličnega nasprotnika. Udaril je po napeti gmoti in roke so se mu pogreznile v telo strašnega bitja. Profesor je nemočno opazoval, kako neznana sila vleče Stonerja v notranjost. Krogla je vsrkala njegovo telo. Na mestu, kjer je izginil, ni bilo opaziti nobene odprtine, bila je le temna, s sivimi dlačicami porasla površina. Potem je tudi njega zagrnila mehka masa. Začutil je, da ga nekaj vleče v notranjost in da plava v nekakšni gosti tekočini. S težavo je še nekajkrat zamahnil z rokami in se nato pogreznil v temo.

Jajce je bilo zrelo. Izgubilo je sive dlačice in zdaj je ležalo tam, nabreklo in prepreženo s finimi, rdečkastimi žilicami. Pod tanko, prosojno opno je bilo zaznati obrise odraslega bitja, ki se je že premikalo. Nanj je posijalo sonce in tedaj je jajce počilo. Prof. dr. vesoljskih znanosti Ivan Tublat se je s težavo postavil na noge in radovedno mežikal v sonce. S telesa je otresel vlažno membrano, ki ga je doslej varovala, nekajkrat krepko udaril z vsemi štirimi nogami ob tla in zakrilil z rokami, da bi si poživil krvni obtok. Nato je izpulil šop trave in jo pričel počasi žvečiti.

»Profesor, hej, profesor!«

Tublat je prenehal žvečiti. »Kiata, si to res ti?« se je razveselil. »Kje pa je Stoner?«

»Tukaj, za mano prihaja.«

Stoner se je približal in žalostno povešal glavo.

»Kaj se ne počutite dobro?« je zaskrbelo profesorja.

»Počutim se kot konj!« je zagrenjeno rekel Stoner.

»No da, saj smo jim res malce podobni,« je ugotovil profesor.

Od glave do pasu so bili normalni ljudje, v ostale dele telesa pa so bili zelo podobni navadnim konjem.

»Profesor, ne razumem, kaj se je zgodilo z nami?« je jokavo vprašal Kiata. »Vem le to, da so nas napadle neke kosmate krogle ...«

»Da, da, takoj vama bom razložil,« ga je prekinil Tublat. »Vesta, tiste krogle so bila pravzaprav neoplojena jajčeca kentavrskih samic. Menda smo si Zemljani in prebivalci tega planeta biološko zelo podobni, ker so jajčeca začutila, da smo primerni subjekti za njihovo oploditev. Tako se je zgodilo, da smo odigrali vlogo semenčic ali spermijev, in to nadvse uspešno, bi rekel. Hm ...« se je zamislil. »Za bitja, podobna equusu, je to kaj nenavaden način razploditve. A temu zanimivemu problemu se bomo posvetili kasneje. Zdaj imamo res dovolj časa, saj smo se šele pred kratkim rodili,« se je zahehetal.

»Kaj ni nobenega izhoda?« je vprašal Stoner.

»Izhoda?« se je začudil profesor. »Dragi Stoner, narava sama nam je poklonila idealno rešitev. Odlično smo prilagojeni življenjskim prilikam tega sveta. Menim, da je bolje preživeti v koži kentavra kot umreti – majhni, kakor smo bili – v želodcu kakega krvoločnega hexopodusa.«

»Tudi jaz sem tega mnenja,« je pokimal Kiata. »Vrnitev na Zemljo itak ni bila možna.«

»Tako je, kvišku glave, fanta! Raje poskusita malo tele sočne trave.«

Bila sta pošteno lačna, zato sta ubogala profesorjev nasvet. Trava se jima je zdela kar okusna.

»Hej, kaj pa je to?« je rekel Kiata in pobral predmet, ki se je svetlikal med travo.

Profesor si je z zanimanjem ogledoval za mezinec velik kovinski predmet. »Saj to je naša vesoljska ladja!« je presenečen ugotovil. »Zdaj šele vidim, kako neznatni smo bili!«

»No, za trebljenje zob bi bila kar primerna,« je ironično pripomnil Stoner.

»Kovinskih predmetov ne gre zametavati,« je rekel Tublat in si vesoljsko ladjo kot svinčnik zataknil za uho.

Ko so se dodobra napasli, so sklenili poiskati senčno počivališče, da bi v miru prežvekovali.

Nenadoma je Kiata zažvižgal in pokazal na travnik, kjer se je pasla skupina kentavrov.

»Oho!« je vzkliknil profesor. »Sodeč po napetih prsnih okroglinah so to ženske. Stopimo bliže, z njimi se bomo verjetno lažje sporazumeli kot z njihovimi pretepaškimi možakarji. Kar za menoj, fanta!« je rekel in podjetno zatopotal s kopiti.

»Profesor se je neverjetno pomladil,« je ugotovil Kiata.

Stoner je prikimal: »Preobrazba mu je očitno dobro dela. Predlagam, da se mu pridruživa.«

Oddirjala sta na pašnik. Profesor Tublat je bil že sredi živahnega pomenka s kentaverskimi lepoticami, ki so ga z zanimanjem poslušale.

Matjaž Marinček

Reprogramer

Takoj, ko ga je zaslišala, je vedela, da je šef razpenjen.

»Kakšno frdamano sranje pa imate v centrali?« je rohnel.

Globoko je zavzdihnila in mu resignirano zabrusila: »Klinčevi nano-transmiterji so bili pred tremi leti narejeni in sprogramirani za 150 teratrilijonov povezav v mikrosekundi in že od včeraj štrajkajo. Nekdo bi jih moral za prvo silo vsaj reprogramirati …«

V zvočniku je nastala nekajsekundna tišina, potem pa se je šef oglasil z za odtenek bolj umirjenim glasom.

»Govoriš o galaktičnih letih ali …«

Kako so ga lahko pofočkali za šefa, če se na programsko opremo in programiranje spozna kot zajec na boben, je premlevala sama pri sebi. Niti tega ne ve, kdaj so kupili software!

»Ja, o galaktičnih – to je enako 0,83 zemeljskim ali 7,2143 qrranbrryškim letom.«

»Hitro si to zračunala!« Šefov glas je dobil pridih prilizjnenosti. »Poznaš koga, ki bi jih lahko hitro in brez obremenitev za sistem reprogramiral?«

»Mogoče, bom premislila.«

Temu pizdunu že ne bo rihtala reprogramerja. Za kaj že? Že itak dobiva minimalca. 20 gramov ortofluorometamfetamina na qrranbrryško leto, to je manj kot pol grama na dan! Spet je za kratko vklopila *matcel* in hitro zračunala, da je to poraznih 66 miligramov na dan galaktičnega leta.

»Desetletno dozo dobiš. Ponudba velja 12 sekund …«

Šiiiiit, pa toliko ne dobijo niti najbolj nadarjeni supervizorji! Lahko bi si privoščila več evforičnih tripov in če ne bo potratna, bo trajal vsaj nekaj let …

»Dil!« je revsknila po treh sekundah in prekinila zvezo. Hitro je prelistala pamtel. Gora drekačev, samooklicanih programerjev, ki o reprogramiranju dunsta nimajo. Nobenega reprogramerja. Najbolje, da vpraša Zdriza.

»Heeej, kačica, kaj te pa tokrat žuli?« je Zdriz takoj poznavalsko prešel k stvari.

»Kolikokrat sem ti že povedala, da sem *milipeda*! Kače nimajo nog, sploh pa …«

»Bistvo, kačica, bistvo – zakaj in za kaj si me poklicala?«

»Da bi mi pomagal …«

»Kot vedno!«

» … najti dobrega reprogramerja, ki ne bi obremenil sistema?«

»Prav. Ceno poznaš, ne? Na tvojo srečo se palim na tvoje vijugasto vitko telo in na stopicljanje tvojih nožic po svojem trebuhu … Kam naj pride?«

»V centralo.«

»Oghr!« je zasopel Zdriz, »to pa ne bo poceni!«

»Še nikoli ni bilo. Kdaj lahko pride?«

»Ti pošljem na pamtel.«

»Glej, da ne bo predolgo trajalo …«, ampak Zdriz je že zdavnaj prekinil. Hip za tem je pamtel pomežiknil in začel kazati hitro bližajočega se Trokha. Zdriz se je pametno odločil. V celi Transgalaktični Uniji so bili prav Trokhi najbolj nadarjeni in najhitrejši reprogramerji.

Spustila ga je not. Deloval je zelo mlad, ampak je iz izkušenj vedela, da to še nič ne pomeni. Nekaj ji je zasmrčal v trokhščini, pa se hitro spomnil, da ga ne more razumeti, dokler se po miselni optiki ne poveže z njenim pamtelom.

»Kaj je narobe?« je bil odrezav.

»Nano-transmiterji so …«

»Pofl!« jo je prekinil in rezko rignil, izklopil miselno optiko in poznavalsko vklopil hologramski ekran, naložil trokhsko tipkovnico in takoj vse tri roke položil nanjo. Prsti so po njej poplesavali tako hitro, da ji je vse skupaj zgledalo kot madež v zraku.

Zajela je sapo, da bi ga vprašala, s kakšno hitrostjo pravzaprav reprogramira, ko se je Trokh zdrznil in takoj zatem miselno optiko priklopil na hologram. Kvantni hladilniki nano-transmiterjev so pričeli normalno brneti in sistem se je na novo zagnal. Zaradi razmeroma dolge odsotnosti je bil takoj preobremenjen, ampak delal je normalno.

»Kaj si naredil? Nikoli niso bili tako hitri in tihi?« je bila osupla.

S sprednjim očesom je pozorno spremljal hiper gibanje na hologramskem ekranu, z zadnjim jo je pozorno premotril, kot da je še nikoli ne bi bil videl, miselno optiko spet povezal z njenim pamtelom in ji pomirjujoče pojasnil: »Vgradil sem fragmentni pulzarni bypass. To bo popeterilo njihovo življenjsko dobo.«

»Kako naj se ti oddolžim?«

Zadnje oko je delovalo začudeno. »Samo Zdrizu sem vrnil uslugo. V bistvu le košček usluge.«

Sprednje oko se je primaknilo k zadnjemu. Zdelo se ji je, da je v obeh videla mešanico cinizma in sarkazma, ko je rekel: »Z Zdrizom boš poračunala.« Na hitro se je dvignil od tal in odlebdel skozi izhod.

Skremžila se je ob misli, kaj jo čaka z Zdrizom. Sploh ni bil njen tip, pa še po trohnečih papajah je zaudarjal. Morala se bo v mislih osredotočiti na šefovo plačilo, pa hitinjačaste oklepčke dobro zatesniti, pa bo že nekako pregurala. Vse za dober trip.

THE VIRAL CURTAIN
AN EASTERN EUROPEAN SF ANTHOLOGY
COORDINATED BY DARIUS HUPOV
ESTONIA
GREECE
HUNGARY
MONTENEGRO
ROMANIA
RUSSIA
SERBIA
SLOVAKIA
SLOVENIA
UKRAINE

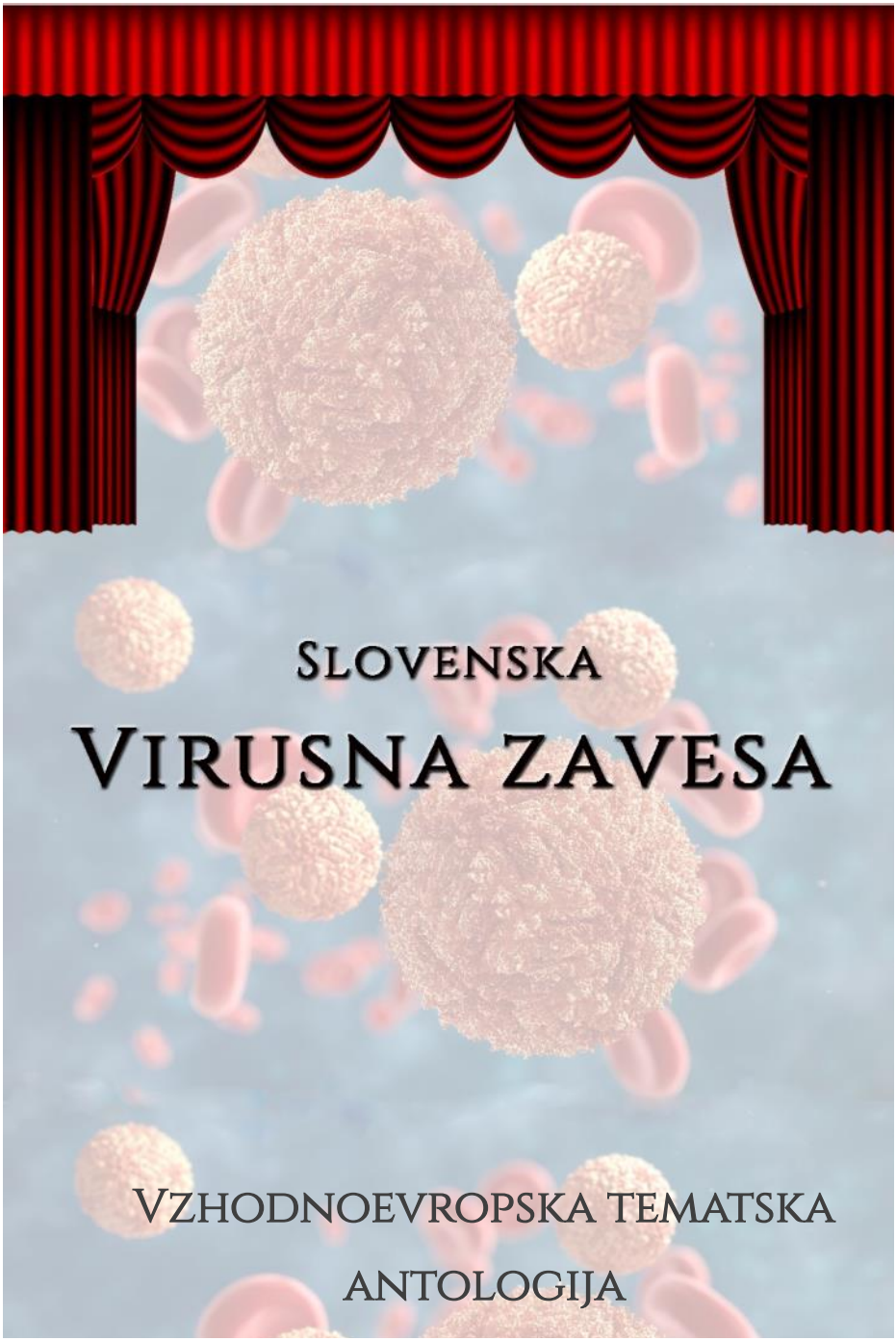
SLOVENSKA
VIRUSNA ZAVESA
VZHODNOEVROPSKA TEMATSKA
ANTOLOGIJA

Uvodne besede o vzhodnoevropski antologiji

Ideja o projektu se je porodila na mednarodnem srečanju Sindicatul 9 o revijah SFF. Šlo naj bi za zbornik kratkih zgodb ZF&F v angleškem jeziku z avtorji iz vzhodnoevropskih držav.

Za Slovenijo je koordinator Bojan Ekselenski (Celjsko literarno društvo).

Za izdajo leta 2021 bo urednik zbirke romunska ekipa, njen predstavnik je Darius Luca Hupov.

Tema letanika 2021 je naslednja:

- Dogajanje v letih 2020-2030 (izberete lahko leto tega obdobja)
- V vzhodnoevropski državi se pojavi primer nove virusne hemoragične mrzlice (tukaj je članek o tovrstni bolezni https://www.nijz.si/sl/hemoragicna-mrzlica-z-renalnim-sindromom-hmrs-misja-mrzlica)
- Bolezen se širi kot požar in začne se množično umiranje za posledicami bolezni.
- Zanimivo, bolezen se širi le v vzhodnoevropskih državah.
- Preostali svet postavi te države v strogo karanteno.
- Zgodba se nahaja v državi avtorja

O zbirki in prispelihj delih je vse povedano že v uvodniku. Tokrat le to ... Prepustite se Slovenski virusni zavesi.

Barbara Ribič Jelen

Preskok

Bum, bum, bum. Zamolklo udarjanje po vratih se je neprijetno razlegalo po prostoru. Mrzlo ga je spreletelo in ga potegnilo iz zamaknjenosti.

»Halo, halo! Je kdo doma?« Glas iz preteklosti se je vsilil v njegovo zavedanje. Stresel je z glavo in se trudoma osredotočil na tukaj in zdaj. Nejevoljno je stopil do vrat in jih na široko odprl. Potreboval je nekaj dolgih trenutkov, da je povezal človeka, ki je stal pred vrati, s podobo iz mladosti. Moški pred njim je bil z eno roko naslonjen na podboje vrat, druga pa mu je obvisela v zraku. Bil je videti utrujen in na koncu svojih moči.

»Iztok, pomagaj! Prosim, pomagaj!« in se je zrušil na hišni prag.

Dvignil ga je in odnesel na pograd. Odstranil mu je ščitnik za obraz. Preveril je njegovo dihanje in srčni utrip, potem pa ga je pustil ležati. V njem je zaznal le izčrpanost in telo je potrebovalo priložnost, da si samo opomore.

Tiho prasketanje ognja, prijetna toplina in vonj po zeliščih so ga božajoče objemali. Bil je sproščen kot že dolgo ne. Počasi je odprl oči. Svetloba z ognjišča se je igrala s sencami in na steno risala skrivenčene like. Ni prepoznal prostora. Ugibal je, kje vendar je. Občutek, da je nekaj narobe. Vanj je pljusnilo zavedanje. Prišel je po pomoč. V trenutku je skočil pokonci: »Iztok, kje si? Kako dolgo sem pa spal?«

»Od jutra. Zdaj je večer. Pridi v kuhinjo. Najprej boš nekaj pojedel in spil čaj, potem te bom poslušal.«

Ožbej je v paniki pohitel: »Ni časa. Ne razumeš, ni časa. Živa nujno potrebuje pomoč in nihče drug ji ne more več pomagati.«

»In ti misliš, da ji jaz lahko? Se zavedaš, da sem brez licence?«

»Ti si moje zadnje upanje,« je bil skrušen.

Iztok ni dolgo premišljeval. »Prav, naredil bom vse, kar znam, vendar ni odvisno od mene. Preoblekel se bom in nekaj stvari si pripravim, ti pa ta čas pojej.«

Ožbej je z užitkom zagrizel v domači kruh, premazan z maslom. Sline so se mu pocedile. Dolgo že ni jedel tako dobro. Tudi čaj je bil dišeč in okusen, prav kot mu ga je v otroštvu pripravljala babica. Še zadnjič je obliznil ustnice, ko je zaslišal: »Greva?«

Hitro je vstal in stekel ven. Odpravila sta se po pešpoti do reševalnega vozila, ki je stalo nekaj deset metrov navzdol. Tam se je steza razširila v makadamsko cesto. Iztok ga je vprašujoče pogledal, Ožbej pa je že imel pripravljen odgovor: »Z reševalnim sem. Na cestah je pravi kaos. Vsakih nekaj sto metrov so kontrole in s tem avtom lahko grem mimo, ne da bi me ustavili.«

Odklenil je vozilo in mu v roke porinil zavitek: »Zaščitna halja, ščitnik za obraz, rokavice. Nadeni si jih, da ne bova imela težav. Obvezni so. Virus je postal zelo nalezljiv. V zadnjih dneh je mutiral in se širi tudi z aerosoli.«

Iztoku se je porajala množica vprašanj, a ga niso vznemirjala. Bil je tiho. Že zdavnaj se je naučil, da odgovori prihajajo, četudi ne postavlja vprašanj.

Ožbej je pritisnil na plin in pohitel po hribu navzdol. V vznožju, kjer se makadamska cesta priključi na asfaltno, je vklopil sireno in pospešil. Začudeno je pogledal na svojo desno. Iztok je mirno sedel in njegove oči so bile rahlo priprte. Ni razpravljal o njegovi divji vožnji, kar se mu je redno dogajalo pri drugih ljudeh. Če ne bi videl njegovega telesa na sedežu, bi lahko prisegel, da je v avtu sam. Iztok je bil že od nekdaj čuden tič. Skomignil je z rameni in znova pospešil. Divjal je mimo policijskih kontrol in se končno bližal mestu. Upočasnil je. Mestne ulice so bile temne, cestno razsvetljavo so že pred tednom dni izklopili. Nekaj zapuščenih vozil je bilo prevrnjenih in so še kar ležala ob cesti. Povsod je bilo videti razmetane zabojnike in odpadke. Steklena okna izložb trgovin in pritličnih stanovanj so bila večinoma razbita, prodajalne izropane. Posledice nemirov. Zdesetkana komunalna služba ni zmogla sproti počistiti ulic. Ampak te so zdaj zapuščene in na obhodu so policisti v vojaškem spremstvu. Policijska ura. Neovirano sta se pripeljala do kliničnega centra. Slišati je bilo sireno reševalnega vozila pri glavnem vhodu. »Ni konca tega tuljenja. Na živce mi že gre. Bolnišnica je natrpana. No saj gredo ven tudi, večinoma mrtvi,« je bil skrušen Ožbej. Izstopila sta.

Pri stranskem vhodu ni bilo nikogar. Tukaj je na osnovi kartic vstopalo le zdravstveno osebje. Medel soj luči je osvetljeval hodnike. Varčevali so in občasno so se dogajali izpadi električne energije. Imeli so sicer svoj generator, a tega so uporabljali le ob prekinitvah za delovanje nujne opreme in operacije. Tudi preskrba z gorivom je bila v vsej Vzhodni Evropi občasno motena.

Še nekaj stopnic in bila sta na infekcijskem oddelku. Pravzaprav je bila temu namenjena celotna stavba še iz časa izbruha covida-19. Ožbej je odprl vrata, označena s številom trinajst. V zadnjih dveh tednih so to sobo odklanjali vsi bolniki. Vsi okuženi, ki so jih namestili sem, so umrli. Seveda pa smrti niso bile povezane s številom. Le ta presneta vraževernost. Soba je bila majhna in v njej je bila le ena postelja. Ožbeju so se zasolzile oči. Njegova sestra je bila v umetni komi že tri dni. Novi virus hemocov je uničujoč, preživetje je bilo komaj desetodstotno in je mejilo na čudež. Pomignil je Iztoku, naj se približa: »Poglej si temperaturno-terapevtski list. Spet imamo papirnato obliko, digitalna se ne obnese zaradi izpadov elektrike. Tudi v laboratorijih imamo težave z opremo.«

Iztok je dvignil roko in gesta je pomenila: »Ustavi se. Počakaj!« Potem si je slekel rokavice in haljo ter odložil ščitnik za obraz. Ožbej je bil šokiran: »Ja, kaj pa delaš, saj se boš še ti okužil!«

Iztok je samo odkimal: »Bodi tiho! Potrebujem mir in tišino. Če ne zmoreš opazovati brez besed, pojdi raje ven.« Pristopil je k postelji in zaprl oči. Osredotočil se je na njeno telo in v umu so se zarisale prve podobe njene notranjosti. Opazil je poškodbe na jetrih, ledvicah, mehurju, črevesje je drgetalo. Kilometri žil in žilic so bili videti porozni in ponekod je iz njih mezela kri. Virus je bil na agresivnem pohodu, imunski sistem se skorajda ni več boril. Stanje je bilo na meji popravljivosti. Svojo osredotočenost je zbral na temenu in svojo desno dlan stisnil okrog amuleta, ki ga je imel obešenega na vrvici okrog vratu. Zaprosil je za pomoč: »Gospod Nrisimhadev, prosim za zavetje in zaščito, prosim, pomagaj temu telesu, da ozdravi in pošlji energije zdravljenja skozi moje telo v njeno. Hvala.«

Ni dvomil, da bo njegova preprosta molitev uslišana. V srcu je čutil žarenje in brezpogojno ljubezen. To se je iz prsi razširilo po vsem njegovem telesu. Dlani so se kar same premaknile nad Živino telo. Počasi jih je premikal od stopal navzgor v smeri proti glavi. Ožbej je opazoval Iztoka in presenečeno ugotovil, da se je ob njegovem telesu okrog in okrog pojavila nežna in prosojna svetlo vijoličasta svetloba. Ta se je spreminjala v indigo in belo ter se širila na Živo, da se je vsa kopala v njej. In če bi lahko videl samega sebe, bi opazil, da je tudi sam del te svetlobe. Počutil se je prijetno zaziban v varno zavetje. Potem se je vse končalo. Iztok je spregovoril: »Ukini ji vsa zdravila. Trenutno samo obremenjujejo njeno telo. Vse ostalo v infuziji pusti, da ne bo dehidrirala ali preveč oslabela. Dve uri me pusti pri miru, potem ji bom naredil še eno terapijo,« in je sedel na tla ob postelji. S hrbtom se je naslonil na steno in se umaknil v meditacijo.

Ožbej se ni upal spraševati. Potegnil si je stol k postelji in opazoval Živo. Drgetanje telesa se je po štirih dneh končno umirilo, dihanje je postalo manj sunkovito in gube na obrazu so bile za spoznanje manj stisnjene. V njem se je prebudilo novo upanje in tisoče vprašanj. Rad bi se dotaknil Živinih dlani, pa si ni upal sleči rokavic. Zaželel si je moliti k Bogu za njeno ozdravitev, pa ni znal. Nekomu, njemu neznanemu, je lahko namenil le gorečo prošnjo, naj jo reši iz krempljev smrti. Čutil je polzenje sekund, ki so vse prepočasi drsele v minute. Tišino v sobi je občasno zmotilo le tuljenje siren. Zdrznil se je, ko je opazil Iztoka pri postelji in se šele takrat zavedel, da sta dve uri že minili. Umaknil se je in mu prepustil prostor.

Dogajanje izpred dveh ur se je ponovilo. Tista nežna prosojna svetloba je počasi zamirala, ko so se vrata sobe sunkovito odprla. Razleglo se je vpitje: »Prekleti šarlatan! Kaj počneš, nobene pravice nimaš biti tukaj! In ti Ožbej, njen brat si, pa kar dovoliš, da zganja neke čire čare. Nima več licence in ti si jo prepustil mazaču. Umrla bo, slišiš, umrla bo!« Bil je ves zaripel in tresel se je od jeze.

Ožbej je jezno odgovoril: »Dejan, zdaj pa dovolj! Ne bom prenašal tvojega vpitja in jaz sem ga prosil, naj pride. In jaz sem predstojnik tega oddelka, zato izgini!«

»Ha, malo morgen bom izginil. Grem po varnostnike, da ga bodo odstranili ali še bolje – poklical bom policiste in bo končal v zaporu.«

»Ja, pa si misli,« ga je stresel za rame in odsunil. Dejan je treščil z glavo ob steno, da se je onesvestil.

Iztok je nezavestnemu takoj otipal žilo: »Imamo srečo, ni mrtev. Zdaj ne smemo ostati tukaj. Ko bo prišel k sebi, bo še bolj razdražen. Priskrbi mi prevoz, da takoj odidem. In Živo pripelji k meni, da bom lahko nadaljeval terapije. Zdaj je telo dovolj močno, da bo preživela prevoz. Ampak ne pridi z reševalnim in ne imej s seboj telefona. Nočem, da mi kdo pošlje policiste, morda vojake ali kake inšpektorje domov. Moj dom je svet, v njem ne maram nepovabljenih.« In je dodal: »Takoj!« Nato se je nepremično zazrl v Živo.

Ožbej je opravil en sam telefonski klic. Nato je šel po premično bolniško posteljo z nosili: »Premakniva jo. Spodaj naju čaka vozilo. Obleci se nazaj, sicer nas bodo ustavili že v bolnici.«

Preden sta zapustila sobo, je Živo pokril s prevleko. Niso ju ustavljali, prepričani, da peljeta truplo. Zunaj je stal črno obarvan kombi, podoben mrliškim vozilom z odprtimi zadnjimi vrati. Naložila sta jo skupaj z nosili, Ožbej pa je posteljo porinil nazaj na hodnik. Sedla sta k vozniku: »Iztok – Gorazd, Gorazd – Iztok,« ju je na hitro predstavil.

»Kamere?« se je spomnil Iztok.

»Urejeno,« je bil nejevoljen Gorazd. »Jaz sem profi.«

»Ne zameri. Ne pozna te še,« je pojasnil Ožbej.

Vozili so se v tišini in brez ustavljanja. Nihče ni želel kontrolirati mrliških vozil sredi noči.

Prispeli so do konca makadamske ceste v bližini Iztokove domačije. »Počakaj, tistale uta spredaj je moja garaža. Svoj kombi bom dal ven, ti pa tega parkiraj v uti, da ne bo porajal vprašanj nepovabljenim. Potem bosta po stezi prenesla Živo teh nekaj korakov navkreber. Kar na pograd jo dajta, jaz moram najprej pogledati živali,« in je odšel naprej. Potem se je spomnil in obrnil: »Prižgal vama bom svetilko in v peči bom podkuril. Kmalu bo toplo, imam že vse pripravljeno. Pa ne iščita elektrike, ker je nimam.«

Živali so ga nestrpno čakale. Slišati je bilo nežno oglašanje in prhanje. Nalil jim je svežo vodo, razgrnil nekaj sena in pomolzel Lisko. Bila je že stara in ni imela več teličkov, ampak zanj je še vedno dala kak liter mleka. Upihnil je svetilko, jo odložil na njen prostor in odšel proti hiši.

Pričakala ga je topla kuhinja. Ožbej in Gorazd sta že namestila Živo, zdaj pa sta obsedela za mizo. Iztok je skuhal mleko in jima ga ponudil: »Postrezita si, jaz pa grem k Živi.«

V skodelico je natočil svežo vodo in jo odložil na polico, kjer je imel

razpostavljena božanstva. Poklonil se je in pri tem mrmral mantre. Tiho žebranje je privabilo Ožbeja in Gorazda, da sta ga v tišini opazovala. Čeljusti so se jima povesile in oči razširile. Oba sta se spraševala, ali ni to morda šamansko klicanje duhov, spregovoriti pa si nista upala. Ožbej je že začel dvomiti o pravilnosti svoje odločitve, potem pa je pomislil, da Živi do sedaj še ničesar, kar je Iztok počel, ni škodovalo. Še vedno je bila živa in videti je bila bolje. Zato je obmiroval in Gorazdu pomignil, naj bo tiho.

Iztok se je osredotočil na Živo in ugotovil, da je njeno ožilje precej boljše. Kri ni več mezela iz žil, drgetanje črevesja se je umirilo, poškodbe na organih pa so še bile vidne, vendar v zmanjšanem obsegu. Znova je začutil žarenje v prsih. Nežna svetlo vijoličasta svetloba je objela Živino telo in napolnila vso sobo.

Ožbej in Gorazd sta zamaknjeno opazovala dogajanje. Čeprav je bil Ožbej že dvakrat priča nenavadnemu prizoru, ga je še vedno navdajalo začudenje, občutek zavetja in varnosti pa je napolnil sleherno celico njegovega telesa. Ne bo presenečen, če mu bo Gorazd opisal enako.

Svetloba v sobi je počasi zamrla. Iztok je vzel skodelico s police in jo z užitkom izpraznil. Nato se je z nasmeškom na obrazu odpravil v kuhinjo: »Pridita.«

»Ožbej, lahko ji odstraniš infuzijo. Spala bo še nekaj ur in ko se bo zbudila, bo precej boljša. Pa ni se treba zahvaljevati meni, ampak onemu zgoraj,« in je pokazal s prstom proti nebu.

Ožbeju se je na ustnicah ustavila ploha zahval. Namesto tega je le pogledal navzgor in preprosto rekel: »Hvala!«

Gorazd je nejeverno zmigoval z glavo: «Pa ne mi reči, da je tole, kar sem videl, pomagalo Živi. Saj ti bi potemtakem lahko pozdravil ves stadion bolnikov naenkrat.«

»Nikoli nisem trdil, da jo zdravim jaz. Moje telo je le preprost kanal zdravilnih energij, ki stečejo iz duhovnega sveta preko mene v njeno telo. In ne, vse ima svoj namen. Tudi virus, ki je na pohodu. In ne, pomagal bi lahko le tistim, ki jim je namenjeno ostati. V tem primeru bo pomoč prišla v kakršnikoli obliki, ali pa sploh ne bo potrebna. Saj vem, da ne razumeta, ampak tako stvari delujejo.«

Nekaj časa so obsedeli v tišini, potem pa je Ožbej, ne da bi Iztok karkoli vprašal, začel pojasnjevati: »Pravzaprav te nisem našel jaz. Prosil sem Gorazda, da uporabi svoje stike in izve, kje imaš prijavljeno prebivališče. Ko mi je povedal naslov, pa sem se spomnil, da si bil v otroštvu tukaj pri babici na počitnicah. Kako, da živiš v tej osami brez elektrike in povezav z zunanjim svetom? Vem, da so ti odvzeli zdravniško licenco in da si po tem dogodku odšel v Zahodno Afriko. Starši so rekli, da pomagaš pri zajezitvi izbruha ebole. No, ta informacija je bila odločilna, da sem te prosil za pomoč. Bi rekel, da si tam nabral veliko uporabnega znanja in izkušenj. Če nisem preveč radoveden, kaj se je dogajalo s teboj?«

Iztok se je nasmehnil: »Pa saj to ni tako pomembno in vse je zelo preprosto. Zgodilo se mi je življenje.« Potem je nekaj časa premišljeval: »No, verjetno ti moram ustreči. Mogoče je moja pot pomembna zate.«

Vzdihnil je in nadaljeval: »Najprej licenca. Delal sem že kot družinski zdravnik, pa nekateri moji pacienti niso bili zadovoljni z mojimi nasveti. Včasih sem svetoval zelišča, dieto in telesno gibanje, če sem presodil, da se na ta način lahko uspešno pozdravijo. Tablete so za telo preveč agresivne in imajo pogosto hujše stranske učinke kot zelišča. No, pa je ta nezadovoljnost prišla do Dejana. Prijavil me je, da izvajam druge zdravilske tehnike in ne klasično medicino, pa mi je zdravniška zbornica začasno odvzela licenco. Kasneje nisem zahteval, naj mi jo znova podelijo. Nikoli ne bi ravnal drugače, kot sem.«

Vstal je in jim v skodelice nalil mleko. Nato je nadaljeval: »V tistem času je v Zahodni Afriki izbruhnila ebola. Čutil sem klic, da moram pomagati in sem odšel v Sierra Leone. Ne bom govoril o doživljanju tistega pekla, a veliko sem se naučil. O ljudeh in življenju. Ko se je epidemija umirila, sem potoval. Najprej po Afriki, potem po Aziji, Indiji.«

Nasmehnil se je: «Indija, moja ljubljena. Zdaj ni več podobna tisti Indiji. Tam sem srečal duhovno življenje, ayurvedo in življenjsko modrost. Domov sem pripeljal drugačnega sebe. Leto 2021 je bilo zame leto drugačnih preizkušenj. Spet doma. Starši so umrli zaradi covida-19 in nisem jim mogel pomagati. Edinec sem in podedoval sem vse premoženje. Bilo mi je nekako odveč, pa sem prodal vse, razen te domačije. Tukaj je živela babica in tukaj je preprosto življenje. Zadovoljen sem in srečen.«

Ožbej se je čudil: »Ampak sem bi si lahko pripeljal elektriko, se informacijsko povezal s svetom, si naredil centralno ogrevanje. Živel bi lahko udobno in sodobno. Saj imaš dovolj denarja, mar ne?«

»Ne pričakujem, da razumeš. Vse skupaj je zelo enostavno. Imam vse, kar potrebujem. Pripravljam zelišča, mazila, tinkture. Zamenjam jih s sosedi za tisto hrano, ki je ne pridelam sam. Kupujem pravzaprav zelo malo. Olje za razsvetljavo, sol, kakšno oblačilo in obutev. Vse ostalo pridelam sam. Aja, vodo je imela že babica pripeljano v hišo naravnost iz izvira, pa kopalnica in stranišče sta tudi urejena. Televizije in telefona ne potrebujem. Kaj mi bo lažno udobje? Kaj kupi nepotrebnih in neresničnih informacij?«

Ožbej je nejeverno odkimaval z glavo in se spomnil: »Kaj pa tvoj čut za zdravljenje? Tega vendarle ne moreš zadovoljiti v tej osami?«

»Kako, da ne? Sosedje me občasno zaprosijo za pomoč. In konec koncev so tudi živali živa in čuteča bitja. Velikokrat se pred mojimi vrati znajde ranjena ali bolna žival. Pripeljejo jih ljudje, ki vedo zame, potem pa večinoma kar ostanejo pri meni. No, včasih zaide sem tudi kakšna iz gozda.«

Ožbej ni mogel dojeti in ne verjeti. Takšnega samotnega življenja ne bi privoščil niti najhujšemu sovražniku. Odprl je že usta za novo vprašanje, ko ga je Iztok ustavil: »Oprosti, o svojem duhovnem življenju ne bom govoril, niti o darovih, ki mi jih je prineslo izvajanje strogosti in meditiranje.«

Gorazd je preusmeril temo pogovora: »Naj ti povem nekaj o dogodkih zadnjih let?«

In je kar nadaljeval: »Ti si prišel domov leta 2021 in takrat je ravno zamiral tretji val koronavirusa. Vsi smo pričakovali, da bo cepljenje odrešitev. Ampak ni trajalo dolgo. Pojavil se je nov, drugačen sev virusa, sledili so novi stari ukrepi, novo čakanje na cepivo, vmes pa dolga vrsta umrlih. Vsa zgodba se je ponovila, le da je trajala dlje. In cepivo, ki so ga znanstveniki odkrili proti novemu virusu leta 2024, je bilo precej manj uspešno, praktično ni uporabno. Še vedno upajo, da bodo lahko razvili cepivo, ki bo vsaj 80-odstotno uspešno, a tavanja v slepi ulici ni in ni konec.«

Tišina je neprijetno obvisela nad njimi, pa je Ožbej Gorazda dregnil v ramo: »Povej naprej!«

Gorazd je nadaljeval: »Dogajanje v teh letih je bilo zares kaotično. Države so zapirale meje med seboj, ponekod so postavili celo kovinske ograje. Preskrba je močno motena, gospodarstvo, izobraževanje in zdravstvo so na kolenih, družabno življenje je zamrlo. Vlade se menjujejo kot po tekočem traku, a nobena ni uspešna pri obvladovanju epidemije. Do konca leta 2024 je pomrlo veliko ljudi, pa tudi rodnost je močno upadla. Vsi smo z upanjem zrli v leto 2025. Samooklicani jyotish astrologi so oznanjali, da bomo v tem letu viruse obvladali. Pa misliš, da smo jih?«

Ožbej je žalostno odmajal z glavo: »Ti zagotavljam, da jih nismo. Pojavil se je popolnoma drugačen virus. Raziskovalci so pri tem odkritju osupnili. Virus je imel hkrati značilnosti pozitivne in negativne usmerjenosti. Si moreš misliti hkrati. Informacije, ki jih ima virus v sebi shranjene, so v obliki zaporedij nukleinske kisline DNK in RNK. Doslej je veljalo, da virusi niso nikoli uporabljali obeh hkrati. To je bilo nemogoče. Raziskave so se ponavljale v nedogled, a rezultati so bili vselej enaki. Receptorji virusa, ki se pritrdijo na živo celico, so še posebej uspešni in ti ključi odpirajo ključavnice celic, ki so v obliki beljakovin na površini samih celic.«

Njegova vnetost je pojenjala. Globoko je zajel sapo in bolj umirjeno nadaljeval: »No, pa sem zadevo spet prikazal preveč podrobno. Skratka, virus ima značilnosti hemoragične mrzlice in korona virusa, zato je dobil ime *hemocov*. In na kratko – nikomur se niti sanja ne, kako ga obvladati. Zanj ni zdravila in smrtnost je zelo visoka. Sprva se je širil le preko človeških tekočin in sluznic, zdaj pa so se pojavili prvi primeri širjenja preko aerosolov. Ne vem, kako se bo vse skupaj končalo, res ne vem,« je obupano zaključil svojo razlago.

Gorazd je nadaljeval: »Poglej, Iztok, jaz sem zaposlen v obveščevalni. Povezal sem se s svojimi kolegi iz vzhodnoevropskih držav. Zdelo se mi je smiselno. Virus se

je namreč pojavil skorajda hkrati v vseh večjih mestih Vzhodne Evrope. Seveda je preostali svet takoj uvedel strogo karanteno in prekinil vse prometne povezave. Drugje tega virusa ni. Izbruhnile so prve teorije zarot. Kar je glede na to, da so prizadete samo države tako imenovanega vzhodnega bloka, razumljivo. Pravijo, da je to biološka vojna med vzhodom in zahodom, a nihče ni priznal, da je kriv za izbruh. Zadeva je zelo čudna, če pomisliš, da je ta oblika virusa nenavadna. Lahko bi nastal v kakem od svetovnih laboratorijev.«

»Razumem, da so ljudje na hudi preizkušnji,« je bil zamišljen Iztok. »Morda lahko na nek način pomagam. Prosil bom za dovoljenje, da pogledam v Akaške zapise. Informacije bodo v vsakem primeru koristne.«

Nato se je obrnil k Ožbeju: »Če želiš, da Živa ostane tukaj, pojdita po njene stvari in jih pripeljita, nekaj ur bo še spala.«

Ožbej je pokimal in z Gorazdom sta se odpravila. Slišati je bilo le še Gorazdovo vprašanje: »Ti, kaj pa so Akaški zapisi? Morda bi lahko ta vir uporabljal tudi jaz pri svojem delu?«

Ožbej je zamahnil z roko: »Pozabi. Slišati je zapleteno in morda tudi nevarno. Nisi slišal, da mora zaprositi za dovoljenje?«

Iztok se je hudomušno nasmehnil in stopil v sobo. Sedel je na tla ob severno steno in se naslonil nanjo. Sprostil je svoje telo in nekajkrat globoko zadihal. Najprej je prosil svojega zavetnika za zaščito in pomoč, potem pa je vizualiziral snop indigo svetlobe. Spustil ga je z vrha glave do začetka hrbtenice. Zatem je pozornost usmeril v tretje oko in pričel dihati v ta prostor. Vdih, izdih, vdih, izdih ... Globoko in počasi. Obdal ga je črn volhek prostor. Osredotočil se je na vprašanja. Kot bi gledal filmsko platno, so se pred njim zvrstile podobe in zapisi. Izgubil je občutek za čas. Ko je nehal meditirati, je sonce že vzhajalo. Vstal je in si raztegnil telo. Pogledal je k Živi in opazil, da je njen spanec rahlejši. »Še največ uro, pa se bo zbudila,« je pomislil.

Naložil je drva na ogenj in pripravil zajtrk. Položil ga je na polico k božanstvom, zmantral nekaj molitev in odšel v hlev. Živali so ga obkolile in ga prijazno dregale. Liska je naslonila glavo na njegovo rame in tiho prhnila. Narahlo jo je popraskal: »Imaš kaj mleka zame?«

»No, kaj se z živalmi tudi pogovarjaš?« je bilo slišati zamolkel glas.

»Seveda, saj vse razumejo. Slecita zaščitno obleko in odložita ščitnike. Tukaj tega ne potrebujeta. Ne bodita preveč glasna, naj se Živa prebudi sama. Pridem kmalu.«

Zajtrk je vzel s police, ga odložil na mizo in jima ga ponudil: »Medtem ko jesta, poslušajta, kaj imajo povedati Akaški zapisi.«

Prisedel je: »Novi virus je bil narejen v laboratoriju in namenoma izpuščen. Neuravnovešeni znanstvenik je menil, da se mora število prebivalcev v vzhodnih evropskih deželah zmanjšati. Želel je narediti prostor beguncem s celega sveta.«

Slišal je ogorčene vzklike. Prekinil ju je: »Ni pomembno, kje je bil narejen, ali

kdo je tisti, ki ga je izpustil. Bil je samo orodje višjih sil. Virus se bo razširil po vsem svetu. Ni ovire, ukrepov in ne karantene, nič ga ne bo ustavilo.«

Utihnil je, slišalo se je le prasketanje ognja in drsenje urinih kazalcev stare kmečke ure. Čez čas je nadaljeval: »Povedati vama moram, da se virus bliskovito širi med tistimi, ki jih je strah. Tudi jeza in zamere, pohlep in zavist ga hranijo. Še verniki niso varni pred njim. Kdor ima v sebi zaupanje in brezpogojno ljubezen do vsega, kar je, ga virus preprosto obide. In takšnih ljudi ni prav veliko. Kar se dogaja po svetu od leta 2020 naprej, je neke vrste čiščenje planeta.«

Nejeverno sta ga gledala in Ožbej je pametoval: »Kako vendar? Saj se je planet v teh letih razsajanja virusov že kar precej očistil. Zrak in voda sta čista, kot že desetletja ne. Industrija deluje le še pri tretjini svojih zmogljivosti, prometne povezave prav tako. Saj govoriš o tem?«

»To je vsekakor dobrodošlo, ampak vidim, da vama moram razložiti. Poznata Schummanovo resonanco?«

»Ne ravno,« je Gorazd zmignil z rameni.

»Enostavno povedano, gre za srčni utrip planeta. To so globalne elektromagnetne resonance, ki se nahajajo med površino in ionosfero. S svojim pulziranjem varujejo vse živo. Celotna sončna galaksija in s tem tudi naš planet vstopa v izjemno močan fotonski pas in k nam priteka velika količina visoko vibracijske svetlobe. To pomeni, da se je srčni utrip planeta močno povečal. Vse, kar je na nižjih vibracijah, se mora prilagoditi, se pravi prečistiti in preobraziti ter vibracije uskladiti s planetnimi. V bližnji prihodnosti se bo razblinila dvojnost, propadli bodo sistemi, ki delujejo po starih, negativnih vzorcih, človeštvo pa bi moralo narediti preskok v zavedanju. Ampak elite, ki mislijo, da vodijo in nadzirajo ves planet, skušajo človeštvo pahniti v nižje ravni zavedanja. Na ta način z lahkoto manipulirajo z ljudmi. Zato je prišel virus. Vsi tisti, ki ne zmorejo dvigniti svoje zavesti, bodo zapustili svoja telesa. Nova priložnost jih čaka na drugih zemeljskih planetih.«

»Kako čudno. Natanko to sem pravkar sanjala,« je v tišino zazvenel ženski glas.

»Živa, zbudila si se,« je Ožbej skočil pokonci. »Ne vstajaj, slabotna si še.«

Vsi trije so se zgnetli k pogradu. Iztok ji je k ustnicam prislonil kozarec z vodo: »Spij malo. Kasneje ti bom pripravil krepčilni čaj in morda boš lahko pojedla kaj rahlega. Če boš potrebovala stranišče, te bom nesel.«

V zadregi je zardela, pa se je malo pohecal: «Naj te ne bo sram, videl sem že marsikaj, tudi kako lepo žensko brez obleke.«

»Živa, se ga ne spomniš? Študirala sva skupaj. To je Iztok, včasih je prihajal k nam domov.«

Brskala je po spominu: »Ko sem ga zadnjič videla, je bil precej mlajši in jaz sem imela dvanajst let.«

Ožbej je hitel pojasnjevati: »Virus te je doletel. Nihče ti ni mogel pomagati, tudi jaz ne. Pa sem prosil Iztoka. In glej čudež, njegove terapije so pomagale. Nisi še zdrava in najbolje bi bilo, če do ozdravitve ostaneš tukaj. Z Gorazdom sva ti pripeljala nekaj stvari, ki jih boš potrebovala.«

Vmešal se je Iztok: »Sem rekel, da sem le posrednik, nisem je zdravil jaz.«

Živa ga je pogledala s široko razprtimi očmi: »Ti si bil. Tista nebeška toplina. Spominjam se nekega temnega tunela, na koncu katerega je žarela svetloba. Bilo je tako polno ljubezni. Potem sem slišala glas, ki mi je šepetal, da ni pravi čas, da se moram vrniti, da bo še vse dobro in prav.«

»Kot sem že rekel, nisem bil jaz. Zdaj pa dovolj pogovarjanja. Tvoje telo potrebuje počitek, naporno je bilo.«

Ožbej jo je pobožal po licu: »Ko se boš naslednjič zbudila, me ne bo več tukaj. Pomagati moram bolnikom, kolikor jim sploh lahko. Karkoli se bo v prihodnosti zgodilo, vedi, da te imam rad, sestrica.«

Gorazd je pripomnil: »Tudi jaz odhajam. Čuval bom tvojega brata. Kadar ga skrbi za druge, pogosto pozabi nase.«

Nadela sta si zaščito in se odpravila. Zunaj hiše ju je Iztok posvaril: »Grdo bo. Nemiri in spopadi se bodo selili po vsem svetu skupaj z virusom. Čuvajta se in ne pozabita – strah in nasilje iz srca, zaupanje in brezpogojna ljubezen v srce. Lahko se vrneta kadarkoli, tukaj je dovolj prostora za vse.«

Nato je dodal: »Če bosta potrebovala pomoč, sem tukaj.«

In sta šla. Polna upanja. To umira zadnje.

Sredi noči je skočil pokonci. Zbudila ga je stiska, ki jo je začutil v prsih. Na hitro se je umil in oblekel. Stopil je k pogradu, kjer je spala Živa. Dotaknil se je njene rame in takoj se je odzvala. Iz njega je bruhnilo: »Takoj moram oditi. Potrebujeta me. Ti si sedaj že dovolj zdrava, da boš lahko poskrbela zase, pa tudi za živali. Samo seno jim daj in nalij svežo vodo, pa Lisko poglej. Mogoče bo tudi tebi dajala mleko.«

»Tako na hitro greš,« je slišal njen zaskrbljeni glas. »Saj še mesec dni ni minil, odkar sta šla.«

»Stvari se zelo hitro dogajajo, kmalu bo konec. Prišlo je sporočilo, takoj moram oditi.« S hrbtno stranjo dlani jo je pobožal po licu: »Obljubim, da se vrnem. Ne skrbi.«

Odpeljal se je s svojim kombijem, ki ga je kupil takoj po vrnitvi v Slovenijo. Takrat ga je pobarval, da je bil videti kot v časih generacije flower power. Okrog ogledala je obesil nekaj cvetličnih venčkov in na armaturi je kipec Gospoda Nrisimhadeva dobil svoj prostor. Ni se zadrževal, mudilo se je že.

Še vedno je bila noč, ko je pripeljal do mesta. Z drugega konca mesta je bilo slišati streljanje. Pohitel je. Sunkovito je ustavil pri zadnjem vhodu kliničnega centra. Vrata so bila odprta. Stekel je v stavbo in iskal Ožbeja. Odpiral je vrata sob in jih

hitro spet zapiral. Našel ga je v eni od sob v tretjem nadstropju. Stal je ob postelji in se sklanjal nad bolnika. Obrnil se je, ko je slišal cviljenje vrat. Z olajšanjem se je zazrl Iztoku v oči: »Kako si vedel? Pridi. Dejan bi ti rad nekaj povedal.«

Iztok se je približal. Dejan, s hudimi znamenji okužbe. Njegovo telo je močno drgetalo. Znoj, pomešan s krvjo mu je tekel po licih. Poskušal je nekaj izustiti. Iz njegovih izmučenih in krvavih oči je bilo videti, da opravičilo. Iztoka je zajelo sočutje: »Nikar se ne opravičuj. Že zdavnaj sem ti oprostil. Pravzaprav sem ti hvaležen. Zaradi tistih dogodkov sem takšen, kot sem, in vse se je zgodilo, natanko tako, kot je prav.«

Potem se je dotaknil njegovega čela: »Saj veš, da ti ni namenjena ozdravitev, lahko ti le olajšam bolečine. Ne imej strahu, tam onkraj je zelo lepo.«

In mu je olajšal odhod. Dejanovo telo je obmirovalo z blaženim nasmehom na obrazu.

Iztok se je obrnil k Ožbeju: »Ti mobilni telefon še dela? Se lahko povežeš z Gorazdom?«

»Na klasičen način ne, ampak imam povezavo z njim preko satelita.«

»Dobro, takoj ga pokliči. Če lahko, naj pride sem, sicer ga pobereva kje ob poti. Zelo se mudi. Ko bo tega kaosa konec, nas bodo preživeli potrebovali.«

Čakala sta že ob kombiju, ko je pripeljal Gorazd. Vozilo se ni ustavilo, ampak je treščilo ob bližnje drevo. Vrata so se ob trku odprla, a Gorazda ni bilo ven. Približala sta se. Nezavesten je bil naslonjen na volan. Na stegnu je imel veliko strelno rano, iz katere je obilno krvavel.

Ožbej je obnemel.

»Takoj ga prenesiva v kombi. Bodi ob njem in ustavi krvavitev. Zanj bova poskrbela pri meni doma,« je bil Iztok odločen.

Ožbeju se je zdelo, da traja vožnja celo večnost. Skrbelo ga je za Gorazda. Vsake toliko časa je iz kompresijske preveze pricurljala kri. Oddahnil se je šele, ko sta ga spravila na kuhinjsko mizo, mu uspela odstraniti kroglo in rano oskrbeti. Prestavila sta ga na pograd.

Iztok je znova postal kanal zdravilnih energij. Krvavitev se je ustavila. Zravnal se je in pretegnil telo: »Tako, zdaj se samo še umijem, potem pa se zarijem med seno na seniku in zaspim. Tebi, Ožbej, priporočam enako. Živa, prosim občasno poglej Gorazda. Če bo karkoli narobe, naju takoj pokliči. Pogovorili se bomo kasneje.«

Gorazd se je ovedel šele pozno popoldne: »Oh, ti hudič, krogla je prebila pločevino avta in se zarila v moje stegno. Skupina vojakov je streljala za mano. Sem mislil, da sem jim že ušel.«

Ožbej se je začudil: »Kako? Vojska in policija sta vendar skrbeli za odvoz in upepeljevanje trupel. To je bilo edino, kar je še kolikor toliko delovalo. Večino zdravstvenih delavcev je odnesel virus, redki preživeli pa so se zaprli za vrata svojih

bivališč in čakajo, da bo konec norije.«

»Seveda, en čas je približno delovalo, potem pa se je marsikomu odpeljalo v napačno smer in prihajalo je do streljanja kar vsevprek. Skrbi me, kako se bomo ubranili pri vdorih od zunaj.«

Oglasil se je Iztok: »Naj te nič ne skrbi. Ograje, ki so preprečevale odhode, bodo preprečile tudi vdore. Kmalu bo konec kaosa. O prihodnosti se pomenimo, ko si povrneta moči.«

Z utrujenimi koraki je odšel v hlev. Živali so ga vedno razveselile, mu povrnile energijo, ga opomnile, da ima vsako življenje svoj smisel.

Potem je sedel na klop in opazoval dolino. Krvavo rdeč sončni zahod. Minilo bo. In zjutraj bo vstal nov dan. Brez virusov, brez bolezni, brez nasilja. Pomislil je, da bodo morali življenje zastaviti drugače, ga organizirati na novih temeljih. In že so se prikazale prve podobe prihodnosti. Srečne, radostne, polne brezpogojne ljubezni. Čutil je srčni utrip planeta in njegovo srce je žarelo. Prihodnost, svetla prihodnost.

Bojan Ekselenski

Dan, ko je umrla civilizacija

Zaklenil sem vrata knjigarne. Moj delavnik traja skoraj ves dan. Vmes sem za uro skočil domov. Najstniška hči ima svoje zahteve in potrebe.

Knjigarniški posel je nekaj posebnega. Moraš imeti rad opeke iz papirja, zaljubljen moraš biti v natisnjene liste iz ubitih ali recikliranih dreves. S knjigarno zagotovo ne obogatiš, pravzaprav si vedno tik nad vodo.

V mislih se mi je kotalil stavek poročil, ki jih imam vedno za ozadje na računalniku:

»Na Infekcijsko kliniko UKC Ljubljana pripeljali starejšo bolnico s hudimi simptomi mrzlice. Izvedeli smo, da se je onesvestila v avtobusu 12 LPP-ja. Obveščali vas bomo, ko izvemo kaj novega. Smo dve desetletji po pandemiji na pragu nove zdravstvene krize?«

Odmahnil sem z glavo in odgnal misel. Novinarji vedno iščejo senzacije. Vsako leto vsaj dvakrat povprašujejo o novi epidemiji. Prijetno topel večer sem želel preživeti na terasi ob pivu in košarki.

Zbrali smo se, vsak s svojim cepivom proti žeji in navijali na naše. Po dveh četrtinah so vodili za 12 košev. Ulala naši! Miha in Jani sta častila rundo. Med reklamnim blokom smo gostilniški selektorji debatirali o košarkarski stroki. Če bi nas zaposlili kot selektorje, bi bila Slovenija nepremagljiv svetovni in evropski prvak.

Reklame so prekinila poročila. Spogledali smo se.

»Na UKC Maribor so v zadnji uri pripeljali trinajst pacientov s simptomi mrzlice. Ferhata, se slišimo?«

Miha je ob pogledu na novinarko zatulil:

»Brazda med temi nogicami pa je vredna oranja!«

»Če ji to rečeš v fris, te bodo njeni obglavili,« sem se zarežal. »Še sam jim bom nabrusil mačeto.«

Pojavi se značilna dramatična poza Ferhate Kartushi. Prevajalnik je z malce zamude predvajal njene besede:

»Vsa urgentna vozila so na terenu, že celo uro vozijo obolele zaradi mrzlici podobnega obolenja. Podobna novica je prišla tudi iz UKC Ljubljana. Besedo dajem namestnici direktorja NIJZ, doktorici Selimi Ibrahimović.«

Pojavi se resni obraz ženske, ki bi se je v temi zagotovo ustrašil. Po uvodnem nakladanju, ki se mu ne more izogniti noben uradnik, je z mehaničnim, skoraj robotskim glasom prešla na bistvo:

»Po zadnjih podatkih smo soočeni z najmanj dvema izbruhoma hemoragične mrzlice. Epidemiologi na terenu ocenjujejo stanje. Za zdaj je vse pod nadzorom, gre za manjše izbruhe.«

V poročila se je vklopila še Mirela iz Maribora oziroma malce mehanski glas prevajalnika:

»Moj sogovornik je vodja izmene Urgentnega bloka gospod Markovič. Kakšno je stanje? Smo na pragu nove pandemije?«

Nagnil sem kozarec:

»Znova iščejo katastrofo. Slabše kot so novice, bolj novinarji uživajo. Nekdo je v Ugandi narobe namočil in staknil mrzlico. Tu ga je sral okoli in zdaj je, kar je.«

»Psst!« me je utišal Miha.

Zdravnik, po obraznem izrazu podoben Žalostni Sovi iz znamenitega stripa, je monotono odvrnil:

»Za zdaj še ne moremo govoriti o epidemiji. Vir okužbe bomo zamejili z epidemiologi. Po prvih podatkih gre za zelo nalezljivo hemoragično mrzlico, a na natančno diagnozo še čakamo.«

Udaril sem s kozarcem po mizi:

»Evo, vam nisem rekel? Nekdo je prinesel sranje iz južnih krajev, ker gre za kužno svinjarijo, je okužil nekaj sorodnikov med kazanjem slik in sodelavcev.«

Mirko je glasno protestiral:

»Kaj nam zdaj serjejo s temi mrzličarji? Pred dvajsetimi leti so nas trikrat v enem letu zaprli v občine. Nas ogrevajo za podoben šit?«

Pomirjujoče sem ga poskušal utišati, saj je z decibeli vznemiril ostale goste:

»Daj no. Saj veš, da vsako leto ponavljajo vajo katastrofalnosti, ko kdo prinese kakšen šit zaradi poceni kurb v eksotičnih krajih. Spij do konca, da naročim rundo. Najboljše cepivo je pivo.«

Tekma se je nadaljevala. Košarkarji so nabrisali Ruse, da niti hektolitri vodke ne bodo utopili žalosti ob tej sramoti.

Odmajali smo se vsak proti svojemu brlogu. Malce sem pospešil korak, saj mehur nima sposobnosti maratonskega nošenja teže štirih piv.

Marija me je čakala:

»Ati! Strah me je.«

Hitro sem se odetanolal:

»Česa?«

»Slučajno sem ujela poročila,« je zaječala.

Razširil sem roke:

»Daj, pridi! Saj menda ne verjameš vsemu, kar je na televiziji? Raje razmišljaj o rojstnem dnevu.«

Trdno sem jo stisnil. Vedel sem, da pogreša mamo in jo lahko samo delno nadomestim.

»Saj je še mesec dni časa.«

Potrepljal sem jo:

»Vam otrokom čas mine kot blisk.«

Malce me je odrinila:

»Ata, nisem več otrok.«

»Enajst let imaš, zagotovo še ne odštevaš let do penzije,« sem se nasmehnil. »No ja, si enajstletna odrasla dama pred upokojitvijo. Si pripravljena za spanje? Večerja? Zobeki?«

Pogledala me je izpod čela:

»Vse je narejeno. Želodček je napolnjen, biserčki zglancani, samo še branje in spanje.«

»Torej greva hop v posteljo!«

Štuporamo sem jo odnesel v posteljo, hitro se je zavlekla med odeje, objela svojo koalo z imenom Kolica in iztegnila roko proti knjigi. Zaprl sem okno in znova ujel zvok sirene. *Danes pa imajo veselo noč, pa še polna luna ni*.

Z velikimi očmi me je pogledala:

»Še čaja prosim.«

Takoj sem ji prinesel njeno skodelico Mini.

Šel sem preverit najino sanitetno omarico. Maske ... Zabičal sem si, da bova z Marijo od jutri hodila ven samo z maskami. Preštel sem jih. Dvajset. Če bo panika, jih bo zmanjkalo. Moram se založiti in pokličem Jožeta:

»Oprosti, da kličem ob tej uri. Imaš tiste maske FPP3 in obrazne ščite?«

»So te poročila prestrašila? Seveda imam. Koliko jih hočeš?«

»Tri pakete po sto komadov.«

Zaslišal sem žvižg:

»Se pripravljaš na vojno?«

»Samo preskrbljen želim biti. Tole mi ni všeč.«

»Ok,« in se pozdraviva.

Ljudje so me čudno gledali z masko na ustih. Najprej sem skočil v prijateljevo lekarno in dvignil naročeno.

»Tole je res velika zaloga mask. A glede na to, o čemer so poročali pred pol ure, niti ni slaba ideja.«

»Kaj so poročali?« me je zanimalo.

»Italija je ob sedmih zjutraj zaprla mejo s Slovenijo in Avstrijo. Govorijo postavljanju žične ograje in vojski.«

Skomignil sem z rameni:

»Saj so ob predlanski gripi delno zaprli mejo. Makaronarji napolnijo hlače ob najmanjšem znaku.«

Veselo sem se odpravil v knjigarno. Najprej sem spravil škatlo, potem sem pred vrata postavil stojala in mizo s starimi revijami in knjigami. Nadaljeval sem tradicijo prejšnjega lastnika in knjigarna se še naprej imenuje Knjigarna in antikvariat Antika. Božo, bivši lastnik, si je pred kratkim oprtal osmi križ in še vedno teče po hribih. Upam, da bom tudi jaz takšen kerlc, ko bom toliko star.

Vključil sem radio, da sem imel malce zvočnega ozadja. Danes očitno ne bo obilnega prometa, saj se zvonček na vhodu nikakor ne oglasi.

Stopil sem ven in zagledal dva mlajša moška nezdravega videza. To je bil znak za proženje mojega *zasebnega varnostnega načrta*, kot sem temu rekel in upal, da ne bo nikoli potrebe za tem.

Vzel sem maske, zaprl knjigarno in se odpravil domov. Čakal me je šoping.

V Sparu je bilo precej ljudi. V zraku je trepetala napetost. Na vrata so postavili varnostnika, ki je vsakomur meril temperaturo.

Razumno.

Nisem bil edini z masko. V voziček sem polnil vse, kar bi nama z Marijo koristilo na vikendu. V tej zmešnjavi se je najbolje izolirati in počakati nekaj dni. Ravno lani sem dokončno obnovil hišico nad Plato. Streha je počasi postala sončna elektrarna, vodo sem dobil iz hriba in ko sem dodal še dve Teslini bateriji, sem postal popolnoma samozadosten.

Marija je prišla iz šole vsa prestrašena:

»Od ponedeljka bo šola na daljavo. Ravnatelj je izkoristil pravico, da se sam odloči. Kakšna je to bolezen? Enkrat vmes je prišel rešilec s sireno. Ravno pred našo uro so zaprli so telovadnico.«

Poskušal sem jo pomiriti:

»Nafilal sem avto do vrha. Pripravi še svoje stvari, greva na vikend. Če se bo zgodilo kaj hudega, sva tam najbolj varna.«

Marija je hitela pakirati. Ujel sem poročila:

» ... potrjeno je, da gre za hemoragično mrzlico ... V zadnjih dvanajstih urah so pristojni registrirali tri tisoč dvesto dvanajst obolelih, a to še ni končna številka. Po zadnjih ocenah je za izredno smrtonosno boleznijo umrlo najmanj trideset ljudi. Intenzivne postelje se bodo kmalu napolnile ... Nemčija je zaprla meje s Poljsko, Avstrijo in Češko.«

Ugasnil sem poročila. Dovolj sem slišal.

Z Marijo sva znosila stvari v hišico. Vklopil sem sistem in si zadovoljno pomel roke:

»Polna sva elektrike. Boš lahko sama kakšno uro? Grem k Franclu, da vidim, kako je.«

Marija je plašno prikimala.

Pozvonil sem in odprla mi je Rozika. Ni mogla skriti nelagodja, glas se ji je zatresel:

»O, o Klemen! Si prišel?« in me povabila na teraso. Plata je ob nedeljah in sobotah kar polna pohodnikov, ki se radi malce okrepčajo.

Sedel sem na rob in občudoval razgled. Prisedel je Francl:

»Tole mi ni nič všeč,« in zoži pogled.

Prikimal sem:

»Huje je od korone pred dvajsetimi leti. Nekdo je iz tropov prinesel sranje, ki se širi kot sam hudič. Z Marijo bova tu prevedrila. Predlagam, da si nabavite zaloge, dokler se še da kaj dobiti. Že jutri bo izbruhnil pekel.«

»Rozika je bila v šopingu. Slišala je, da so se v Hoferju stepli za sekret papir.«

Mrak je vse bolj napredoval. S Franclom sva zreciklirala vsak po nekaj pločevink:

»Samo piva ne sme zmanjkati.«

Spravil sem Marijo spat, vedel sem, da je punca vsa razrvana. Poslal sem razredničarki sporočilo, da je jutri ne bo v šolo. Tudi mene je objemala vročica napetosti. Koliko časa bo to trajalo? Z vsemi zalogami lahko zdrživa kar precej časa. A za podaljšanje izolacije bo treba preventivno v šoping. Čim prej!

Zjutraj sem odstrl zavese in globoko sem vdihnil svež zrak. Kakšna idila. Namesto mestnega ropota te tukaj božajo zvoki narave.

Po zajtrku sem se odločil iti po dodatne zaloge.

»Ati, hitro se vrni.«

Pogladil sem jo po laseh in se odpravil proti mestu. Kar močno sem priganjal avto. Najprej sem šel na polnilnico avto maksimalno napolnit.

Čutil sem paniko. Ljudje so naspidirani mrgoleli sto na uro. Znova sem se odpravil v domači Spar, saj se mi zdi bolje kupovati v manjši trgovini. Nadel sem si rokavice, masko in vezir. Lahko bi delal izpit za vesoljca.

Nisem se obiral. Pri moki sem zagledal, kako se je neka ženska nezdravega videza opotekla in padla med policami. Hvala bogu za masko in vezir! Izognil sem se ji in pohitel do blagajne.

Pot sem nadaljeval še v bližnji Tuš. Tam je vladalo precej obsedno stanje. Zopet sem ponovil vajo z osebno zaščito in kot furija zdrvel med policami. Bil sem tudi malce sebičen prasec, saj sem se izognil dvema nesrečnikoma, ki sta se hropeče opotekala. Nisem se smel zadrževati in tvegati bližnjega stika. Trgovina so že precej izropali, a trajnih jestvin sem nabral dovolj.

Mimogrede sem dvignil denarja, kolikor mi je dopuščal dnevni limit. Za vsak slučaj.

Stvari sem znosil v shrambo, kjer naj se prezračijo. Če se je gor pripopal kakšen virus tega mrzličnega sranja, bo od lakote crknil.

Marija me je pričakala z namrgodenim obrazom:

»Kaj je?«

»Za šolo nisem mogla vsega narediti, ker je vmes dvakrat fliknil internet.«

»Ni čudno. V mestu so vsi ponoreli. Tukaj smo varni. Grem do Francla.«

Francl je zaskrbljeno opazoval travnik in gozd.

Tiho je pristopila še Rozika in od strahu stiskala ustnice:

»Držati moramo skupaj.«

Bolj zase sem zašepetal:

»Mogoče bodo sem prihajali ljudje, ki bodo hoteli imeti kaj od nas. Celo nasilno lahko postanejo.«

Francl je nagrbančil čelo:

»Bo pa šrotarca pela.«

»Mask imamo dovolj za nekaj časa. Če gre, kot sem slišal, za hemoragično mrzlico, se virus širi po zraku in preko kužnih izcedkov.«

»Paziti bomo morali en na drugega.«

S Franclom sva lepo ožulila vsak dve pivi, Rozika je prinesla ven majhen radio:

» ... vlada je razglasila epidemijo in zaprla meje s sosednjimi državami. Od polnoči velja odlok o prepovedi prehajanja med občinami, obvezno nošenje mask, pripravlja se odlok o nujnih službah ... V mrtvašnicah zmanjkuje prostora ... Gre za

izredno kužen in smrtonosen sev hemoragične mrzlice ... Avstrija je zaprla vse meje ... Italija je prepovedala vstop iz Slovenije, Hrvaške in Avstrije. Na mejo je poslala dodatnih dva tisoč vojakov ... Protesti v Novi Gorici, ko so na Trg Evrope namestili barikade in bodečo žico ... Nemški obmejni policisti so streljali na ... Streljanje ...«

Zavedali smo se, da gre tokrat za hudo stvar. A za zdaj nismo trpeli žeje. S Franclom sva se pivsko oskrbela tudi za daljšo izolacijo.

Rozika je plašno dodala:

»Kaj, če se bo to vleklo dlje časa?«

Francl je skomignil z rameni:

»Morali se bomo znajti. Jagri bomo pač šli v akcijo, da bodo na mizi srnin golaž ali pečeni zajec. Upajmo samo, da se ne soočimo s trumo okuženih.«

Rozika je prikimala:

»Prav imaš,« in me prestrašeno vprašala. »Lovska snajpa ni brzostrelka ... Kaj, če pridejo trume okuženih? Hitro bodo sešteli dva in dva.«

Odmahnil sem:

»Ne verjamem, da bomo deležni kakšnih maršev kužnih. Od okužbe do hudega stanja mine zelo kratek čas. Če je ta mrzlica podobna sranjem, ki občasno pomahajo po Afriki, se lahko epidemija precej hitro unese, ker je virus preveč smrtonosen, da bi ga kdo predaleč zanesel. V raztresenih vaseh smo verjetno varni, če se bomo držali zase, a v mestih ... Bog jim pomagaj.«

Francl je zaključil:

»Tudi to krizo bomo preživeli. Bo kdo še pivo?«

Domen Mohorič

Mišja Mrzlica

Nekaj je prasketalo za omaro. Matevž je odprl predal in potegnil ven pištolo. Senca je švignila preko poda. Izstrelil je dva naboja. Drugi je zadel tarčo in kot mehka žogica je nekaj časa poskakovala, dokler se ni ustalila v kotu. Mala miška je ležala razpotegnjena in iz luknje v njej hrbtu je curljalo nekaj krvi. Nadel si je rokavice, vzel lopato iz kota in otresaje ter previdno, kot da prenaša zaklad, mišje truplo prenesel do kamina in jo vrgel v ogenj. Trupelce je cvrčalo, dlaka se je smodila in lahko je videl nekaj gorečih pikic, ki so skakale s skoraj neprepoznavne oblike, oblite z ognjem, v plamene, ki so švigali in jih oblizovali. To so, je ugibal, bolhe, ki so mu uničile življenje. Z majhnim nasmehom je premišljeval o trpljenju, ki so ga sedaj one izkušale. Prav vam je, insekti hudičevi, je zavpil, ne meneč se za pozno uro, kajti ni bilo nikogar, ki bi ga slišal in se hudoval. Vsaj tako je mislil. Nato

je s skrajno previdnostjo, kajti mogoče je še kaka kosmata nadloga naokoli, preiskal svojo sobico. Od kod je prišla, se je spraševal, a luknje ali česarkoli podobnega ni videl. Pogledal je spet v kamin, a prepoznavnega ni bilo tam več ničesar. V lesenem zidu je videl dve luknji, ki sta ju napravili dve izstreljeni krogli. Na tleh v kotu ni bilo več krvi. Bil je malce zmeden. Nič ne de, si je rekel in šel zapreti predal, iz katerega je potegnil pištolo, ko je ugotovil, da ne ve, kam jo je vtaknil. Ni mogel kaj prida razmišljati, izpuščaji so ga preveč srbeli, zgrnil se je v posteljo in tam obležal brez zavesti.

Ni trajalo dolgo, da so ga prišli iskat. Kovinski podplati so udarjali po lesenih vratih, dokler se ta niso vdala in spustila v sobico kopice mož, oblečenih v skafandre, z gas maskami, ki so izgledale kot potegnjene neposredno iz prve svetovne vojne. Izza hrbta jim je močno sijalo sonce, v zatemnjeni sobici so njihove senčne podobe dajale vtis zunaj svetnih prikazni. Tako so se tudi zdele matevžu, ki je prepoten in s tresavico po vsem telesu poskočil in lezel po tleh, iščoč izginulo pištolo. Nekaj je rabil za obrambo, a preden bi v delirirajo karkoli najde, so podkovani škornji našli njega. Pod točo brc se je onesvestil, še preden se je neka druga oseba v medicinski halji prebila do njega in mu z veliko iglo vbrizgala motno tekočino.

Nedoločen Čas pozneje se je prebudil. Sonce mu je bílo v oči in vsak del telesa mu je trzal s krči. Čutil je na koži bolečine, kot da mu z razpaljenimi iglicami prebadajo vsak vsako poro. Skočil je pokonci, le nenadno gibanje mu je za trenutek izbilo bolečino iz telesa. Drgetajoč je gledal okoli. Sedel je na umazani premični postelji v šotorski bolnišnici, ki je poleg plastičnih oken spuščala svetlobo tudi iz prenekaterih lukenj.

»Kje sem,« se je glasno vprašal. »V peklu,« je slišal s strani.

Na sosednji postelji je ležal moški neprepoznavne starosti. Izsušenost telesa ga je spremenila v skoraj okostnjaka, s kožo na silo razpeto preko kosti, brez maščobe na telesu in mišice so mu izpuhtele. Čeljust mu je ležala odprta, brez premikanja ust mu je glas prihajal iz goltanca. Edina živa stvar so se zdela predirajoča očesa, ki so Matevža prikovala, kjer je sedel. Hreščajoči glas se je živi mumiji ponovno izvil direktno iz pljuč. »Sneguljčica, si se le prebudila. He he he.« Smeh je bil kot praskanje s kamnom po tabli. »Kdo si, kje sem,« je Matevž ponovno, a zadržano vprašal. »Si v Ljubljanski coni. Spal si že, odkar so te pripeljali.« Živa mumija se je nagnusno odhrkala. »Zahvali se Marci, ko pride. Že od začetka te je pitala kot dojenčka.« Neka roka je razprla krila šotora in notri je vstopila ženska kakih tridesetih let. Kot drugi človek, ki ga je v majhni šotorski bolnišnici videl, je dajala veliko boljši vtis. Bila, je shirana, a veliko bolj živa, kot prešnja dvojica v šotoru. »Oče,« je vprašala, in nato presenečeno pogledala Matevža. »Ste zbujeni?« je nejeverno vprašala. »No, to je pa že čudež.« Pladenj, ki ga je imela v rokah, je odložila na mizico pred posteljama.

»Boste lahko jedli,« je vprašala Matevža, in ko ji je pokimal, mu je podala šalico s kašico čudnega vonja. Sama se je spravila k hranjenju ležečega moškega, ki ga brez težav dvignila in mu hrano spravljala po grlu. Opazil je svojo globoko glad in na hitro požrl svoj obrok. Ko so končali, je ženska, ki se mu je predstavila kot Marci, Matevža posadila na star voziček in ga odpeljala, rekoč, da mu razkaže tabor. »Želel si boš, da bi ostal v sanjah, he he he he,« ju je ob odhodu iz šotora pospremil zvok iz živečega trupla.

»Ne zameri očetu,« mu je med porivanjem vozička dejala Marci.

»Mišja mrzlica ga je zlomila,« je dejala z glasom, polnim žalosti.

»Mišja mrzlica?« je Matevž vprašujoče ponovil njene besede.

»Trije meseci kome, ni čudno, da si zmeden,« mu je šepnila simpatetično.

Potiskala ga je po polju, na katerem so stali razmetani šotori, barake in prkolice. Zunaj je bilo bore malo ljudi. Tisti, ki so bili, so zrli v prazno ali pa si ob močnih napadih tresavice blebetali v brk.

»Pred pol leta je izbruhnila nova bolezen. Razširila se je po osrednji Sloveniji, pravijo, da je preskočila z miši na človeka. Najbrž so bile krive bolhe. Okuženi ljudje so popadali po tleh, se tresli in bledli nato pa ... dobili, kar pač so dobili. Zato ji pravim loterijska mrzlica.«

Rečeno ga je zmedlo.

»Kaj misliš z loterijska?« je vprašal.

Sardonično se je nasmehnila. »Simptome imajo sprva vsi iste ... nato pa dobi vsak svoje posledice. Telo mojega očeta je požrlo samega sebe. Drugi znorijo. Tisti bolj nesrečni pa so bolj unikatni.« »Kaj misliš s tem?« Namesto odgovora je pokazala navzgor. Matevž je pogledal in skoraj padel z vozička. Po zraku je krilila človeška prikazen z ogromnimi rokami in platnom na njih. »Jože!« je zaklicala Marci. Prikazen se je spustila in lebdela nad njima. »Kako si,« ga je vprašala. Za groteskno pojavo z dolgimi rokami je imel obraz kot iz kataloga.

»Odkar so sestrelili Franca, nič kaj dobro,« je dejal s pojočim glasom, polnim bolečine.

»Kdo pa je gospod s kolesi?« Matevža je pogled Človeka-ptiča zagnusil in moral je pogledati stran.

»Zbudil se je po par mesecih, odkar je pristal pri nas.« »Naj pazi, da ne odleti predaleč ... sicer globoko pade,« je dejala ptičja pojava in žalostno je odprhutal stran.

Matevž je zevajočimi usti pogledal Marci. Skomignila je z rameni.

»Njega je mišja loterija zadela drugače kot druge.«

»Kaj je mislil, ko je rekel, da so nekoga sestrelili.«

»Ah, Jože se je lahko poganjal v zrak s plinskimi izbruhi iz danke. Pač črevesje imel nenormalno. Pa je močno prdel. Skupaj sta poletavala. Vendar je Jože nekje najdel konzervo s fižolom ... ponesreči se je pognal onkraj ljubljanske cone. To ni

dovoljeno, nihče ne sme ven. Mirovne enote združenih narodov so ga sestrelile z raketo zemlja-zrak.«

»Ne smemo ven,« je bil zaprepaden Matevž.

»Smo v absolutni karanteni. Kot so tebe, okužene pripeljejo sem.«

Zaradi šoka ni mogel reči ničesar in v tišini sta šla naprej po polju. Mimo njiju se je pritrkljala žoga kožne barve s krpo las na enem delu. Matevž ni želel niti vprašati, kaj je to. »Marko,« je zaklicala Marci, vendar prepozno in ko se je žoga sredi skoka vprašujoče obrnila proti njej, jo je že neslo v človeka, ki je spominjal na kaktus, s špicami po vsem telesu. Žoga se je razpočila in kri ter njene organe je razneslo naokoli. Zaradi šoka je Matevž izgubil zavest.

Nekaj ur pozneje je odprl oči. Marci mu je z mokro brisačo brisala čelo. Slišal je pohrkavanje njenega očeta. »Razumem, da ti je nedojemljivo. A slejkoprej se navadiš. ljudje tukaj nimajo dolgega datuma trajanja,« je dejala.

»Kaj pa je tvoja bolezen,« je vprašal Matevž. Če ti ni pretežko

»Ne, ni mi težko govoriti o tem,« se je zasmejala, tokrat bolj lahkotno.

»Bila sem prva obolela.«

»Kaj,« je bil presenečen.

»Preko mene se je okužil oče, nato vsi ostali in najbrž slejkoprej tudi ti.«

»Me zato sovražiš?« ga je opravičujoče vprašala.

Njena potrtost ga je prizadela.

»Ne, saj nisi sama kriva. Saj nisi pojedla kake čudne miši.«

»Ne, se je zahahljala.« Njen smeh mu je otoplil srce.

»Kaj pa je moj dobitek,« jo je pozneje vprašal.

Skomignila je.

»To moraš sam ugotovit. Vendar bodi previden.«

Tako je preteklo nekaj dni. Matevž si je opomogel.

Z Marci je preživljal skoraj vsak trenutek.

Nanjo je bil vedno bolj navezan.

Skorajda je že postajal obseden.

Zato ji ni nasprotoval, ko mu je predlagala, da pobegneta.

»Tako ne morem živeti,« mu je dejala, ko sta spala na njeni postelji, v hiši, ki je bila pred karanteno gotovo lastnina kakega premožnega meščana. Strinjal se je z njo. Zakaj bi morala živeti tu, med vsemi temi revami. Zasluži si le najboljše. Vsake toliko je spet izgubil zavest in vedno, ko se je zbudil, je videl, kako Marci skrbi zanj. Zato ji je bil vedno bolj hvaležen in odločen narediti kar bo želela.

Ni je preizpraševal, kako bosta sploh lahko pobegnila.

Padla je noč in dejala mu je, naj gre za njo. Sledil ji je do obsežne ograje, ki je obkrožala ljubljansko cono.

Lezi, mu je dejala. Po njenih navodilih se je zleknil in se obrnil proti nadzornemu stolpu v distanci. Ležal je na hrbtu in se spraševal, kaj zdaj.

Marci se je ugriznila v ustnico, dokler ji ni po bradi pricurljala kri.

Zajahala ga je in ga poljubila, z usti polnimi krvi. Vztala je z njega in mu dejala: »Veš, tisto o loteriji je bila laž.«

»Kaj?« je rekel omotično

»Edina, na katero je mišja mrzlica delovala nenavadno, sem bila jaz.«

»Kaj,« je ponovil, a zavest ga je počasi že zapuščala.

V svetovnih medijih ni bilo nikjer poročila o ogromnem človeškem črvu, ki je razdejal obzidje ljubljanske cone. Niti niso govorili o stotinah mrtvih vojakov, ki so izgubili svoja življenja v poskusu njegovega obvladovanja. Govorilo pa se je o vodikovi bombi, ki je izbrisala Ljubljano z okolico. Uradni razlog je bil neverjetno morilski in še bolj nalezljiv sev nove mišje mrzlice.

Po kolarjih agencij za nacionalno varnost pa je vrelo kot v panju. Protokol pri pobegu matice ni deloval. Žarišča mišje mrzlice so se pričela množiti proti vzhodu, obenem pa so vedno pogostejši tudi pojavi deformiranih ljudi. Varnostni svet Združenih narodov že načrtuje popolno zaporo vzhodne Evrope.

Majda Arhnauer Subašič

Zgodba Jeza boginje Ekvorne je uvrščena v vzhodnoevropsko antologijo z naslovom Virusna zavesa (The Viral Curtain). Za njeno zgodbo smo se odločili po zelo zahtevnem premisleku, saj so vse prispele zgodbe (izločena je bila zgodba Bojana Ekselenskega, urednika slovenskega deleža antologije) na svoj način primerne za uvrstitev v antologijo. A uvrščena je lahko samo ena in pretehtala je Majdina suverena zmaga na zahtevnem natečaju Časopisa za kritiko znanosti iz leta 2019, posvečenemu 50. obletnice prvega človeka na Luni.

Preberite zgodbo še v slovenščini ...

Jeza boginje Ekvorne (Anger of godness Ekvorna)

»Preklet bodi!«

Hropeči krik se je razlegel po ravnini in izzvenel v večerni meglici, ki je legala na jezero.

Še zadnjič je njegov zamegljeni pogled zaplaval k njej, ki mu je rodila otroke, zdaj pa je negibno ležala na lesenem podestu pred kočo, tako kot dekle z napetim trebuhom, iz katerega naj bi prišel nov član njegovega rodu. Ošinil je še suhljato truplo sivolasega starca, očeta, katerega modrost in izkušnje so ga tekom let prekalile v spoštovanega moža in neustrašnega lovca, znanega po celotnem Velikem jezeru.

»Preklet za vse večne čase! Ti in vsi tvojega pokolenja sinovi ter njih potomci. Vsi z one strani obrežja, vse do gričev, zasneženih planin in še dalj, do koder je

stopila človeška noga in pustila svoje sledi!«

Besede so prehajale v šepet in ta v nemočno hropenje.

Maščevala strast je podžigala bes umirajočega. Z nadčloveškim naporom se je dvignil in se srepeče zazrl v pojavo, izginjajočo v ločju, ki je še malo prej sejala smrt. Šibkost, ki jo je začutil v nogah, mu ni dovolila, da bi naredil korak. Dlan, stisnjena v pest, ki je držala kopje, se je razprla. Le nemočno je lahko opazoval, kako je orožje, s katerim se je že tolikokrat ubranil pred zvermi in redkimi sovražniki, spolzelo iz roke ter se zarilo v močvirsko zemljo. Sprva rahlo šumenje se je stopnjevalo do neznosnosti in prehajalo v bučanje. Tla so se čudno zamajala. Vedel je, da mu z rdečo tekočino odteka tudi življenje. Tedaj je spoznal, da svojega maščevanja ne bo uspel uresničiti. Vsaj ne tukaj in zdaj. A nekoč zagotovo. Kdo ve, kje, kako in kdaj. Boginja Ekvorna, pravična varuhinja Velikega jezera in rodov, ki so našli svoje zavetje ob njem, bo poskrbela, da bo zadoščeno pravici.

Obzorje se je ožilo v tunel, ki ga je slednjič posrkal vase.

Le prhutanje čaplje je zmotilo mir, nato se je obrežje zavilo v tišino. Kletev je kot zlovešča prerokba obvisela v zraku.

Jezero se je že davno osušilo, topot rimskih legij mnoga stoletja zatem zamrl, kamen ni ostal na kamnu, ko so kdo ve od kod prihrumele trume Atilovih vojščakov. Številni vojščaki različnih vojska so tekom časa drveli mimo, opiti svojih zmag ali zdesetkani v porazih. Oko osamljenih popotnikov in redkih trgovcev se je ustavljalo na močvirski ravnici, kjer se je leno vila reka Ljubljanica. Vse več življa se je naseljevalo tod okoli in promet je postajal živahnejši. Pokrajino so prepredle ceste in železnica, stavbe postajale vse trdnejše in višje, jeklene ptice na nebu pa so v svojem drobovju prevažale ljudi na vse konce sveta. Maščevalna misel moža, čigar truplo je že davno prekril jezerski mulj, je kot prekletstvo lebdela in prihuljeno čakala, da izpolni svoje poslanstvo.

SMS sporočilo mu je privabilo nasmešek na obraz. Le tri besede, ki dvignejo razpoloženje. Si za pivo? Prsti samodejno natipkajo odgovor. Itak da. Naporen dan je za njim in povabilo prijatelja, nekdanjega sošolca, bo prav lep zaključek. Zanimivo, da se sprva nista najbolje razumela, drug na drugega sta gledala z nezaupanjem, ne da bi vedela, od kod ta občutek. Kasneje sta se zbližala in zdelo se jima je, da se poznata že od nekdaj. Družil ju je tudi precej nenavaden hobi za mlade - ribarjenje. Oba sta bila tega že od malega zelo vešča. Uživala sta tudi v taborniškem življenju in se v naravi odlično znašla.

»Zdravo, stari, si končno le našel čas tudi za prijetnejše stvari, ne le za visenje v 'labu'?«

»Ah, saj veš, kako je. Padeš notri in ne moreš ven. Stalno te priganjajo obveznosti in roki, ko moraš dati nekaj od sebe. Običajno pa še ne poteka vse tako, kot bi

moralo. Delaš in delaš, preverjaš, ponavljaš, paziš na vse podrobnosti, a se že nekaj sfiži in si spet na začetku.«

»Te razumem; pri nas je isto. Stvari se prav tako pomikajo zelo počasi. Je bilo pa danes kar zanimivo. Nekaj smo šarili po 'morostu' in kar začutil sem, da morda vse skupaj tokrat ne bo vodilo v slepo ulico. Moram reči, da imam dober občutek.«

»Še vedno raziskave biodiverzitete?«

»Da. Poglej, mimogrede sem našel zanimiv košček lesa. Izgleda čisto naraven, a po drugi strani mi deluje, kot bi bil vsaj malo izrezljan ali na nek način obdelan. Saj verjetno je vse skupaj le igra narave. Kar nekaj mi je reklo, da sem ga dal v žep. Moram pa ga še očistiti, je umazan od zemlje.«

»Pokažeš?«

Vse, kar je bilo povezano z Ljubljanskim barjem, je tudi Andreja precej zanimalo. Kadar je kolesaril tod naokoli, in to je bilo pogosto, se je počutil, kot bi zašel v drug svet, njemu veliko bolj pisan na kožo kot domača gorenjska vas. Topla melanholija je preplavila njegovo dušo, ko je opazoval dolgonoge močvirske ptice šilastimi kljuni, poslušal regljanje plavčkov, v nosnicah začutil značilni barjanske trave. Če se je na pot odpravil zgodaj zjutraj, je ujel še mistične meglice, ki so se poigravale nad pokrajino.

»Seveda. Pravzaprav ti ga kar dam. Saj bom sam zagotovo našel še kaj zanimivega.«

Andrej se je zazrl v košček lesa in ga nekaj časa opazoval.

»Če bolje pogledam, me v obrisih spominja na žensko figurico. Ali pa nezavedno tako pogrešam Tanjo, da že v koščku lesa vidim žensko.«

Oba sta se zasmejala. Andrejevo dekle je bilo že več mesecev v tujini in v tem času je njuno razmerje počasi izzvenelo.

Sledilo je še drugo pivo, nakar je v lokal prišla družba znancev, s katerimi so nadaljevali večer v stilu dobrih, starih študentskih časov.

Jutro je prineslo »mačkasto« glavo in luknje v spominu. Vozil je kot na avtopilotu. Šele v laboratoriju se je dokončno prebudil. V žepu kavbojk je zatipal nekaj trdega in se ob pogledu na figurico spomnil včerajšnjega večera. Natančneje si jo je ogledal. Res izgleda kot nekakšen amulet, glede na zaobljenost morda celo žensko božanstvo. Krhka je bila, malo preperela, prašna. Popoldne jo bo doma očistil. Zdaj ni časa. Posvetiti se mora delu, s katerim je že kar v zaostanku, saj se konec meseca, ko bo moral oddati poročilo in predočiti rezultate, nezadržno bliža.

Zazrl se je v napravo, oblikovano kot preprost difuzor, ki ji na prvi pogled ne bi prisodil, da pomeni pravo revolucijo v analizni kemiji. Njena okrogla oblika in krožni princip delovanja omogočata izboljšano separacijo in karakterizacijo DNK-ja iz kompleksnih bioloških vzorcev. Metoda epitahoforeza, nedavno razvita na enem od nam bližnjih inštitutov, bo že kmalu pomembno prispevala k temeljitejši in hitrejši

diagnostiki predvsem težjih bolezni. Rezultati preizkusov, ki so jih zdaj izvajali v večjih raziskovalnih centrih v Vzhodni Evropi, so bili vedno vzpodbudnejši. Začutil je zadovoljstvo in ponos, da tudi sam lahko prispeva kamenček v mozaik napredka znanosti. Pripravil si je vzorce, vključil napravo ter se posvetil meritvam.

Še sam ni vedel, zakaj je njegovo navdušenje nad boginjo, kot jo je poimenoval pri sebi, nenadoma zbledelo. Samevala je na polici in kar odlašal je, da bi jo ponovno vzel v roke. Nezanimanje je pripisoval čudni utrujenosti, ki ga je zajela v zadnjem tednu. Prav tako se ga je lotil tudi glavobol, še posebej ob premikanju oči. Treba bo malo izpreči, si je dejal. Žal pred koncem meseca to ne bo mogoče.

»Ej, kje pa si v teh oblačnih dneh staknil sonce, da si tako ožgan?«, ga je vprašala sodelavka. Neumno jo je pogledal, saj je cele dneve ždel pri svojih meritvah, proti večeru pa si je že v mraku privoščil krajši sprehod. »Pa tudi oči imaš čisto rdeče,« je nadaljevala.

Ah, te ženske, vseskozi nekaj opazujejo in razglabljajo ter iz tega delajo zaključke. Navadno zgrešene. Za vsak slučaj pa je le stopil do ogledala. To pa nekaj ne bo dobro, ga je prešinilo, ko je zagledal svojo podobo v njem. Rdečica na rahlo zabuhlem obrazu ni obetala nič dobrega. Tudi pordele očesne veznice ne. Bi lahko vse skupaj povezal s slabim počutjem teh dni? Z bolečinami v ledvenem delu, ki jih je pripisal dolgotrajnemu sedečemu delu v zadnjih mesecih?

»Najbolje, da to preveriš pri zdravniku, še preden se utegne vse skupaj izcimiti v kaj neprijetnega,« je spet modrovala sodelavka, a tokrat jo je vzel resneje. »Lahko se ti je pojavila kakšna alergija čisto na novo, kar se ne dogaja tako redko. Morda gre celo za kakšno okužbo. Nenazadnje, tu imamo opravka tudi z biološkimi materiali. To dejstvo nehote večkrat pozabimo, saj delo jemljemo precej rutinsko.«

Oba sta se zamislila. Sprva majhen oblaček tesnobe, ki bi ga lahko pregnal z zamahom roke, se je razraščal. Vse bolj je napolnjeval prostor in pritiskal s svojo težo ter izpodrival zrak. Odprla je okno, da bi lažje zadihala. Olajšanja pa ni bilo. Zazdelo se mu je, da se je oblak razširil skozi okno in kot gost dim ga je vlažen jugozahodni veter širil proti vzhodu. Razrasel se je nad mestom, kotlino, čez gričevje, proti pomurskim ravnicam nekam v daljavo.

Blede se mi, ga je zajela panična misel. A tudi Nika je izgledala kot uročena. Njuna pogleda sta se srečala in drug v drugem sta zaznala neznano grozo. Kot bi bila naenkrat zmožna telepatske komunikacije. Ničesar oprijemljivega pa ni bilo, kar bi utemeljilo njuno doživljanje. Čez čas je zamaknjenost popustila in izgledalo je, kot da se ni nič zgodilo. Svež zrak je napolnil prostor in napetost je izzvenela. Ostala je le svinčena utrujenost. Vedela sta, da je njuno delo za ta dan končano.

»K zdravniku pa le pojdi. Čim prej,« ni mogla iz svoje kože. Pokimal je in ji pomahal, ko sta odhajala.

Ni se spomnil, kako je uspel priti do doma, se celo sleči in zvaliti v posteljo. Še prej je poklical zdravniško pomoč, saj mu je bilo vedno bolj jasno, da bo še kako potrebna. Naenkrat je vse drugo postalo oddaljeno in nepomembno. Obstajalo je le njegovo telo, v katerem se je razplamtela vojna. Med vročičnim premetavanjem je odprl oči in ugledal figurico, na katero je že skoraj pozabil. Pravzaprav se ji je iz neznanega razloga izogibal. Ždela je na polici in upal bi priseči, da ga je mogočna ženska demonskega videza, skrita v njej, držala kot ujetnika, ki ji je bil prepuščen na milost in nemilost. Z zadnjimi utrinki razuma si je skušal dopovedati, da trepeta pred koščkom lesa, a ona je z vodenimi očmi zrla naravnost v njegove. Tudi če je zamižal, se ni mogel izogniti njenemu pogledu. Zbal se je, da bo utonil v njem ali pa ga bo posrkal vase kot tolmun.

»Preklet bodi, preklet bodi, preklet …« je boleče odmevalo v njegovi glavi.

Le od kod te besede, ki so mu zvenele nekako znano, kot bi jih že nekoč slišal?

Tolmun, voda, Veliko jezero … on sam, oblečen v živalsko kožo, ki je sejal smrt. Ne iz lakote ali druge potrebe, temveč iz želje po ubijanju. Boginja Ekvorna ga je skozi vest opozarjala, da nima pravice jemati življenj, ki jih je podarila ona sama kot vsemogočna mati. Znal jo je utišati in zadovoljen je bil, ko je onemela. Odslej je le tiho beležila, da bo lahko nekoč izstavila račun.

Zavijajoča sirena in bližajoči se glasovi so izničili privid. Mine teden, dva, tretjega pol.

»Kaže, da se le prebuja,« prodre glas do njegovih ušes. Hoče se premakniti, a ne gre. Zasliši le butanje v ušesih in bučanje. Kot valovi v viharni noči, ki so nekoč uničili njegovo kolišče in ga pogoltnili. Tedaj se je v zadnjih trenutkih spomnil kletve, priklicane nadenj in nad njegov rod, ki je živel na strani jezera, kjer je vstajalo sonce. Skozi meglo je zagledal obrise. V hipu se je zavedel, da je v drugem času in prostoru. Precej nemočen, priključen na cevke in aparate, ki so njegovo telo ohranjali pri življenju. Pogled se mu je zbistril, prav tako um.

»Andrej, dobrodošli spet med nami,« zasliši rahlo hudomušen glas moža v belem. Prikima in se skuša tudi sam nasmehniti.

»Da vas ne bo skrbelo; pri nas ste v varnih rokah. Na infekcijski kliniki ležite. Mladi in močni ste, zato bo še vse v redu. Kar odpočijte si, kasneje boste izvedeli več.«

Ponovno je utonil v sen. Zbudil se je osvobojen cevk, tudi pritajenega piskanja aparatov ni več zaznal. Zmogel se je celo premakniti in se razgledati naokoli, kar mu je vlilo zadovoljstvo.

»Zdaj pa je že čas, da vam vsaj malo povemo, kaj se je dogajalo z vami. Preboleli ste mišjo mrzlico, ki vam je verjetno poznana, in sicer vas je napadel domači virus Dobrava. Nekaj dni je bilo težko, saj je prišlo do začetne odpovedi ledvic. Vsaj kot kaže, bolezen ne bo pustila sledov. Zadnji izvidi so naravnost odlični.«

Ob zadnjih besedah si je globoko oddahnil, saj je vedel, kakšne bi bile lahko posledice.

»Vam je morda znano, kje bi se lahko okužili?«

Brska po spominu in koščke sestavlja v smiselno celoto. Kot iz učbenika ponavlja vse, kar ve o mišji mrzlici, hantavirusih, najpogostejših možnostih okužbe, inkubacijski dobi. Odkima. Zadnje čase ni kaj dosti zahajal v naravo. Sicer nima vzorno čisto, kakšen pajek bi se prav gotovo našel, a z mišmi si vseeno ne deli doma. Čez čas pa se mu utrne misel.

»Je možno, da sem prišel v stik z izločki glodalcev, ki so bili na lesenem predmetu, najdenem v naravi?«

Zdravnik zamišljeno prikima.

»Verjetnost sicer ni velika, a obstaja. Je pa čisto možno, da vas je doletela taka smola. Virusi so nam večna uganka. Principe njihovega obnašanja poznamo, a vedno znova nas presenetijo. Prav te dni so na Češkem zabeležili pojav nekega novega virusnega obolenja, o katerem se še ne ve kaj dosti. Osnova naj bi bil prav tako hantavirus, a kot kaže gre za precej nenavadno mutacijo.«

Okrevanje je potekalo hitro in kmalu se je vrnil v domače okolje. Eno prvih opravil je bilo pospravljanje in z največjim veseljem je pričel pri koščku lesa, ki je še vedno potuhnjeno ždel na starem mestu. Z užitkom ga je zabrisal v vrečko, ki jo je takoj odnesel do kontejnerja. Ko je odhajal, se mu je zazdelo, da od nekod prihaja zloben smeh. Kaj te more res še ne bo konec?

O svojih videnjih med vročičnimi sanjami ni spregovoril z nikomer, tudi s Petrom, ki mu je podaril figurico, ne. Zvenelo bi preveč fantastično, da bi ga kdo jemal resno. Logičen odgovor bi bil, da je virus prizadel tudi možgane, kar je sicer pri tem serotipu virusa redko. Moral si je tudi priznati, da se je nekaj v njunem odnosu spremenilo. Globoko v sebi je v Petru prepoznal svojo žrtev izpred več kot treh tisočletij, ki je umirajoča priklicala prekletstvo nadenj. Nekoč bi se vsemu temu smejal, saj se je imel za racionalnega človeka, ki verjame le materialnim dokazom, zdaj pa se je njegov odnos do nadčutnih spoznanj spremenil.

»Veš, da sta nekaj zbolela tudi Mija in Simon, s katerim sta skupaj pripravljala vzorce? Podobni simptomi kot pri tebi. Že kmalu po prihodu s srečanja v Pragi sta oba potožila, da se ne počutita dobro, zdaj pa sta obležala. Drugače pa so bili rezultati naših raziskav dobro sprejeti. Nekaj vzorcev, ki smo jih uporabili, sta odnesla s seboj za nadaljnje raziskave …« mu je poročala sodelavka.

Hm, vzorci. Priznati si je moral, da nekajkrat v času, preden je zbolel, ni najbolj skrbno ravnal z njimi. Misel je označil za paranoično in jo odgnal. Zaenkrat uspešno, a ko je izvedel, da sta oba sodelavca zbolela za netipično obliko hemoragične mrzlice, je vsiljivka ponovno zavrtala. Je možno, da bi virus, ki se ne prenaša s človeka na človeka, mutiral v obliko, ki to omogoča? Noč je prebil v proučevanju

strokovne literature na to temo, preigraval možnosti, toda jutro ni prineslo uporabnega odgovora. Notranji glas, ki ga prej nikoli ni zaznaval, še manj priznaval, mu je šepetal, da nič ni nemogoče.

Kmalu ga je dosegla novica, da so podobne simptome opazili še nekateri udeleženci istega strokovnega srečanja, okuženi pa naj bi bili tudi delavci v laboratoriju, ki so bili v neposrednem stiku z vzorci, prinesenimi za nadaljnjo obravnavo.

Na inštitutu so izobesili črno zastavo. Ni minilo teden dni, ko so o prvi smrtni žrtvi poročali tudi madžarski kolegi. Zaradi skrivnostne bolezni je prav kmalu podlegel tudi mladi Romun. Poročila o žrtvah neznane oblike hemoragične mrzlice so prišle tudi iz pribaltskih držav. Zazdelo se mu je, da se je sprožila snežna kepa, ki bo valeč se po strmini prav kmalu narasla v uničujoči plaz.

Zdravstveni delavci so beležili povečano število vročinskih obolenj z bolečinami v trebuhu in glavobolom, ki so se jim pridružile tudi motnje vida.

Že čez nekaj dni so bolnišnice sprejele več bolnikov s hipotenzijskim šokom in grozečo odpovedjo organov ter notranjimi krvavitvami. Prav pri vseh so opazili nenavadno povišane vrednosti koncentracije provnetnih citokinov, levkocitov in C-reaktivnega proteina. Slednjič so morali o skrivnostni bolezni spregovoriti tudi mediji, saj so se v javnosti že pojavila vprašanja. Strokovnjaki so bili zadržani, saj je bil nenaden porast tovrstnih obolenj tudi zanje še uganka, ki so jo skušali mrzlično razvozlati.

Hkrati so o podobnem stanju poročali tudi v skoraj vseh državah Balkanskega polotoka in Vzhodne Evrope. Prav kmalu je bilo jasno, da gre za doslej nepoznano mutacijo enega od sevov hantavirusa DOB, ki povzroča hemoragično mrzlico. Novica je pričakovano povzročila panične reakcije, saj je bilo sporočeno, da se virus prenaša po zraku. V nekaj dneh so bile vse meje zaprte. Izkušnja izpred treh let, ko je svet in Evropo zajel virus Covid-19, se je ponovila. Kljub vsem že preizkušenim in še poostrenim varnostnim ukrepom ter izkušnjam epidemiologov, kakor tudi oblasti, je število obolelih naraščalo z nezmanjšanim trendom. Vse več je bilo smrtnih izidov, večina preživelih pa se je soočala s trajno okvaro ledvic, ki je zahtevala doživljenjsko dializo. Enote intenzivne terapije so pokale po šivih, primanjkljaj usposobljenega osebja je bil že očiten. Naslovnice časopisov so polnili alarmantni naslovi: Eksponentno naraščanje okužb HMRS, Vzhodnoevropska ebola, Usodna epidemija kosi kot nekoč kuga … Javno življenje je zamrlo, gospodarstvo usihalo. Najbolj znani svetovni laboratoriji so proučevali nenavaden fenomen, a ključni košček, ki bi podal končni odgovor ali celo rešitev, se je vztrajno izmikal. Poskusi iznajdbe učinkovitega cepiva so se vsi po vrsti izjalovili.

»Bodi usmiljena, Ekvorna! Ali kdorkoli, ki upravlja naša življenja. Mar moj dolg še ni poplačan? Kaj ni bilo prekletstvo vrženo le na moj rod, prebivalce vzhodnega

dela jezera, zdaj pa trpijo milijoni po vsej Vzhodni Evropi? Prizanesi jim, prosim!« se je Andrej zalotil v goreči molitvi.

Vprašanje, zakaj je epidemija ostala omejena le na območje evropskega Vzhoda, je burilo strokovno in laično javnost. Je morda ključ v genetski zasnovi in s tem povezano večjo ali manjšo odpornost na mutacijo virusa, ki so jo poimenovali EEV-23? Pri prebivalstvu Vzhodne Evrope je pogosto prisoten polimorfizem D gena ACE1. Pomeni ta značilnost večjo dovzetnost za okužbo in napoveduje njen težji potek? Prvi koščki sestavljanke so bili s tem postavljeni na ustrezno mesto. Tudi izboljšana verzija protivirusne učinkovine ribavirin je dobro prestala klinične preizkuse. Prve študije preizkusov ustreznih antigenov za razvoj cepiva, ki so jih izvedli na celičnih kulturah, so bile opogumljajoče.

»Morda pa je na koncu predora že zaznati žarek svetlobe,« je poetično komentiral Andrej, ko ga je sodelavka Nika seznanila z zadnjo novostjo. V času okrevanja mu je prijateljsko stala ob strani, kar ju je precej zbližalo tudi zasebno.

»Še vsaka epidemija se je enkrat končala in zagotovo se bo tudi ta. Pri tem pa se morda najde celo nekaj dobrega. Farmacija in medicina tako pospešeno iščeta rešitve in napredek je hitrejši. Izsledki so uporabni tudi pri zdravljenju drugih bolezni. Prav tako v času izrednih razmer različne institucije bolje sodelujejo med seboj, kar omogoča boljše rezultate,« je bila optimistična tudi Nika.

»Verjetno pa je nekaj odvisno tudi od dejavnikov, ki so nam neznani. Usmerjajo našo usodo na način, o katerem ne vemo kaj dosti. Z običajnim razumskim pristopom to dogajanje težko dojemamo.«

»Spremenil si se, Andrej,« je zaznal mehkobo v njenem glasu. »Kot bi tvoj način razmišljanja dobil novo dimenzijo.«

»Med boleznijo so mi bili dani uvidi, ki jih moram še ovrednotiti in postaviti na mesto, ki jim gre.« Prišel bo čas, ko ti bom lahko povedal kaj več, a moram prej urediti svoje misli, saj je marsikaj zame povsem novo.«

»Če boš želela, seveda,« je nekoliko boječe dodal čez čas.

V njenem toplem nasmehu in pogledu je našel pritrditev. Vse bo še dobro, je pomislil, predno se je zazibal v spanec in prvič po dolgih mesecih začutil olajšanje.

Prekletstvo Velikega jezera je izgubilo moč. Boginja Ekvorna se je pomirila. Tako nenadoma kot se je pojavila, je epidemija virusa EEV-23 tudi izginila.

Nekaj let zatem je ekipa dr. Andreja Novaka z odkritjem novega pristopa, ki temelji na genetskem inženiringu, slavila pomembno zmago v boju proti virusnim okužbam. Ideja zanjo se mu je utrnila v noči, ko je poplačal svoj karmični dolg.

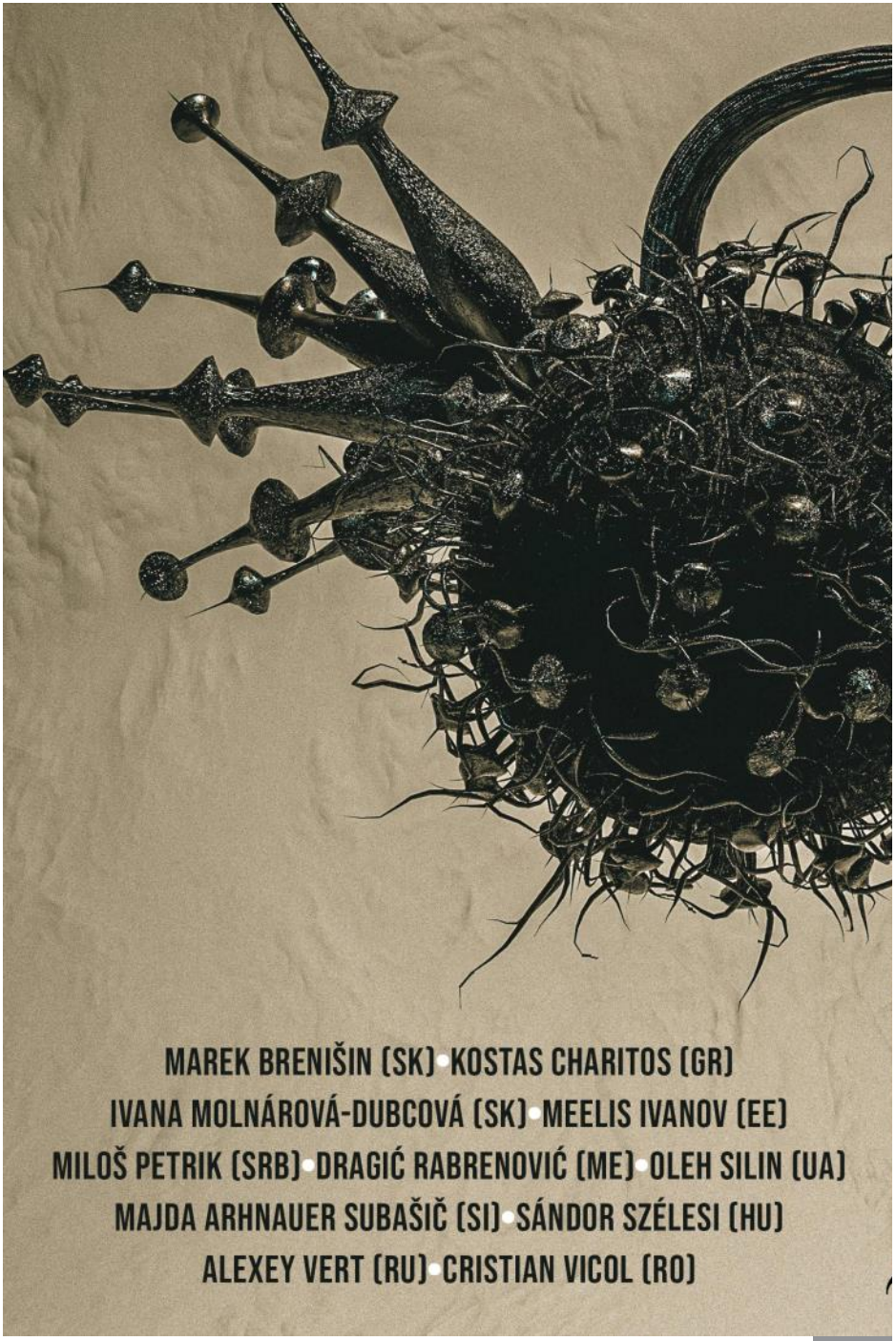
MAREK BRENIŠIN (SK) • KOSTAS CHARITOS (GR)
IVANA MOLNÁROVÁ-DUBCOVÁ (SK) • MEELIS IVANOV (EE)
MILOŠ PETRIK (SRB) • DRAGIĆ RABRENOVIĆ (ME) • OLEH SILIN (UA)
MAJDA ARHNAUER SUBAŠIČ (SI) • SÁNDOR SZÉLESI (HU)
ALEXEY VERT (RU) • CRISTIAN VICOL (RO)

FESTIVALSKI RAZPIS 2021:
PRIŠLI SO IZ CELJSKEGA PODZEMLJA

Dragić Rabrenović

Magnum opus

(prevod: Bojan Ekselenski)

V ogledalu je gledal, kako mu kri prekriva zobe. Zbudil se je, ker mu je vroča lepljiva tekočina napolnila usta. Ko je poskušal sprati ostanke krvi, se je jasneje zavedal situacije. Četrtič v tem mesecu se zbuja na enak način. Izogibal se je pogledu v svoje oči. Tega tudi podnevi ni imel rad. V tem trenutku se je še dodatno bal, kaj bi lahko videl v njih.

Ko je spet prišel do sape, se je po vratu in rokah polil s hladno vodo. Tistega avgustovskega dne je vstal ves preznojen. V zamenjavo majice z napisom svoje najljubše skupine in satenske posteljnine ga ni prisilila vročina, temveč nočne more, ki ga preganjajo.

Misli, ki so mu v teh trenutkih vdirale v zavest, niso za posteljo. Prišel je v dnevno sobo in vklopil visoko medeninasto svetilko, ki je metala rumeno svetlobo na gramofonu v kotu sobe. Sedel je v visok črni usnjeni fotelj. Njemu so pomembne podrobnosti, zato si je tako uredil prostor, kjer preživlja svoj čas. Želel je celo teraso spremeniti v delovni prostor, napolnjen z eksotičnim cvetjem in dnevno svetlobo. Nekaj podobnega je pred desetimi leti videl v Amiensu, v hiši, kjer je živel Jules Verne.

Z ovalne mize, s polnim pepelnikom in odprto knjigo, je vzel vžigalnik in cigarete. Tišino je prekinil zvok vžigalnika. Vdihnil je dim globoko v pljuča, kot bi hotel priti do zraka na vrhu gore. Zatem ga je spuščal, gledal na pol spuščeno polkno in čakal, da se je zdanilo. Ni imel potrebe, da pogleda na uro. Spoznal je že, da se vedno zbudi, ko ima take sanje. Niti to ga več ne moti, da se jih tako živo spominja. Ko je prvič vstal s krvavimi usti, je dobil strastno željo po ustvarjanju. Začel je roman, ki ga je pisal vsak dan.

Kriki so zamrznili kri v žilah stražarjem, ki naj bi izvršili ukaz. Po temnih hodnikih so vlekli pohabljeno krvavo telo, ki so mu ledena kamnita tla na nogah naredila nove rane. Joki mladeniča, ki mu v glavi še vedno odmevajo besede kraljice Barbare, niso mogli v krvnikih vzbuditi milosti. Vedeli so, če nasprotujejo, jih čaka ista usoda. Sporočilo je bilo jasno.

»Vrzite ga s stolpa, saj je nekoristen,« je dejala črnolaska v črni dolgi obleki.

Še en krik je napolnil noč polne lune. Telo je z zvoki lomljenja kosti padlo na naostrena glogova debla.

»Vaše veličanstvo, izvršili smo ukaz,« je ponižno rekel mišičasti moški s svojimi grobimi potezami in brazgotino na čelu.

»Slišala sem,« je kratko odgovorila kraljica in strmela v žareče nebesno telo. V roki je držala bakreni vrč vina.

Vedel je, da je to vse, kar bo povedal in takoj je zapustil kraljičine prostore. Za seboj je zaprl visoka lesena vrata. Čeprav je razmišljal o tem, kaj bodo ljudje govorili, ko bodo spoznali, da jih je prebudil krik šestega mladeniča, ki je to poletje končal pod grajskim obzidjem, si o tem ni upal izreči niti besede.

Ni se želel pogovarjati s kraljico, ki je ustanovila Red zmajskih vitezov. Redu je pripadal tudi sam. Nekatera vprašanja se ne postavljajo, je pomislil, ko si je z baklo razsvetljeval pot skozi kamnite zidove gradu. Vladimir je bil zvest celjskim grofom. Tako je dobil brazgotino v boju ob boku kraljičinega očeta Hermana II. Ta brazgotina na glavi ga je opomnila, da se življenje lahko vsak trenutek obrne na glavo. Spomnil je, da je bil mladenič, ki so ga pravkar žrtvovali pred tremi dnevi, pohvaljen za pridelano vino.

Noč polne lune je. Jovan je spet vstal iz postelje s polnimi usti krvi. Opazoval je rdečo sled, ki mu je tekla po bradi, vratu in prsih. Ni se mogel rešiti vtisa, ki ga je zbudil. Dotikal se je obrazov in večkrat močno udaril. Pogledal je v oči človeka, pravzaprav stvora, ki nastane v sanjah. Prišel je na balkon, da bi gledal žareči disk. Dokler ni slišal zvokov prvih avtomobilov tistega jutra, sploh ni opazil, kako dolgo je stal gol. Šele nato je vstopil in sedel pred računalniški zaslon, da bi popisal še eno moro, iz katere se je prebudil.

Jovan je v zadnjih dneh pogosto tako preživel svoj čas. Na dogodke, ki jih je preživel, se je odzval s pisanjem. To obdobje je zelo dobro poznal. Kot fant se je začel zanimati za srednji vek, tisti mračni čas v zgodovini Evrope, ko so se bratje spopadali zaradi nadvlade, a knezi, despoti in bani so bili razpeti med Vzhodom in Zahodom. Prepričan je bil celo, da je tesno povezan z rodom Lazarevića, zato se je po literaturi vpisal v zgodovino. Ni pa privolil v monotono službo učitelja zgodovine, ki ga je čakala v domačem kraju. Za nadaljevanje izobraževanja se je odločil preseliti v Slovenijo in v Celju živi že deset let. Deluje kot literarni kritik za več dnevnih časopisov in strokovnih revij v regiji, največ pa zasluži z umetniško in modno fotografijo. Najbližje ustvarjanju zgodbe je v zadnjih mesecih, ko so ga preganjale žive nočne more. Včasih ni bil prepričan, če se plazi po obzidju srednjeveških utrdb, sedi na lesenem stolu z železnimi trni, da bi iz njega izvlekli neko izmuzljivo priznanja, ali pa je zaljubljen v razkošne dvorne dame. Že videne slike, ki prihajajo iz temnih globin.

Barbara mu je ukazala, da ga spet vidi. Pribit z verigami na kamnito steno in z glavo v črni železni čeladi, je imel v očeh samo odprtine, da je lahko opazoval, kaj mu je krvnik pripravil za naprej v tej kleti groze. Izmenjali so skrivnosti, strast. Ni

hotela, da bi kdo od sosednjih vladarjev, v Italiji ali na Češkem, kaj vedel o tem. Morala je biti prepričana, da tudi pod največjimi mukami Johan ne bo izdal načel pretvorbe bakra v zlato.

Johan von Laz, ko so ga pred tremi leti predstavili njenemu možu Sigismundu Luksemburškemu na slovesnosti ob ustanovitvi viteškega reda, je prišel v spremstvu Stefana Lazareviča, despota, ki je z njenim možem in dvajsetimi drugimi vladarji branil Zahod pred Osmani. Govorilo se je, da je Johan odgovoren za napredek pri rudarjenju na ozemlju Lazarevića, ki je prodrl v skrivnost procesov, ki jih je preučeval na vzhodu. Želela je izvedeti čim več o tem in izkoristiti rudnike bakra, ki so jih imeli. Vedela je, da ji lahko pomaga človek neustrašnega pogleda in manir, vrednih grofa. Ta večer mu je namenila več časa kot vsem prisotnim skupaj. Njegovi črni, gosti lasje in ogleno črne oči so spominjali na krokarja, ki ni prišel z njene rame. Barbara zaradi tega ali zaradi milozvočnega glasu, s katerim je pripovedoval o filozofiji, neskončnosti življenja, večni mladosti in zmajih, ki ne umirajo, ni izbirala načina, da ga osvoji.

Temu mističnemu človeku je predala telo in dušo. Že prvo noč, ko ga je odpeljala v svoje prostore in zaprla dvojna lesena vrata, je s hrbtom naslonjena nanje začutila močan ugriz. Vrat je postal paraliziran. Ni mogla izpustiti svojega glasu. Vrgla je vrč rdečega vina na kamnita tla in se predala s trdnimi rokami.

Spomini so jo preplavili, ko ga je gledala tako izčrpanega z iztegnjenimi rokami in nogami nad tlemi. Še vedno je bil močen kot prvi dan. Napet kot struna se je trudil držati mišičasto golo telo, ko je viselo, osvetljeno s plamenom bakle, v natrpani sobi, več ravni pod zemljo. Želela si ga je vzeti kar tu, pred krvniki. Pred ljudmi, ki jim je osebno izdala ukaz, naj ga zaprejo.

Čeprav sta tako dolgo sodelovala, ni mogla biti prepričana, da je ne bo izdal. V podzemnih sobanah njenega gradu v Samoborju jim je uspelo dobiti zlato zlitino. A to ni bilo vse, kar je iskala. Johan je kraljici obljubil večno mladost. Nesmrtnost. Preplavil jo je bes, ko je zapustil grad pod pretvezo, da ga prijatelj čaka v Italiji, da bi lahko nadaljevala z Velikim delom. Magnum Opus. Tako je rekel. Poslala je konjenike, ki so ga prestregli na poti v Benetke in ga zaprli v Celjsko trdnjavo. Pretvarjali so se, da so sovražniki, ki so želeli odkriti proces, ki je povečal Barbarino bogastvo. Johan ni rekel niti besede.

Ko se je približala, je zavestno izgovoril njeno ime. Ni je mogel videti. Zavohal jo je. Njena kri v žilah. Vedel je, da je to njegov konec. Zaradi čelade ni mogel slišati njenih besed, je pa glasen glas prestrašil tudi mučitelje.

»Ali naj vse to ustavimo, vaše veličanstvo?« je Vladimir tiho govoril, ko je v tem trenutku našel moč za govor. Čutil je, kako je vse to pretreslo kraljico, čeprav so jo vsi videli kot kruto in neusmiljeno žensko. Pomislil je, da je v zadnjem času Johan

razlog za njeno nezadovoljstvo in izživljanjem nad nedolžnimi mladeniči.

»Nihče ni zdržal tako dolgo,« je nadaljeval vitez, ki se je ves čas držal kraljičine bližine. »Johan ni vedel, kdo ga je ugrabil in kje je končal. Prepričan sem, da nikoli ne bo razkril vaše skrivnosti,« je bil zdaj Vladimir precej bolj odločen pomagati kraljici pri odločitvi.

»Naj bo tako,« je na kratko rekla Barbara. »Naj podpiše,« je dodala in komaj pomaknila rubinaste ustnice ter pokazala kot kopje naostren sekalec.

Vladimir odredi izpustitev moža, ki je v Barbarinem glasu prepoznal eliksir, ki ga je iskal.

John je po skoraj mesecu obsedenosti s sanjami ugotovil, da je v vsakem snu živel po eno epizodo iz življenja resničnih zgodovinskih osebnosti. Sprva ni bil povsem prepričan, a se je kmalu prepričal, da gre za Barbaro Celjsko, madžarsko kraljico, kasneje pa cesarico Svetega rimskega cesarstva. Ženska, o kateri še vedno govorijo legende, ne samo v Celju, ampak po vsej regiji. Znana po svojem razuzdanem življenju, v nekaterih spisih ji pripisujejo čarovništvo, celo alkimijo. Obstaja knjiga, ki jo je napisal njen sodobnik, alkimist Johan von Laaz. Natisnjena je nekaj stoletij po njuni smrti in govori o poskusih, izvedenih v podzemnih komorah njenega kraljestva.

»Barbara je z različnimi snovmi spreminjala baker v zlato. A to je bila le potegavščina, s katero je prevarala trgovce po vsej Evropi ...« je bilo zapisano v spisih, ki jih je, kot se je izkazalo, podpisal neuspešni alkimist. Njena dejanja je označil celo za čarovništvo, s katerim nikakor ni mogla uresničiti Magnum Opusa in doseči ključa nesmrtnosti.

V Jovanovih sanjah so bile stvari videti drugače in zato je izpeljal novo zgodbo za nastajajoči roman. Johan in Barbara sta bila na skrivaj ljubimca in sta vse svoje znanje poskušala skriti pred javnostjo. Načrtovala sta, za vsako ceno, širiti zgodbe o neuspehih pri iskanju kamna modrosti in večnega življenja. Sklepal je, da je bil Johan plemič iz družine Lazarević, eden od bratov, ki v uradni zgodovini niso omenjeni. Ko so ga kot dečka odpeljali k sultanu, so ga dodelili učenjakom, ki so oblikovali življenjska prepričanja mladega kraljeviča.

Po bitki pri Angori se je vrnil v Evropo, kjer je v iskanju eliksirja preživel čas z enako mislečimi. Dokler nekega dne ni spoznal mlade, zagonetne deklice z dolgimi črnimi valovitimi lasmi. Takšen sijaj v laseh so imele tudi nekatere Arabke, ki jih je spoznal na svojih potovanjih, a ta pogled je videl prvič v življenju. Izrazito bela polt se je prilegala popolnim obraznim potezam. Ne preveč oblin in ne preveč ostrih črt, je takrat pomislil. Nos, ki teče med očmi in ustnicami, ustnice, ki se topijo, ko besede tečejo skozi biserno bele zobe ... Stas, gracioznost, gibi ... Kot se za kraljico spodobi,

je pomislil. V istem trenutku je začutil, da ga Barbara gleda enako, ne glede na to, da je bila na slovesnem ustoličenju vitezov s svojim možem - najmočnejšim moškim v tistem delu sveta.

Duše so se prepoznale.

Taval je od Jeruzalema do Carigrada, od Aleksandrije do Meke, od Knososa do Benetk, česa takega ni nikoli doživel. Pristopil je brez vprašanja, kar je bilo nedopustno pri nagovarjanju gospe višjega razreda, kaj šele kraljice. V kozarec, ki ga je držala v roki, ji je vlil rdeče vino, prineseno v čast novim zaveznikom.

»To vino je narejeno iz najtemnejšega grozdja, ki raste na gori v bližini morja,« je rekel, kot da sta si že prej izmenjala pozdrave. Vedel je, da so pogledi dovolj.

»Kako ste vedeli, da bi me kaj takšnega zanimalo?« je odvrnila. Poskušala je zveneti mirno in uradno zaradi prisotnih, ki so se že živahno pogovarjali v več ločenih skupinah.

»Moja slaba lastnost je, da vem, kaj lepa ženska potrebuje, pa čeprav je to kraljica.« Vedel je, da krši vse protokole, vendar mu ni žal glave, ki jo je komaj celó prinesel na to srečanje evropskih plemičev.

»Če je ena, sigurno jih imate več, grof ...«

»Johan, recite mi kar Johan, vaša visokost.«

»Johan, zakaj si mislil, da bo tako ostro vino sprejemljivo za moj okus?«

»No, kot sem že rekel, grozdje, iz katerega je narejeno v deželi Zeta, je črno kot vaši lasje. Ker je močno kot tvoj pogled ...« se je ustavil: »Ker je vroče kot vaša kri ...«

Kmalu je Jovan opazoval, kako je vrč vina padel na kamnita tla in njegovi zobje so se potopili v njen utripajoči vrat.

»Oprosti mi, Johan. Vedela sem, da me ljubiš, ne pa tega, kar si pripravljen pretrpeti zaradi ljubezni,« je hitro spregovorila, ko se je dotaknila zarezanih črt na njegovih rokah, ko so ga spustili poleg sebe.

Bil je izčrpan, a moč se je počasi vračala, ko je na koži začutil njene dotike.

»Kraljica moja ljubljena, ni naprav, ki bi iz tega telesa potegnile tisto, kar čutim do tebe,« je zmogel reči. »Tako bo v vseh prihodnjih življenjih.«

Barbara je bila približno trinajstletni otrok, ko jo je postala žena svojemu zakonitemu možu. Tisto noč so njeni glasovi raztrgali grajske zidove, a Sigismund je bil neizprosen. Potreboval je dediče. Čeprav mu je Herman II rešil življenje, je bil prepričan, da s to poroko popušča, ker je njeni družini podaril ozemlja. Razširili so posestva, povečali bogastvo, a Barbara ni poznala ljubezni. Johan je bil prvi človek, ob katerem je čutila to, kar je iskala vsa ta leta.

»Čakala sem te v tem življenju in verjetno te bom srečala v nekem naslednjem,« je dejala in položila ustnice na njegove in močno ugriznila v lepljiv vrat.

Slana tekočino se pomeša s sladko.

»Gospod, uspelo nam je najti vse tri,« je rekel Vladimir, ko je pozno zvečer vstopil v dvorane globoko pod trdnjavo. Sledila so mu tri mlada, prestrašena dekleta, ki so molčala.

»Zaenkrat bo dovolj, prijatelj," je rekel Jovan, kot da je starejši od moškega, ki bi lahko bil po starosti njegov oče. »Hvala za vse, kar ste storili zame in kraljico ...«

»Jaz sem vam hvaležen,« ga je prekinil mož, katerega brazgotino je bilo mogoče videti v slabo osvetljeni sobi. »Po kraljevi smrti ste mi uspeli rešiti življenje, tega ne morem nikoli pozabiti,« je rekel, kot da bo spustil solzo, in nadaljeval po mračnem hodniku, po katerem je prišel.

Vladimir je vedel, kakšna usoda čaka tri nedolžna dekleta iz bližnjih vasi, a kot je dejal, je bil pripravljen za Barbaro in Johana narediti vse.

Umivalnik se je obarval rdeče od krvi, ki jo je tisto jutro mrzlično pljuval iz ust. Spet temni hodniki. Spet vlaga. Smrad podzemlja in zatohlost zemlje. Neznosni smrad postane krvi. Vonj dekličinih las. Vse je zmešano v zamašenih nosnicah, ki jih Jovan poskuša odmašiti, da bi prišel do zraka.

Zdi se, da je tokrat sanjal o dogodkih iz bližnje preteklosti. Barbare in vitezov ni bilo. Niti verig in sekir. Namesto sobe z napravami za mučenje iz srednjega veka ima pred očmi reflektorje, platnena ozadja, fotoaparate in objektive. Scenografija je bila postavljena v podzemnih hodnikih Celja. Tam si zadnje dni prizadeva ustvariti ambient za nov katalog, ki ga bo proslavil. Pravljična bitja, mlada, lepa dekleta, ki pričarajo mistične trenutke iz življenja črne kraljice. Ni prepričan, kako so ti dogodki povezani s tistimi izpred sto let, ki so ga obsedli do tega večera.

Potem ko je na balkonu vdihnil svež zrak, se odloči, da bo pisal, tako kot vedno po nočni mori. Pritisne na stikalo medeninaste svetilke, seže na mizo po vžigalniku Zippo in cigaretah. Vklopil je prenosni računalnik in le trenutek kasneje televizor. Ni se zavedal, čemu je to storil. Na programu so jutranje novice:

»Trupla treh deklet so zgodaj zjutraj našli na podzemnih hodnikih Celja. Po navedbah policije so stare med dvajset in petindvajset let, črnolase, v dolgih črnih oblekah. Sledov zlorabe ni, vidne so le brazgotine ugriza na vratovih poškodovanih deklet.«

Marko Vujović

Odsev teme

Črna ženska sedi na črni skali.
In prišla je noč. Veter piha od vsepovsod,
Zavija po zraku, se vrti in rohni.
Žvižga, cvili, renči, prepleta.
Na tisoče sijočih oči utripa.
Celo pleme Guj leti sem in tja;
Tam se zvija kot temni lasje.
Čez obraz podrhtava bledica,
Črno žensko pa črno srce pojé.

August Shenoa – Zmajska kraljica

(Prevod: Bojan Ekselenski)

Približala se je avtomatu in vstavila prejeto kartico. Stranska vrata so se odprla in ven je prišla prtljaga. S palcem je pritisnila gumb na kovčku, ki je, ko je prepoznal odtis svojo lastnico, izvrgel štiri kolesa in mimo nje zapeljal proti izhodu.

Pomežiknila je ob izhodu iz letališkega terminala in se pogladila po rjavih laseh.

Pred vhodom na letališče je stal visok mladenič s kratko frizuro in kozjo bradico.

Potrpežljivo je čakal pred črnim avtomobilom z zatemnjenimi stekli. Takšna stekla so bila tudi na njegovih očalih. Občasno so se na očalih pojavile rdeče črke, vidne le tistim s posebnimi očali.

Hkrati sta se mu z različnih strani približali dve ženski, oči pa sta imeli zakrite z enakimi očali. Naključnemu mimoidočemu se je zdelo, da sta mu pomahali, ena za drugo, toda v resnici sta v pesteh skrivali na dlani prilepljeni kartici. Z njima sta opravili identifikacijo, ko so mladeničeva očala na kratko poblisnila zeleno. To je bil znak, da so pričakovani potniki prispeli in lahko odidejo. Do takrat nepremični mladenič je samo prikimal z glavo, pobral prtljago potnikov in s pritiskom na gumb odprl vsa potrebna vrata. Obe ženski sta vstopili v avto.

»Jaz sem Una Drugić-Cvetković in prijatelji me kličejo La Luna,« je dejala mlajša, ko se je udobno namestila za sopotnico v zadnjem delu avtomobila in prisrčno iztegnila roko.

»Lepo te je spoznati, Luna. Sem Ursula Zwei-Corcillius in vsi me kličejo grofica

Medvedka,« se je glasno zasmejala, ko je pobožala medaljon z medvedjo glavo.

»Upam, da je bilo potovanje iz Beograda prijetno in da na obeh letališčih niste imeli težav,« je z resnim glasom nadaljevala grofica.

»Lahko ste brez skrbi, vse je šlo dobro,« je zadovoljno odvrnila tridesetletna rdečelaska.

»Ukrenila sem vse, da vas nihče ni oviral. Predvidevam, da imate zame nekaj zanimivega.«

»Vsekakor. Kar ste iskali leta, je čisto blizu vas,« ji je odgovoril.

»Leta?« zlovoljno krikneta. Grofica se je umirila, ko se je zavedala, da si je dovolila, kako so jo čustva preplavila:

»Draga Luna, moja družina že stoletja išče artefakt, ki si ga našla. Leto 2056 se bo v zgodovino zapisalo z zlatimi črkami. Morda nama je usoda vnaprej namenila, da sva našli manjkajoči člen 600 let po grozljivem dogodku. Ste med kopanjem po trdnjavi Zemun razmišljali o simboliki svojih priimkov?«

Una jo je vprašujoče pogledala.

»Oprostite, če sem malce povprašala glede vas, saj se takšne naloge ne zaupa vsakomur. Niste poročeni in oba priimka ste podedovali od svojih staršev, kajne?« ji je dovolila samo, da prikima, nato pa takoj nadaljevala. »Začetnici vaših dveh priimkov,« je obrnila medaljon in namesto medvedje glave sta se na drugi strani prikazali vgravirani črki »DC« - »skupaj tvorita rimsko številko 600!« je razburjeno vzkliknila. »Da ne omenjam, ko tej igri začetnic dodamo vaše ime in namesto priimka Drugić v sredino vstavimo rimsko dva - dobimo, kot v mojem primeru, čarobni niz UIIC.« - ni skrivala navdušenje in pokazala tetovažo na vratu, ki so jo skrivali lasje barve medvedje dlake. »S tem nas je identificiral šofer.«

Una je pozorno poslušala.

»Ne verjamem v naključje. Zdaj vam je jasno, da vam ni le vaš ugled med kolegi arheologi omogočil srečanje z nenavadno grofico.«

Medtem ko sta se pogovarjali v zadnjem delu avtomobila, je voznik mirno vozil proti cilju.

Ko so prispeli pred Pokrajinski muzej v Celju, je bil ta zaprt. Novembrska noč, osvetljena z mesečino je pokrivala mesto.

Zdaj je treba samo še vstopiti v muzej. Čeprav so banke v Sloveniji že pred dvema desetletjema za varovanje uporabljale robote, so ljudje še vedno delali na varovanju muzejev. V Pokrajinskem muzeju so uvedli nočnega čuvaja že pred petnajstimi leti. Namesto tehničnih zvijač bo morala uporabiti stare trike. Robotov se ne da zapeljati, pri moških pa še vedno deluje. Una je izstopila iz avtomobila, skritega v senci sosednje stavbe. Odšla je do vhoda in potrkala na steklena vrata. Nočni stražar je godrnjal, ker ga je nekdo motil pri gledanju tekme, a ko je na drugi strani stekla zagledal mlado rdečelasko, se mu je razpoloženje hitro izboljšalo.

»Gospodična, muzej je ob tej nočni uri zaprt za obiskovalce, tudi tako privlačne, kot ste vi,« se je po interfonu na njeno trkanje odzval stražar v zgodnjih petdesetih letih.

»Super, ta bo lahek plen,« je pomislila Una in se mu nasmehnila. »Res znate laskati. Malo sem se izgubila. Prišla sem iz Beograda in se v Celju ne znajdem. Bi bili prijazni in mi pokazali pot do hotela?« ga s sladkobnim glasom ogovorila preko stekla in še malce razmaknila ovratnik jakne, da je poudarila bujne prsi.

Vratar je popolnoma odprl vrata, da bi pomagal izgubljeni bujno obdarjeni turistki. Ko je stopil skozi vhodna vrata, ga je pričakal blisk iz Uninega obeska, osvetljen s svetlobo polne lune. Una je spretno izkoristila trenutek nepazljivosti. Oslepljen od nenadnega bliska ni uspel slediti hitremu gibu Unine desne roke. Z obraza mu je izginil pohoten izraz. Namesto besed, ujetih v grlu, je iz polzaprtih ust pritekla rdeča tekočina. Par oči je opazoval, kako je svetloba nasproti si stoječega para nenadoma ugasnila. Nevsakdanje bližnje srečanje je prekinil zvok grofičinih korakov. Una je iz spodnje čeljusti stražarja sunkovito potegnila ost smrtonosnega orožja, njegovo telo je od zadaj voznik držal. Zmagoslavno je pokazala grofici večji obesek iz sijočega zlata v obliki polmeseca. S spodnjega konca, pravzaprav morilskega orožja, obdanega s temno modrimi safirji in črnimi diamanti, je kapljala kri.

»Zdaj razumeš, zakaj me kličejo La Luna,« je zmagoslavno rekla. »Prijatelji zaradi obeska, drugi pa zaradi mojih nočnih dogodivščin ob polni luni.« in na licu se ji je pojavila senca mesečevega obeska. Zatem je z robčkom obrisala še toplo kri.

»Vzemimo, po kar smo prišli, in pojdimo na mesto sestanka,« je grofica vedno bolj zadovoljna z izbiro sodelavke.

Hitro so našli iskan artefakt. V stekleni vitrini, polni lobanj, je bila ena drugačna. Vidno je izstopala od ostalih. Manjkal ji je en del. Onemogočili so senzorsko varovanje vitrine in izvlekli lobanjo. Na tablici pred lobanjo je pisalo:

»Lobanja 18

Ulrik II«.

»Una, dajte dragoceno kost!« je rekla grofica Ursula v želji, da čim prej vidi, ali gre za manjkajoči del.

Una je odprla škatlo z levim delom obrazne kosti. Hotela je seči v škatlo, ko je kost že bila v nestrpnih grofičinih rokah. Živčno pričakovanje se je hitro spremenilo v veliko veselje, ko je videla popolno ujemanje predolgo ločenih delov lobanje. Grofovo glavo so z mečem odrezali od telesa, tako da so okostje razdelili na tri dele, od katerih sta bila dva kasneje prenesena iz Beograda, kjer je bil ubit. Manjkajoči tretji del, ki je zaradi svoje odsotnosti okrnil njegovo lobanjo in jo naredil zlahka prepoznavno v odnosu do drugih, so dolgo in neuspešno iskali. Na koncu so obupali tudi najbolj vztrajni, a očitno ne vsi.

»Končno skupaj!« Obrnila se je k partnerjema. Objela bi jo, a je v rokah skupaj držala lobanjo. Šofer je oba dela zlepil z laserjem. Grofica je zatem v škatlo nežno postavila sestavljeno lobanjo. Takoj zatem je s telefonskim sporočilom na dogovorjen bančni račun nakazala preostanek obljubljenega plačila za Unine storitve.

»In zdaj smer Celeia! Čas je za obisk podzemlja,« je veselo dejala grofica.

V celjskem podzemlju, na starodavnem najdišču Celeie, so že čakali drugi grofičini sodelavci. Okostje z manjkajočo glavo je bilo v komori sredi velike sobe. Grofici je pripadala čast, da združi sestavljeno lobanjo s preostalim okostjem, edinem, ki so ga kot po čudežu rešili po požaru v Minoritskem samostanu. Ko je okostje sestavljeno, se je komora zaprla. Odstopila je, zatem so strokovnjaki začeli proces, o katerem je tako dolgo sanjala. Številne cevi, povezane s komoro, so vbrizgavale v laboratoriju ustvarjeno tkivo in telesne tekočine v vnaprej pripravljen kalup. Najprej so naredili telo, sledila je še glava. Tkivo glave so izdelali na osnovi predhodne forenzične rekonstrukcije obraza, do katere se je dokopala grofica preko svojih zvez.

Vsi so nestrpno pričakovali rezultat dolgoletnega dela in priprav. Ko se proces v komori končno ustavi in iz nje ne pride več noben zvok, se njen pokrov samodejno odpre. Vsem je od pričakovanja zastalo srce. Para, ki je izšla iz komore, se je kmalu razkadila in zagledali so moškega v pol sedečem položaju. Vsi so strmeli vanj in čakali na njegovo reakcijo. Dočakali so odziv, ki ga niso pričakovali in jih je boleče predramilo iz hipnotičnega pričakovanja.

Krik Ulrika II je prestrelil celjsko podzemlje. Je šlo za krik bolečine ob obglavljenju s šeststoletno zamudo ali kaj drugega? Prisotni so poskušali najti odgovor, ko so si opomogli od grozljivega krika.

Namesto, da bi odgovor prišel iz komore, je prihajal iz tal pod njihovimi nogami. Iz razpok, ki so jih ustvarile vibracije strašnega krika, so se začeli stegovati človeških prsti. Hitro so se pojavili iz vseh strani. Roke so hitro izkopale telesa iz zemljine. Znanstveniki so z začudenjem opazovali, kar je mogoče videti le v filmih nadnaravne groze, nekatere ženske so histerično zakričale ob pogledu na prišleke iz podzemlja. Prestrašeni kriki so vznemirili goste iz podzemlja, ki so začeli z golimi rokami daviti ljudi v svoji bližini.

Grof se je že postavil na noge pred zborom iz podzemlja in užival v predstavi groze, ki so jo uprizorili njegovi zvesti služabniki.

Grofica Ursula se je v spremstvu Une nekako uspela približati grofu Ulriku in mu zašepetala:

»Gospodar, midve sva vas in vašo vojsko obudili k življenju.« To jim je rešilo življenje pred od krvi opitimi grofovimi služabniki.

»Gospod, Celje bo spet vaše, kot je bilo nekoč,« se je ponižno priklonila.

V tem času, na drugi strani mesta, v zlatarni »Desire« na Mariborski cesti ...

Bradatega zlatarja je med predanim oblikovanjem novega prstana prekinil čuden krik iz sosednjega prostora. Nikoli ni zaklepal vhodnih vrat, dokler ni odšel od doma. Ko je nekdo vstopil v zlatarno, se je nad vrati oglasil zvonec in lučka v delavnici nad mizo je rdeče zasvetila. Tokrat ni bilo nobenega znaka, pa vendar je bil nekdo v lokalu. Takoj, ko je vanj vstopil, je nanj s stropa padlo nekaj velikega. Šlo je za nekakšno ptico, ki je verjetno prišla skozi napol odprto okno nad vhodnimi vrati. Zlatar si je nemočno z rokami zaščitil plešasto glavo in se skušal vrniti v delavnico. Zaradi podivjanega mahanja kril nepovabljenega gosta je komaj slišal zvonec na vratih, ko je neka oseba vstopila v lokal.

»Tugomir!« je zlatarja rešil ženski glas. Krilata zverinica se je nenadoma umirila in odletela k lastnici glasu. Udobno se je namestila na desno lastničino ramo. Vse na njej je bilo črno, razen obraza in ustnic. Tudi del obraza do konca nosu je imela prekritega s črno masko. Reže v maski so opazovalcu omogočile le bežen pogled na kot oglje črne oči, v globino katerih se ni dalo prodreti. Samo krvavordeče ustnice so izstopale iz črnobele pojave.

»Prosim, odpusti mu. Tugomir je nezaupljiv do tujcev,« je rekla skrivnostna obiskovalka, ko je pod kljunom pobožala črnega krokarja, ki je zdaj bolj mirno godrnjal proti žrtvi nedavnega napada. Za razliko od lastnice je ptica vsa v črnem.

Ko je prišel k sebi, si je zlatar nataknil očala in na mezincu obiskovalkine roke opazil, da je božala umirjeno ptico s prstanom. Srebrnosiva barva prstana je nekako usklajevala belino njene kože s črnino oblačil.

»Jaz sem Blaž Cvelfar, lastnik te skromne zlatarne,« je dejal gostitelj, ki je že prišel k sebi. »Vidim, da nosite prstan Atlantide,« je dodal s sijočim obrazom.

»Pripeljal me je k vam,« je rekla in obrnila glavo proti prstanu, ki se je svetlikal na roki.

»Ne zamerite mi čudnosti mojega povabila,« je dejal ponižno.

»Upam, da imate za to zelo dober razlog,« je z ne preveč pretečim tonom odvrnila obiskovalka.

»Opravičujem se, če sem motil vaš mir, vendar izredne okoliščine zahtevajo izredne ukrepe.«

»Kakšen čuden prstan je to? Ste mogoče vrhunski alkimist, ko vam je uspelo ustvariti tako sijoče srebro? Odkar sem si ga dala na prst se počutim drugače.«

»To je zelo poseben prstan. Naredil sem ga na podlagi prstana, ki ga je pred 200 leti v eni od grobnic v egipčanski dolini kraljev našel francoski arheolog markiz d'Aigrain. Prihajal naj bi iz starodavne Atlantide. Nenavadnost njegove oblike, preplet različnih geometrijskih likov, omogoča pretok energije, ki za nosilca deluje zaščitno in nevtralizira negativne energije iz okolja. Naredil sem nekaj sprememb originalnega dizajna. V obroč sem vgradil drobnega vodiča, ki vas je napeljal k meni.

Naj vam pokažem prstanov skriti mehanizem.«

»Tugomir!« je ustavila krokarja.

»Ko pritisnete na pravo točko ob strani, se obroč zlomi in se poravna v kovinsko paličico. S pritiskom na konce paličice na obeh straneh izskočita skrita kraka in dobimo čudovit križ z močno piramido v središču križa. Zdaj ga lahko nosite tako ...« Iz predala je vzel srebrno verižico, jo potegnil skozi tako ustvarjen obesek in jo izročil gospe.

»Ampak meni je všeč prstan. Nočem obeska! Vrnite ga v prvotno obliko,« je razočarano dvignila glas in odklonila verižico.

»Verižica se imenuje Odsev teme. A brez skrbi, za vas imam nekaj posebnega. Preden se vrnem, si prosim verižico nadenite okoli vratu.« je zapustil prodajalno in nekaj trenutkov pustil žensko v črnem z njenim krilatim spremljevalcem.

Med čakanjem na vrnitev nenavadnega zlatarja je v steklenih predalih opazovala različne kose nakita in občudovala njegovo spretnost. Uživanje ob opazovanju predmetov iz plemenitih kovin je prekinila zlatarjeva vrnitev. Gospod Cvelfar je na stekleno podlago postavil škatlo, jo odprl, z roko segel vanjo in izvlekel sijoč predmet. Opazil je, da so zamaskirane oči dame v črnem zasijale ob pogledu na nakit v njegovi dlani.

Očarana nad sijajem na njegovi dlani je nagonsko segla, da bi vzela nakit, a jo je mojster spretno prehitel. Prstan je prijel s palcem in kazalcem leve roke, svojo desnico je usmeril k njemu, kot bi jo želel spoznati z njim.

»Naj vam predstavim svojo mojstrovino. Prstan za Barbaro!« je ponosno dejal in ji potem začel razlagati njegove dele.

»Ti štirje lepi zlati stebri so simbol vaših štirih kron: madžarske, nemške, češke in Svetega rimskega cesarstva. Med stebri je dvobarvni dragulj ahata. Na vrhu je črna, ki simbolizira vašo zunanjo temno stran, na dnu pa bela, simbol vaše skrite svetle strani. Ta dvobarvni dragulj je med stebre postavljen tako, da ga je mogoče po potrebi zavrteti in je lahko beli ahat na vrhu. Na tem zlatem stebru so kovani trije zvezdasti diamanti iz grba Celjskih grofov.«

Ponudil ji je prstan, naj ga preizkusi. Komaj je čakala, da je na prst potegnila tako ljubek nakit. Črni dragulj je zasijal v hipu, ko se je prstan usedel na njen mezinec in za trenutek razsvetlil sobo. Krokar se je namrščil na njeni rami.

»Kakšna je ta magija?«

Blaž se je nasmehnil:

»Začetnice B.C. so vgravirane na dnu notranje strani obroča. V stiku s kožo služijo za identifikacijo. Če prepoznajo pravega nosilca prstana, dragulj ahata zasveti. V nasprotnem primeru se sprosti mehanizem, ki spusti hitro delujoč kožni toksin.«

Ni ji bilo vse jasno, vendar je uživala, kako se ji prilega njen prstan.

»Zdaj smo popolnoma prepričani, da ste to res vi - celjska kraljica Barbara,« je prekinil njeno veselje.

»Mi?« je začudeno vprašala kraljica.

Nato ji je gospod Cvelfar podrobno razložil, da pripada tajnemu združenju Museal-Verein Cilli in vzrok njene obuditve iz večnega miru.

Ob slovesu je Tugomirju podaril prstan, ki ga je poimenoval Lahek kot pero. Na enega od krokarjevih krempljev je nataknil prstan v obliki črnega ptičjega peresa.

Ko je Črna gospa zapustila zlatarno, je zajahala belega konja in izginila v noč.

Ulrik se je po skrivnih prehodih skrivnostnega celjskega podzemlja pomikal s svojo obujeno vojsko proti vrhu Grajskega hriba, kjer je zavoj Savinje stražila Celjska trdnjava (Stari grad).

Spremljali sta ga arheologinja Una in grofica Ursula. Grof je komaj čakal, da z vrha gradu pogleda na mesto, ki so mu dolgo časa vladali plemiči njegove družine. Celje bo spet njegovo. In ne samo Celje. Obnovil bo vse svoje nekdanje posesti in jih nato še razširil. Ko so se povzpeli med zidove gradu, so zagledali presenečenje, ki jih je potrpežljivo čakalo.

Ženska v črnem je mirno sedela na vrhu sive skale. Veter je pihal z vseh strani in s seboj nosil glasove zidov.

»Kdo si?« je Ulrik zakričal v njeno smer.

»Vaša vodnica za počitek,« je mirno rekla Črna gospa.

»Zgodaj je še za počitek, saj sem ravno vstal. Ha-ha-ha!« se je glasno zarežal in spremstvo ga je podprlo z neartikuliranimi kriki.

»Povej mi, kdo si? Zdaj sem še dovolj dobre volje, da te pustim živo!« je tokrat zaklical jezni grof.

»Ni mi všeč, ko se moram ponavljati, a če že vztrajate. Vaš vodnik za počitek, a tokrat večen,« je mirno odvrnila gospa v črnem.

»Nemočna ženska, ki jo spremlja krokarska pošast, si upa groziti grofu iz Celja? Kako si upaš črna nakaza? Takšne žalitve ne bi odpustil niti kraljici.«

Črna gospa je sestopila s sive skale in z obraza odstranila masko. Beli obraz je obsijala srebrna mesečina.

»Niti kraljici? Celo tej ne?«

»Barbara!« je začudeno rekel. »Toda ali niste ...?«

»Mrtva?« je končala njegovo vprašanje. »To sem mislila tudi glede **tebe**.«

»Ampak kako?«

»Recimo temu duhovna alkimija,« se je zagonetno nasmehnila.

Grof Ulrik se je hitro opomogel od začudenja.

»Pridružite se mi pri obnovi Celjske kneževine. S pomočjo sodobnega orožja bomo še močnejši kot kdaj koli prej.«

»Ulrik, nisva v svojem čas. Nama pripada preteklost in ne prihodnost. Pojdi z

mano v miru.«

»Tja se ne vrnem, dokler se ne bom maščeval svojim krvnikom preko njihovih potomcev. Umaknite se, dokler jih še lahko zadržujem,« je pokazal na svoje grozljive vojščake. »Tudi oni so žejni krvi in lahko ste prva žrtev v vrsti mnogih.«

»To si sam prosil,« je zašepetala sama zase.

Kraljica je malce razmaknila lase in vrnila masko na obraz. Skrita med kraljičinimi lasmi in rameni izskoči pisana kača in na tleh začne sikati. Kmalu je pleme Gujev, ki je bivalo med zidovi gradu, obkrožilo begunce iz podzemlja. Tugomirjevo krakanje je bilo mogoče slišati nenaravno daleč naokoli zaradi posebnega ojačevalnika, vgrajenega v obroč nad krempljem. Privabilo je številne pripadnike njegove vrste. Prihajajoča jata je zagrnila brezoblična telesa Ulrikove vojske.

Una se je nekako izvlekla in zbežala. To ni bila več njena bitka. Grofica je nepremično obstala, obdana s strupenim bršljanom, pripravljenim, da na jo na majčken premik napolni s tekočim strupom.

Med spopadom obeh nenavadnih vojsk sta njihova voditelja stala drug proti drugemu.

Grof je potegnil orožje.

»Spet boš izgubil glavo,« mu je rekla sorodnica.

»Ta glava se ne loči več od teh ramen.« je samozavestno pokazal na poseben neprebojni zaščitni ovratnik, ki je ščitil njegov vrat.
»Tokrat ni potrebe po ločevanju delov telesa, na tisto mesto greš v enem kosu.«

Barbara izpod črne bluze izvleče ogrlico z obeskom, ki ji jo je ob odhodu podaril Blaž Cvelfar. Piramida iz modrega kristala je postala črna, ko so se vanj zagledale Ulrikove oči. »Ta kristal se imenuje **Odsev teme**, kajti že dolgo nazaj ste ti in tvoja horda duše prodali temi. Prišli ste iz teme, vrnila vas bom v temo,« je dvignila medaljon in ga usmerila proti njemu.

Grof se je nasmihal, saj je mislil, da je ponorela in je pričakovala, da ga bo prestrašil navaden medaljon. Ko pa se je črnina okoli kristala začelo čudno mešati in širiti, se je grof zresnil.

Od **Odseva teme** je zapihal močan piš vetra. Ko je dosegel grofa in ga objel, se je obrnil in ga začel vleči proti medaljonu. Ulrik je zaman poskušal ostati na mestu in je mrzlično držal za ročaj meča, ki je ga trenutek prej zaril v tla. Sila teme je bila močnejša od njega.

Vse bolj ga je vlekla k sebi, on pa je postajal vse šibkejši. Začel je klicati svoje vojake na pomoč.

Nekaterim se je uspelo izmuzniti iz obročev, ki so jih naredile kače na tleh in ptice v zraku. Nekaj se jih je odpravilo proti Barbari z namenom, da ji preprečijo škodovanje njihovemu gospodarju. Tugomir jo je pravočasno opozoril s svojim

grgranjem. Barbara je spodnji del prstana z dvobarvnim ahatom pritisnila s palcem desne roke. Iz črnega ahata so curki črne svetlobe boleče cvrli polzavestna podzemna bitja, ki so padla po nekaj zadanih ranah.

Ker ga sila teme ni mogla ločiti Ulrika od meča, ju je skupaj vlekla in na travi vlekla črto. Ko se je Ulrik približal z zadnjimi atomi moči, je izvlekel meč in poskušal iz Barbarinih rok izbiti medaljon, vendar je piramida iz središča Atlantskega obroča pravočasno oblikovala okrog nje zaščitno lupino. Tugomir je preletel grofa in ga kljunil v roko. Meč mu je izpadel črna luknja, narasla do velikosti človeka, ga je vsesala, kot da bi bil pero. Zadnji celjski grof je izginil, z njim pa tudi temna množica. Malo prejšnji krog se je povrnil v eliptično obliko in kristal je spet postal navaden kos nakita.

Ko so ostali brez gospodarja, so preostali od Ulrikove podzemne vojske začeli bežati, vendar je imela Barbara tudi zanje presenečenje. Obrnila je dragulj na prstanu in namesto črnega se je pojavil beli ahat. Osvetljen z mesečino je sijal s tako močjo kot majhno sonce in val svetlobe, ki je prihajal od njega, je kot kosilnica razrezal sile teme. Neživi ostanki njihovih teles so hitro zgnili. Tudi krokarji se niso hoteli pogostiti z njihovim mesom. Čez nekaj trenutkov so se odprla tla pod njimi in pogoltnila ostanke. Prišli so iz podzemlja in tja so se vrnili.

Kače so se vrnile v svoje brloge, Tugomir je s krakanjem pozdravil svojo pernato družbo in pristal na rami svoje gospodarice, ki je že na hrbtu svojega konja zapuščala Stari grad.

Grofico Ursulo so našli turisti, ko je blodila med grajskimi ruševinami

Naslednje jutro je Blaž Cvelfar na pragu svoje draguljarne našel paket. V njem sta drug poleg drugega ležala križ od prstana Atlantide in ogrlica Odsev teme. Prstan za Barbaro je seveda zadržala zase, saj je bil narejen samo zanjo. Blaž se je zadovoljno zasmejal in odšel v svojo trgovino.

Nihče ne ve zagotovo, kam je izginila Barbara Celjska ...

Matjaž Smerdu

Kosmata pustolovščina

Imena:

⇒ Krumpež,

⇒ Kosmatek,

⇒ Čopko – predrzno naspičena ušesa

⇒ Bimbo – okrogel čokat, kot plišast medvedek

⇒ Bambi – malce sramežljiv, a hitro teče

Prišli so iz celjskega podzemlja. Iz globin, iz mračnih tihih jam, kjer se razlega samo tiho mračno kapljanje. Tavali so po neskončnih mračnih tihih rovih kar naprej in naprej, v večnost. Dokler niso nekega dne našli luknje. Majhne razpoke v času. Majhne nepravilnosti v načrtih stvarnika. Pa so se v drobnem hipu nepozornosti lahko izmuznili na površje. V glasno bučečo ulico sredi velikega mesta. Za njimi pa je ostal samo še zaprt pokrov kanalizacijskega jaška in se pretvarjal, da nič ne ve o tem, kar je pravkar švignilo skozenj. Hitro so ga ošinili s pogledom, nato pa urno zbežali in se pomešali med množico nakupovalcev, ki je prav takrat vsa nestrpna čakala pred veliko bleščeče razsvetljeno veleblagovnico, da se končno odprejo njena vrata in se prične razprodaja velecenjenega bleščeče neuporabnega ništrca.

Vsa nestrpna je stala tam gromozanska množica ljudi in je povsem zadelala sicer silno širok pločnik po vsej njegovi širini in dolžini vzdolž celotne steklene fasade veleblagovnice. Zato pa so imeli sramežljivi vlomilci iz podzemlja krasno priložnost, da se pomešajo mednje in tudi sami postanejo nestrpni poblazneli nakupovalci. To se jim sicer ni čisto posrečilo, a vendarle jim je uspelo zakriti vse svoje sledi. Bili so pač preveč kosmati in škratji na pogled. Pa tudi po kanalizaciji so malce preveč smrdeli. A začuda noben od čistokrvnih nakupovalcev ni tega opazil.

»»No, da, kaj bomo pa zdaj?«« je Kosmatek, eden od njih, previdno požgečkal po roki prijatelja.

»»Nič. Saj ne delamo nič. Že ne vem kako dolgo.«

»Ampak zdaj pa vendar moramo! Saj že ne vem kako dolgo ...«

»Pssssst!« ga je utišal prijatelj. »Slišali te bodo.«

Kosmatek je brž utihnil in se preplašeno ozrl naokrog. A oba sta bila tako stlačena med nakupovalce, da je njun pogled lahko segel samo nekaj decimetrov daleč.

»Zdaj zdaj se bo začelo,« mu je Krumpež šepnil na uho. A drugače niti ni mogel. Množica se je namreč v pričakovanju odprtja vrat še bolj stisnila in je tako pritisnila Krumpeža prav z usti ob uho Kosmatku. Tako sta zdaj obmirovala, čisto stisnjena eden k drugemu. Nedolžen opazovalec bi celo pomislil, da sta zaljubljena.

Tedaj so se vrata odprla. Med donenjem fanfar in škripanjem tečajev so se pričela odpirati, počasi in zlovešče, kot vrata hladilnika v mrtvašnici. Množica je zarjovela in začela riniti skozi vrata. Ker pa je bilo nakupovalcev ogromno, vrata pa vendarle precej ozka za tako velikansko množico, so se histerični nakupovalci nazadnje zagozdili med vrati in ni šlo več ne naprej ne nazaj. Ljudje okoli Krumpeža in Kosmatka so se še bolj stisnili. Joj, prav zmečkali ju bodo, če ne bosta hitro česa ukrenila. A kako hudiča naj karkoli ukreneta, takole ujeta sredi na videz neskončnega valovanja ljudi?

Čeprav po milimetrih, sta se nesrečnika vendarle pomikala naprej. Pot ju je zanesla na pokrov kanalizacijskega jaška. »Tule!« je potihem vzkliknil Krumpež. Prav na pokrovu sta stala. A pokrov očitno ni bil tako trden, kot je obljubljala tovarna kanalizacijskega omrežja, takrat, ko so ga gradili. In tako se je zgodilo. Pokrov se je udrl in Krumpež in Kosmatek sta bliskovito in neslišno poniknila ven iz dosega dušeče in daveče množice.

Okoli njiju se je stemnilo. Sprožil se je neviden varnostni mehanizem in na luknjo brž poveznil rezervni pokrov. Ta je za povrh udušil še vse zvoke podivjane množice tam zgoraj. Zdelo se je, da so se prav pri vhodu v veleblagovnico, čisto zares stepli. Kolikor je to sploh mogoče v taki natlačeni množici ...

A oba kosmata lumpa v kanalizacijskem jašku si še nista oddahnila. Brž sta jo podurhala naprej in naprej in vedno globlje v odrešujočo temo. Za njima je potihnil še zadnji zvok s površine.

»Kje so pa drugi?« se je tedaj zaskrbljeno ustavil Krumpež.

Kosmatek je samo molčal. Kratkomalo ni mogel zbrati svojih misli. Očitno so vse poteptane ostale tam zgoraj.

»Ampak jaz bi pa vseeno rad nakupoval v tej veleblagovnici,« je potarnal Krumpež.

»Ne vanjo! Na pločnik pred njo!«

»No ja, pa pred njo.«

»Ampak kaj je pa tako krasnega v tisti grozni gneči?« se je čudil Kosmatek.

»Nič, samo ... Samo tako krasne neuporabne reči imajo.«

»Ah, ja ...« se je zamislil Krumpež. »Ampak saj itak ne veva več, skozi kateri kanal sva prišla tja.«

»Kaj bova pa zdaj?« se je Kosmatež obupan usedel na tla kar sredi kanalizacijskega rova.

Pa se je še Krumpež usedel poleg njega.

Pa sta skupaj nekaj časa kuhala mulo.

Ampak oni trije, ki so ostali zgoraj, so bili izgubljeni. Čisto izgubljeni v tisti poblazneli množici. Begali so sem ter tja ... No ja, begali bi, če bi lahko. Tako pa so

samo tičali, obupno ukleščeni. Poskušali so se nekako izmuzniti iz te smrtonosne pasti. Nekako jim je tudi uspelo. Eden za drugim so se počasi izmuznili ven, v pusto prazno ulico. Potlej pa so tavali, vsak sam zase, po brezupno praznih nočnih ulicah, dokler se niso čisto slučajno spet našli tam nekje, pod košatim kostanjem, sredi velikega praznega trga.

»Ah, vse tiste krasne bleščeče neuporabne reči,« je žaloval Čopko, eden iz trojice s predrzno naščipčenimi kosmatimi ušesi.

»Ampak saj so tako planili po njih, kot trop poblaznelih higijen,« je ugovarjal Bimbo. Bolj čokat čez pas, bolj okrogel nasploh. Malce podoben plišastemu medvedku.

»Reče se hijene,« je ugovarjal Bambi, tretji iz druščine. Od kod je dobil tako trapasto ime, ni nihče vedel. Saj je bil prav tako kosmat kot kolega in prav tako kosmata naščipčena ušesa je imel. Je bil pa po značaju kar nekako sramežljiv in krotek. Pa hitro je tekel.

In tako so trije kosmati fantiči prav poklapano čemeli pod mogočno listnato streho kostanja. Izza roba krošnje je kukal lunin krajec in jim prav nespodobno namigoval.

Bambi se je kar tako brez razloga pričel hihitati, nato še Bimbo in zatem Čopko. Hihitali so se kot zmešani, ne da bi sploh vedeli, zakaj.

Tedaj se je Bambi zdrznil in utihnil. Kolega sta ga začudeno pogledala in tudi utihnila.

»Kaj pa Krumpež in Kosmatež?« je nato vprašal z nekako naivnim glasom. »Kje pa sta?«

Saj res, kolega. Vsi trije so se nekaj hipov samo molče spogledovali. Saj res, kje pa sta? Sta ostala ujeta v množici? Jima je uspelo pobegniti? Kje neki zdaj tavata? Se bodo sploh še kaj videli? Kljub svojim kosmatim dušam so vendarle bili prijatelji.

»Ja nič, gremo jih iskat,« se je nazadnje odločil Čopko.

»Kje hudiča naj jih iščemo?« se je mrščil Bimbo. »Saj smo še sami čisto izgubljeni.«

»Nimam pojma,« je skomignil Bambi. »Tu nekje,« je nato neodločno zamahnil z roko kar čez cel trg.

Pa so še kar sedeli, ker so se bali kamorkoli premakniti, da se ne bi še bolj izgubili.

A Bambi ni več zdržal. Preveč ga je srbela ritka. Kar vstal je in se napotil proti obrobju kostanjeve krošnje.

»Ej, kam pa greš!?« se je prestrašil Bimbo.

»Moram iti. Moram,« je ponavljal Bambi že daleč sredi trave.

Nejevoljno sta se zmigala Čopko in Bimbo. Pohitela sta za njim, da ne bi ušel in bi ostala nazadnje čisto sama še bolj zgubljena. Pa so se vsi skupaj odpravili kar po

ulici naprej. Pa saj je bilo itak vseeno. Vse se jim je zdelo popolnoma tuje. Pod zemljo so se dobro znašli, o ja, pod zemljo so bili doma, v podzemlju pod Celjem.

Ulične luči so sijale nanje s tisto svojo čudno svetlobo. Vse mesto okoli njih pa se je zdelo tako zelo neresnično, da so se kar ustrašili. Vseeno so šli naprej, a nekako obotavljivo, kot bi na prvem vogalu nanje prežala kaka pošast.

»Pa saj smo mi nekake pošasti. Vsaj za tele cepce na površini,« je pomislil Čopko, a raje ni ničesar rekel.

»Ah, kje je zdaj tista krasna razprodaja?« je vzdihnil Bimbo. »Pa vsa tista krasna množica. Pa vse tiste krasne luči. Zdajle tukaj je pa kar srhljivo.«

»A prej, tam v množici, te je bilo pa strah?« se je posmehoval Čopko.

Dva kosmata fantiča pod zemljo sta tudi tavala, čeprav sta dobro vedela, kje sta, ker sta bila na svojem terenu. A ker sta si na vse kriplje prizadevala, da bi spet našla tisti jašek, skozi katerega sta padla pod zemljo, sta se vendar znova in znova izgubila. Pa vendar sta vztrajala in hodila še kar naprej. Nekam pa bosta vendarle prišla, šmenta!

Kdo ve kako jih je pot nazadnje pripeljala pred natanko tisto veleblagovnico, kjer je bila še danes razprodaja. Včeraj, če smo natančni, saj je bilo že krepko čez polnoč. Ulica pred njo je bila pusta in prazna in izložbe le šibko razsvetljene.

»Šmenta, še izložbene lutke so prodali,« se je čudil Čopko.

Tedaj se se je pričel premikati pokrov kanala prav pred vhodom.

»Na pomoč, pošast!« je zatulil Bambi in hotel pobegniti.

»Počakaj,« ga je Bimbo zagrabil za roko. »Bodimo skupaj.«

Tiho so se odmaknili nekaj korakov nazaj in se s hrbti čisto stisnili ob steklena vrata. Nato so samo nepremično strmeli v pokrov kanala.

Pokrov se je še malo premaknil, nato pa je skočil navzgor in se prevrnil vstran. Iz jaška je pokukala kosmata glava s prišpičenimi kosmatimi ušesi. Madonca, znana glava.

»Kosmatek!« je vzkliknil Bambi, ki ga je prvi prepoznal.

Kosmatek se je skobacal na površje, za njim pa še Krumpež.

»Sva vas le našla!« je vzkliknil Kosmatek, ki je bil za spoznanje bolj kosmat kot Krumpež, a njegova dlaka je bila nekoliko daljša in skodrana.

Nekaj sekund so samo trapasto gledali, nato pa so si planili v objem. Saj so vendar prijatelji. Pa čeprav bolj kosmati po duši.

»Gremo skupaj,« se je odločil Čopko.

»Kam pa?« je trapasto vprašal Kosmatek.

»Vseeno, samo da smo skupaj.«

Pa so vseeno obsedeli naslonjeni na steklena vrata razsvetljenega vhoda, ker pač

niso vedeli, kam naj grejo.

Seveda niso dolgo zdržali tako razsvetljeni in postavljeni na ogled, čeprav daleč okoli ni bilo žive duše. Malce nejevoljno so se skobacali na noge in počasi odkrevsali po ulici. Hodili so in hodili iz ulice v ulico, dokler jih ni pot prinesla pred precej velik park, obdan z visoko živo mejo, podobno ograji. Izhojena potka je vodila do luknje v živi meji. Smuknili so skoznjo in znašli so se v poltemi parka. Svetloba uličnih svetilk vanj ni segla, tukaj ni bilo nobene. Počasi so stopali med drevjem vedno globlje v park, po travi, nastlani z listjem. Okoli njih se je počasi temnilo, a zanje to ni bila težava. Prav dobro so videli prav vsak list in vsak kamenček v travi. Sredi parka so prišli do mogočnega košatega grmovja. Ustavili so se, počepnili in se po vseh štirih splazili skozi presledke med vejami v votlino med vejami. Tu so bili dobro skriti. Pa vendar to ni bila njihova ljubljena kanalizacija z vsemi tistimi očarljivimi jamami, ki so se kar iznenada odpirale pred popotnikom. No ja, podzemnik mora biti zadovoljen s tem, kar dobi, mar ne?

Zjutraj je zelena, tako sveže zelena svetloba, prodirala skozi listje v kamrico sredi grma. Bambi se je predramil. Tale svetloba ga je čudežno privlačila. Tiho je vstal, tiho prestopil prek spečih tovarišev in po vseh štirih zlezel na trato pred grmovjem. Kaj pa zdaj? Vstal je do svoje polne višine in se razgledal naokoli. Drevje je še vedno tukaj, prav tako visoka živa meja povsod okoli. Šel je raziskovat. Vonjave, barve listja, kapljice rose na listju. Vse je bilo tako neznansko privlačno, da je kar hodil skozi park. Z vsakim korakom se je zdel vse večji in večji. A nazadnje je vendarle prišel do žive meje. Shojena stezica je vodila do luknje v živi meji in pokukal je skoznjo. Na oni strani je bila samo široka pusta ulica polna hiš, ki so bile tako zelo hišaste, da ga je kar zmrazilo. Pa vendar. Kakšne skrivnosti neki skrivajo te hiše? Iz svojih prejšnjih raziskovanj je vedel, da imajo vse te hiše vrata, ki so zelo močno zaklenjena. Nikoli mu še ni uspelo pokukati v kakšno od hiš. Pa se je odpravil naprej, vzdolž žive meje. Nekam bo že prišel. Naletel je na nekakšen s travo porasel položni hrib. Hrib se je počasi vedno bolj vzpenjal. Potem se mu je posvetilo. Seveda, to je pozimi sankališče za otroke. Še naprej je šel in hrib je nazadnje segel že skoraj do vrha žive meje. Samo malo se je iztegnil in lahko je pogledal čez. A tudi tu je bila samo s hišami natrpana ulica. Šel je še naprej in po pobočju počasi dol. Prišel je do več manjših lukenj v živi meji. Zdele so se, kot da so jih zgrizli psi, da se lahko izmuznejo skoznje, kadar jih njihovi lastniki ne gledajo. Še naprej je šel in prišel je do širokega vhoda v park. Široka, z belim peskom posuta pot, je vodila v park skozi visok obokan tunel iz žive meje. Ob obeh straneh jo je nekaj časa spremljala vrsta ponosnih visokih dreves s skoraj belim lubjem. Tako široka in tako mogočna se je zdela ta pot, da je Bambija kar potegnilo nanjo in odkorakal je skozi kratek tunel žive meje ven, v širni svet. Tu ni naletel na puste ulice s preveč hišami, temveč na nekak

velik prazen prostor, posut z belim peskom, z gugalnicami tu in tam in en vrtiljak je videl, pa kar velik okrogel peskovnik ... Seveda, otroško igrišče! Pa je marširal skozenj in se čudil. Kar naprej in naprej, toliko čudežnih igrač je bilo, ki jih še nikoli prej ni videl. Na primer nekaki konjički, na kakršnih sedita dva otroka, vsak na enem koncu in se gugata. Samo da je tule ta konjiček imel samo en sedež, pritrjen je bil na velikih vzmeteh, pobarvanih živo rdeče. Hm, kakšna čudna igrala. Pa je šel še kar naprej in prišel je do še enega peščenega hriba. Povzpel se je nanj in videl, da pot vodi čez nekak viseč most. Ko pa je stopal čezenj, se je tako čudno guncal pod njegovimi koraki, da se je kar ustrašil. Končno je prišel na drugo stran in se počasi spustil po pobočju navzdol. Šel je še naprej in kmalu je bilo igrišča konec. Prišel se je gozd. A tudi tu je široka peščena pot vodila naprej med drevjem.

Dolgo je potoval mali kosmati škrat po široki beli cesti skozi gozd. A nazadnje se je gozd končal z velikanskim travnikom. Onkraj travnika pa spet hiše. A niso bile take kot prej. Malo jih je bilo in med njimi so bili veliki razmiki. Pa široke, z belim peskom posute poti, so vodile med njimi, namesto takih s tistim grdim asfaltom, po katerem je tako zoprno hoditi. Te hiše tukaj so bile bele in ne umazano sive in sploh vseh mogočih umazanih odtenkov kot one, na drugi strani parka, kjer so prespali v grmu. Te hiše tukaj so se zdele čudno svečane, dostojanstvene in celo stroge. Seveda, Bambi ni videl še nobene univerze. Tukaj jih je bilo pa veliko skupaj. A ni se ustrašil. Kar naprej je šel naravnost mednje. Hodil je od ene do druge in videl je, da je vsaka teh dostojanstvenih hiš čisto drugačna od drugih. Čeprav so si bile vendarle podobne na svoj nenavaden način. Hecno.

Potem pa je prišel do skupine precej višjih belih hiš. Okoli njih pa je raslo obilo grmovja. Ob pogledu na grme se je Bambi spomnil na svoje prijatelje, ki jih je pustil tam nekje daleč zadaj. Bliskovito se je obrnil nazaj v smer, od koder je prišel in se zastrmel v daljavo. Ojej, ali jih bo sploh še kdaj našel, ko je prehodil tako dolgo pot, ne da bi kaj pomislil? Kar šel in šel je. Madonjčica! Kaj pa zdaj? Ozrl se je naokoli in zagledal nekaj res velikih grmov. Hitro je stekel k njim in se skril prav noter med veje. Saj ne da bi s tem karkoli rešil. A za nekaj hipov se je počutil bolj varnega.

Kaj neki zdaj počnejo prijatelji, se je spraševal. Gotovo so že zdavnaj vstali in zdaj ga iščejo kot zmešani povsod po grmovju parka. Prav živo si je predstavljal to njihovo iskanje. Tako živo, da bi skoraj zavpil: »Tukaj sem! V tem grmu! Hitro me pridite iskat!« A k sreči se je zadnji hip zadržal. Lahko bi ga še slišal kdo od teh čudnih ljudi. Saj jih je kar nekaj videl okoli teh višjih hiš. Sprehajali so se med hišami, vsak s svojo knjigo v roki, in tako čudno zamišljeno so strmeli vsak v svojo knjigo, da se je zdelo, da sploh ne vidijo ničesar okoli sebe. Ne grmov, ne trave, najbrž še hiš ne vidijo. Pa čeprav v njih stanujejo. Ah te knjige! Pa kaj je v njih tako zanimivega, da vsi tako zavzeto buljijo vanje. Niti pogovarjajo se ne drug z drugim, kadar se dva srečata, tako so zaposleni z buljenjem v knjige. Moji prijatelji sploh ne

buljijo v nobeno knjigo, je pomislil. Seveda, saj nihče od njih ne zna brati. Ob tej misli je postal kar malo žalosten. Kako bo pa živel zdaj brez vseh svojih prijateljev? Če bi le bil kje tod kak kanal. Spodaj pod zemljo bi se hitro znašel in hitro bi našel pot do prijateljev. Vsaj zdajle je bil Bambi trdno prepričan o tem. A takole skriti v grmu ni nikjer okoli videl nobenega železnega pokrova kanala. Mali Bambi je bil tako utrujen od dolgega potovanja, da je od utrujenosti kar zaspal v skrivni sobici sredi grma. Zbudil se je v trdi noči. Pa se je obrnil na postelji iz listja in spet zaspal. Ko se je ponovno zbudil, je bil že velik dan. Kaj pa zdaj? Vsega svojega življenja pač ne more kar prespati, pa če še tako pogreša prijatelje. Pa jih je pogrešal, oh, kako zelo jih je pogrešal, prav zdajle.

Kaj so torej počeli njegovi prijatelji? Zehali so in se pretegovali. Saj to so delali tudi včeraj. A sedaj jih je popadla panika. Kje je Bambi? Tako jih je bilo strah, da si sploh niso upali iz grma in ga šli iskat. Raje so prespali ves dan in še vso noč. A ko ga še naslednji dan ni bilo, se niso mogli več skrivati. Treba je bilo nekaj narediti. Ampak kaj?

»Preiščimo ves park,« je predlagal Krumpež. Stopili so iz grma vsak na svoji strani in se napeto ozirali na vse strani. Čopko in Kosmatek sta celo splezala vsak na svoje drevo. Od tam sta imela res krasen razgled. A tudi onadva nista mogla nikjer zaslediti Bambija in sta zlezla dol.

»Nikjer ga ni,« je vzdihnil Bimbo. »Kaj pa zdaj?«

Pa so se vsi spet raje skrili v grm.

Bambi tam zgoraj, v mogočnem študentskem naselju, ni obupal. Zgodaj zjutraj ob sončnem vzhodu se je odpravil na pohod. Vsaj sam je imel tak občutek, da se loteva prav hudega podviga. Ampak kam naj pa sploh gre? Pojma ni imel in je šel kar naprej. Po široki poti, polni zamišljenih študentov in profesorjev, si nekako ni upal iti, zato se je tihotapil od grma do grma. K sreči je bil ves ta študentski kompleks poln majhnih in velikih parkov, tako da mu grmovja ni zmanjkalo. Tako se je pomikal, sicer počasi, vendar odločno naprej in tam nekje, prav sredi vsega tega čudnega naselja, je naletel na pravo pravcato asfaltirano cesto s pločnikoma na obeh straneh. In tam na pločniku je že od daleč zagledal vrsto odrešujočih kanalov.

Hm, samo kako priti do njih? Čakati bo treba. Pa se je splazil do grma, ki je bil še najbliže enemu od pokrovov kanalizacijskega jaška. K sreči je bil to velik grm. Lahko se je skril vanj, v malo izbico sredi med vejami, mehko postlano z lanskim listjem. Do samega jaška je bilo še kar nekaj metrov. Mimo pa so po pločniku ves čas hodili študentje. A za razliko od tistih prej so ti živahno klepetali med seboj in tudi nobenih knjig niso imeli v rokah. To je pomenilo, da so seveda veliko bolje videli okolico. Hm, tule se ne bo mogel kar izmuzniti mimo njih, ne da bi ga opazili. Pa se

je udobno na pol ulegel, vendar tako, da je imel še vedno izvrsten pogled na ciljni kanal in izdaten kos okolice. Zdaj je lahko samo še čakal.

Čakal je in čakal ... Celo večnost. Celo zadremal je vmes in se spet sunkovito zbudil, kot bi ga kdo poklical. A na cesti nič novega. Kdaj pa kdaj se je celo povsem izpraznila. Že je upal, da bo lahko neopažen smuknil, pa je v daljavi zagledal novo skupino študentov. In tako kar naprej in naprej. A ni izgubil potrpljenja. Tam, v globinah celjskega podzemlja, doma, je bil navajen čakati. Po potrebi tudi cele ure.

In tako ... Kdor čaka, dočaka. Vesela glasna klepetava druščina se je počasi oddaljevala. Zadaj ni bilo videti prav nikogar in tudi spredaj naprej ne. Vseeno je potrpežljivo, za vsak slučaj, čakal še nekaj minut. Cesta se je povsem izpraznila in je taka tudi nameravala ostati vsaj še nekaj časa. Nič! Dovolj obiranja! Treba bo pohiteti, da ne zamudi morda edine priložnosti. Tiho se je splazil iz grma in se zravnal. S pogledom je skrbno preiskal vso cesto daleč v levo in desno. Nikjer nikogar. Brž je smuknil čez nevarno travnato čistino in obstal pred pokrovom jaška.

Na vrsto je prišel najtežji del. Kako naj odpre pokrov? Tega ni nikoli prav dobro vedel. A vedno se mu je nekako posrečilo. Kako hudiča je že to naredil? Če bi si le enkrat zapomnil. Nič, je skomignil, poskusiti bo moral. Za hip se je vendar še obotavljal, nato pa je počepnil in s prsti poskušal seči pod rob pokrova. Seveda se mu ni posrečilo, ker je bil pokrov pač čisto tesno nameščen na svoje ležišče. Poskušal je nekaj časa z različnih strani, a vse brez uspeha. Začel se ga je lotevati obup. Kaj, če ravno zdajle pride kdo mimo? Moral se bo spet skriti v grm in potem bo brezupno obtičal v njem. Za vedno. Vsaj zdaj je imel tak občutek. Potem pa se je razjezil. »Moram odpreti ta pokrov!« je pomislil. »Bom ga odprl,« je v mislih dodal. Naenkrat je imel občutek, da mu bo uspelo. Prav prepričan je bil v to. Tako močno, da mu je bilo čisto vseeno, da še vedno nima pojma, kako bi se tega lotil. Sklonil se je nad pokrov in z vso silo verjel, da se bo pokrov končno odprl.

In se je. Tako iznenada se je dvignil navzgor, da ga je skoraj treščil po nosu. V zadnjem hipu je umaknil glavo, pokrov pa se je prevrnil na asfalt z glasnim bong. Bambi je otrpnil od strahu. Je kdo slišal? Hotel se je previdno ozreti naokrog, a je ta gib zadržal v zadnjem hipu. Raje se je pognal v jašek. Po železnih klinih se je od hitrosti skoraj strmoglavil. Okoli njega se je naglo temnilo. Še bolj zato, ker se je tedaj pokrov zgoraj spet nenadoma kar sam od sebe zaprl z glasnim bong. Okoli njega se je v hipu skoraj povsem stemnilo. A za njegove teme vajene oči to ni bil noben problem. Brzinsko je dosegel dno, pa čeprav je bil, po občutku sodeč, nekako sto metrov globoko. Nekam nenavadno velika globina za mestno kanalizacijo, mar ne? A Bambi se ni menil za take malenkosti. V zadnjem hipu je uspel zavreti in obstal je v okroglem rovu, obloženem z debelo betonsko oblogo.

Za nekaj hipov je obstal tukaj v odmevajočem predoru globoko pod zemljo in se veselil znova pridobljene svobode. A potem se je spomnil na prijatelje, ki jih je

namenil poiskati. Otrpnil je in prisluškoval. Od vsepovsod so se slišali samo domači zvoki kapljanja vode in se je urno odpravil naprej. Tole iskanje bo res mala malica, je bil prepričan.

Ko se je enkrat odločil, je bilo njegovo potovanje prav neverjetno hitro. Brzel je po velikih okroglih rovih in zavijal levo ali desno, kjer je bilo pač treba, ne da bi mu bilo treba prav pomisliti. Tole iskanje je pravzaprav šlo kar nekako mimo njega. Ni se ga čisto zares zavedal, kot nekako sanjsko potovanje.

In že je plezal navzgor po klinih iz črnega rjastega železa proti pokrovu jaška in tankim snopom svetlobe, ki so prodirali skozi njegove reže. Kar mimogrede je bil pri pokrovu. Pokrov se je kar sam od sebe odprl, še preden je dobro pomislil. A saj je sam hotel, da se odpre. Že je bil zunaj, že je brzel čez zaplato trave. Tole je bil vendar tisti znani park z velikim košatim grmom. Tja je v hipu odbrzel in pred njim so iz spanca vsi omotični vstajali njegovi prijatelji.

»Bambi! Kje hudiča si pa bil!?« se je prvi zares zbudil Krumpež.

»Kam si šel takrat navsezgodaj zjutraj?« je hotel vedeti Čopko.

»Ali so te ugrabili tisti pobesneli nakupovalci?« je vrtal vanj Kosmatek.

»Tak, povej že vendar, kje si bil?« je napadel še Bimbo.

Bambi sploh ni prišel do besede.

Potem pa ga je Kosmatek kar objel tam sredi grma in mu tako temeljito zamašil usta, da sploh ni mogel nič reči, tudi če bi hotel. A naenkrat je imel prazno glavo. Sploh ni vedel več, kaj naj jim reče, kako naj jim pojasni to svojo nepričakovano pustolovščino.

Skoraj mu je uspelo odpreti usta, da bi vendar kaj rekel, ko so se objemu pridružili še drugi. Kar vsi naenkrat so planili nanj in v hipu je nastal strašansko prisrčen in kosmat klobčič, ki se je kar sam od sebe zavalil ob glavno deblo grma in tam obmiroval. Pa kaj zato? Saj so vendar prijatelji. Po svojem lastnem mnenju najboljši prijatelji na svetu. Prijatelji se vendar lahko objemajo, mar ne? Pa so se še kar naprej in naprej, dokler niso bili nazadnje vsi izmučeni od tolikšnega izkazovanja ljubezni in so se počasi razklenili in sopihaje obležali skupaj, še vedno stisnjeni v tesno kosmato gručo.

Ampak seveda, po vsakem takem divjem izkazovanju čustev sledi tudi streznitev. Kosmatek se je počasi usedel pokonci in se zamišljeno popraskal po svojih dolgih kosmatih zašpičenih uhljih. »Kaj bomo pa zdaj?« je vprašal.

Ob tem so vsi otrpnili. Saj res. Kaj zdaj? Tukaj seveda ne morejo ostati. Ne morejo se kar v neskončnost skrivati v tem grmu, pa naj bo še tako udoben. Navsezadnje je to tudi precej dolgočasno. Zamislite si samo, da bi nekdo napisal sto strani dolg roman, v katerem se junaki ves čas skrivajo v košatem grmu, ves čas dremajo in sploh nič ne delajo.

Nihče ga ne bi hotel brati.

No ja, ampak tole, kar oni doživljajo, pač ni roman, ampak resnično življenje. V resničnem življenju pa te lahko nepričakovano začopati kaka predolga in prav nič kosmata roka. Kako grozno. Kosmatek se je kar stresel samo ob misli.

In kot da bi mu bral misli, je Čopko prav tedaj rekel: »Izginiti moramo. Hitro. Slab občutek imam.«

Kosmatek in Bimbo sta se zastrmela vanj, a nista nič spraševala. Če ima Čopko slab občutek, je čas za paniko. To sta vedela. »Kaj bomo zdaj?« je s precej trapastim glasom vprašal Kosmatek.

»Odkurili jo bomo, kaj pa drugega,« je ponovil Čopko.

Bambi je previdno pomolil smrček iz grma in povohal. Nikjer nikogar. Hitro! Ne ravno tako zelo hitro so se vsi skobacali iz grma. Bambi jih je odločno vodil proti jašku, skozi katerega je sam prejle prišel v park. Vsaj poskušal jih je voditi odločno. A vsi skupaj so bili tako čudno neodločni. Kot bi jih bilo strah, da bodo zašli. Kot bi dvomili o Bambijevem vodstvu. A v takem primeru je ni hujše stvari, kot je dvom. To je Bambi vedel. »Primite se me za roke,« je šepnil. »Ne, ne tako,« se je otepal, ko so ga kar vsi naenkrat poskušali zgrabiti za roko. Pa še vsak kar z obema rokama. »Primite se drug drugega za roke, potem pa še mene.« Nazadnje so to res storili. Pa še prav hitro. Bambi si je oddahnil, a prehitro. Vsa gruča se je pričela opotekati. »Ne tako!« je pomislil obupan. »Izgubi ...«

Z naporom volje je v zadnjem hipu presekal misel. Kaj zdaj? Saj res! Se mu je tedaj posvetilo:

»Zamižite vsi skupaj. Zamižite in glejte znotraj,« jim je vročično šepetal. »Tako. Zdaj pa tecite. Tecite!« Na njegovo srečo so se res vsi skupaj premikali čedalje hitreje.

Še sam je nekako na pol zamižal. Tako je pot pred seboj lahko samo slutil. Ampak ne! Kljub vsemu jo je vendarle videl vedno jasneje. In tako so planili naprej in kar naenkrat se znajdejo sredi košatega grma in prav pred njihovimi nogami se je naenkrat pojavil kanal.

»Kaj pa počne kanalizacijski jašek prav sredi grma v parku?" je tedaj pomislil. »Ma koga to briga?" je dodal v mislih, da ga misli ne bi spet zanesle na nevarno pobočje. Ne da bi izpustil tovariše, se je sklonil k pokrovu iz črnega železa. No ja, sam jih je izpustil, a prijatelji so se ga oklepali tako trdno, da je bilo itak vseeno. Bambi se je s smrčkom približal pokrovu in ta je odskočil, kot bi bil živ. Prevrnil se je nazaj na odpadlo listje in pri tem za las zgrešil deblo grma.

»Zdaj!« je šepetaje skoraj zakričal Bambi.

K sreči so ga vsi razumeli. Eden za drugim so se prevračali v jašek in strmoglavljali navzdol v globino. Železne prečke, zabite v beton, so komaj sledile njihovim grabečim šapam. Še med strmoglavljanjem so iz višine zaslišal doneči booooom, ko se je pokrov jaška zaprl. Okoli njih se je v hipu stemnilo, a to so komajda opazili.

Naenkrat so bili spodaj, na dnu v dolgem odmevajočem rovu. Počasi sopihaje so se odvozlavali drug od drugega. Tiho so vstajali in se začudeno razgledovali po odmevajočem okroglem rovu.

»Doma smo!« je hodilo po mislih prav vsem. Končno doma.

»No ja, saj bomo lahko še kdaj šli na kako divjo razprodajo, ane?« je poln upanja vprašal Krumpež.

»Seveda, bučko,« ga je zavrnil Kosmatek. »Če si bomo le upali. Tele njihove razprodaje so bolj nevarne, kot sem si mislil,« je pojasnjeval in počasi so klamali po rovu naprej in vedno naprej v varne globine.

»Ampak skupaj bomo šli, ane?« je dodal Bambi.

»Itak,« so pritegnili vsi v en glas.

Nada Tržan-Herman

ENDIMION SE PREBUDI V CELJU

Pravljica o svetli prihodnosti sveta

SELENA, LEPOTICA Z LUNE, ZALJUBILA SE JE V ČLOVEKA.
ENDIMION JE BIL TA ČLOVEK – MOŠKI IZ ANTIČNIH ČASOV.
ZAPROSI JUPITRA SELENA, NAJ JI POMAGA,
DA Z ENDIMIONOM SREČ0 SREČA.
JUPITER, TA BOG VESELI, ENDIMIONU DAL JE NA IZBIRO:
BITI NESMRTEN – VEČNO BIVATI S SELENO,
ALI OSTATI SMRTEN – LE V NOČEH LJUBITI SE S SELENO
MUČI SE, RAZMIŠLJA … ČE ZAGAZI V NESMRTNOST,
MORDA POSTANE ANGEL? IN KJE POTEM JE MOŠKOST?
»BIVATI" POMENI ODGOVORNOST!
OH, BOLJŠE SO NOČI BOŽANSKE IN BREZ SKRBI ŽIVLJENJE!

TAKO SELENA TKALA ZANJ SREBRNO JE ŽIVLJENJE,
PODNEVI IN PONOČI UŽIVAL JE V SREBRNI LADJI.
… TAKO PONAVLJALI SO … ON IN TUDI DRUGI MOŠKI …
POTEM PA TAM V CELJU KATARINA V NOČ ŠTUDIRA,

RAZISKUJE NAJDENI RELIEF V KNEŽJEM DVORCU,
RELIEF V MARMORJU - ENDIMIONA IN SELENE.
VZAME ČOPIČ, NEŽNO PRAH S KAMNA BRIŠE,
DOTIKA SE ODEJE, KI TIK ZA MOŠKIM CVETOM PADA,
DRSI Z ORODJEM MED VDRTINAMI, VZBOKLINAMI
IN KAR NAENKRAT ENDIMION PRED NJO IZRATSE.
ON NI TELO, JE TREPETANJE DUŠE,
GLAS PEVCA NEMEGA, VIBRACIJA VESOLJA.
NEVIDEN JE, TAKO KOT PATRICK SWAYZE V FILMU »DUH".
GLEDA KATARINO, JO OBJEMA, OBČUDUJE NJENO DELO!
ZNANSTVENICA JE – OB BOKU MOŠKIM; OSVOBOJENA!
ŽENSKA, KI POKAŽE, DA IMA MOŽGANE – NE LE LEPOTE!

PA VENDAR – ZAKAJ IMA TO ČUDNO MASKO, TO OPRAVO NEPRODUŠNO?
ENDIMION SPREHAJA SE IN ČUDI, ZAKAJ SO ENI V MASKAH,
DRUGI PA BREZ NJIH – OBRAZOV BELIH, UPOGNJENIH TELES …
IZVE, DA ZDAJ LJUDJE DELIJO SE NA DVE VELIKI KASTI:
ENI CEPLJENI SO, DRUGI NIMAJO CEPIVA V SEBI;
ZDRAVJE IN IMUNOST PO NARAVNI POTI NE VELJATA.
UKAZAN VSAK KORAK JE LE PO MEDICINSKEM PROTOKOLU!
ZATO SO CEPLJENI V NADVLADI, LAHKO POKAŽEJO OBRAZE;
A DRUGI SO UPORNI (PRAVIJO JIM »KUŽNI"), Z MASKAMI ZAZNAMOVANI;
ZAUPAJO NARAVI, (KI NAJ BILA BI PRIMITIVNA, KRUTA, ZLOBNA ...).
ZNANOST JE PREVLADUJOČA VERA, VSE UREJA SE Z ZAKONI.

ENDIMION NE HODI LE PO CELJU, PRELETAVA RAZNA MESTA,
ODPRAVI SE PO SVETU, GRE PO TRAKU ZGODOVINE.
ZAZRE V LJUDI SE PREJŠNJIH TISOČLETIJ,
GLEDA NJIHOVO IGRANJE, VOJSKOVANJE
GLEDA JOKAJOČE ŽENSKE IN OTROKE
TISOČE JUNAKOV - UMRLIH PO KRIVICI …
EVROPA, BELI ČLOVEK SVOJO MOČ, RAZUM JE ŠIRIL
KAKOR VULKAN, KI BRUHA LAVO …
… IN LAVA SE STRDI V POLJA RODOVITNA …
… IN BELI ČLOVEK ŽANJE VES PRIDELEK.
POD LAVO SPIJO MRTVI - KRIVICE PA ŽIVIJO DALJE.
KRIVICE SO ZAVITE V KUP DENARJA POD BLAZINO;
VSE OKOLI TONEJO LJUDJE BREZ BLAGOSTANJA.

ENDIMION ZATEČE SE K SATURNU, NAJ MU SVETUJE,
KAKO BI S TEGA KRUTEGA SVETA POBEGNIL.
IZVE, DA SAM UKREPATI BO MORAL - SMRTNO RESNO.
DA ČLOVEK, KI PREDAJA SVOJE ZDRAVJE LE ROBOTOM,
NE BO POSTAL MOČAN IN TRDOŽIV KAKOR ČLOVEŠKA RIBA*
VSI TISTI, KI ZAPIRA DRUŽBA JIH V NEPRODUŠNE MASKE,
PA BODO PRAV ZARADI MASK TONILI V POGUBO.
NE ENI IN NE DRUGI KASTI SE NE PIŠE DOBRO,
KER ČLOVEK NOČE SPRAVE Z NARAVO!

ENDIMION, NAREDI NEKAJ! TI SI DUH ČLOVEŠKI,
MORDA PA REŠIŠ SEBE IN ČLOVEKA V TELESU.

ENDIMION PRETRESEN PREMIŠLJUJE, JOČE …
SOLZE PADAJO NA TLA ASFALTNA …
IZ TAL SE DVIGAJO NEŠTETE SILHUETE,
NEŠTETE ŽRTVE VSEH KRIVIC ČLOVEŠKIH …
STRAŠANSKI VONJ PREPLAVLJA MESTO,

TAKO KOT VIRUS ŠIRI SE PO CELEM SVETU;
PREŽIVIJO PA LE TISTI, KI NAJBOLJ BLIZU SO NARAVI.

ENDIMIJU ZALESKETA NA LICU SE POSLEDNJA SOLZA,
ZAGLEDA KATARINO, STARO, ZDRAVO, NASMEJANO,
POSPRAVILI SO TRUPLA – ŽAL, TISOČIH NEMOČNIH -
UMRLIH V SMRTONOSNEM VALU, KJER LE NARAVA ZDRAVI.
ČLOVEK JE SPOZNAL, DA V SODELOVANJU JE PRIHODNOST,
ODVRGEL JE PAROLE O NENEHNEM TEKMOVANJU.
ENDIMIJ JE NAPRAVIL DOBRO DELO IN ZVEZDE SO GA VZELE K SEBI.

KO PA NASLEDNJO NOČ SPET K NJEMU JE PRIŠLA SELENA,
POVEDAL JE, KAKO SE JE RAZJOKAL – POKAZAL VSO RANLJVOST …
TAKRAT SELENA JE SPOZNALA, DA ON IN DRUGI ZDAJ SO PRAVI MOŠKI,
DA SVET IMA PRIHODNOST: SODELOVANJE VSEH V SVETLEM SVETU.

*

Selena in Endimion na marmornem reliefu iz Celeje
Katarina Šmid
https://ojs.zrc-sazu.si/av/article/view/7774
Prispevek obravnava upodobitev Selene in Endimiona na marmornem bloku, najdenem na dvorišču Knežjega dvorca v Celju.

Tanja Mencin

ME ROTIŠ

Z negibno otožnostjo
se me dotakneš s krili,
praviš, da si v lebdečem mestu
brez mene osamljen,
da ti prazna palača preseda,
z razkriljenim klicem me rotiš,
naj ne odhajam na Zemljo,
naj ostanem s seboj v večni Tišini.

V CELICE ČLOVEKA

Pretakam se skozi Eone
kakor piš vetra,
meteorji so moji prsti,
bahavi planeti ožarjeno Srce,
ko sanjam vesolje,
prelevim atome
v celice Človeka,
skoznje lahko prideš do Boga.

Enigma

Čas in prostor se vrtinčita v sanjah drugače. Eno sta. Kot da prelivata materijo v neko drugo dimenzijo. Pravzaprav se duša takrat plasti drugače. Bolj eterično in skoraj plastično. Ni ti težko leteti ali preluknjati zemlje s svojim hotenjem. Lahko si čisto navaden človek ali pa sam bog. Vseeno je.

»Kdo si?« me je vprašala Senca onega dne, ko se nikakor nisem mogla Prebuditi.

»Sem, ki sem,« sem kar bleknila.

Votlo smejanje me oblizne kakor ognjeni zubelj.

»To vsak reče.«

»Čisto vsak ne,« odkimam. »To, kdo sem, ne ukine dejstva tega, kar sem.«

»Hm. Enigma torej.«

»Če bi bila razodevajoče volje, bi utegnila razpasti na fragmente zavedanja.«

»Seveda tega nočeš. Nihče noče izgubiti svojega obraza. Svojega jaza.«

Seveda ne, si mislim. Vsak, ki zapusti kraljestvo lastne duševnosti, je obsojen na propad. Prenehaš obstajati v premisah prostora in časa. Prenehaš biti človek. Otipljiv in pristen. Zažrt v zavedanje samega sebe.

»Seveda,« se zdaj brezzobo posmehne. Me povsem preseneti. »Vsak je sebi najsvetejši.«

Zazijam prav na debelo.

»Kaj, a bereš moje misli, ali kaj?«

»Ne. Del tebe sem, tepka. Tvoje ogledalo, če že tako hočeš.«

Plahutanje z nevidnimi rokami in šuštenje v preletu. Senca izgine tako nenadno, kot se je bila pojavila.

Prebudim se. Čisto zares.

Skozi okno pronica jutranja svetloba. Vrvež ptic mi na obraza prinese smehljaj. Vse je nič, si mislim. Iluzija, v katero verjamemo moja ušesa in moje oči. Vse je zgolj interpretacija mojega uma. Da lažje diham in uživam ta svet. In da se lažje sprijaznim s tem, da nisem ponaredek.

Ves svet je ena sama uganka. In jaz kamnita sfinga.

Alexandru Lamba

Napaka

(prevod: Matej Krajnc, donator prevoda: Bojan Ekselenski, samozaložba)

Januar, ponedeljek. Tretji ponedeljek v januarju in najbolj depresiven dan v letu. Ne zame, seveda, a čutili ste jo, kajne? Melanholijo minulih praznikov, ki pokonča veselje ob obiskih najbližjih. Niste mogli ugotoviti, od kod prihaja. Je šlo za praznino in otožnost tišine v hiši, spoznanje, da morate nazaj na delo, mrk hlad ali pa dejstvo, da vas je čarobnost praznikov spet zaobšla? Čas se ni ustavil, monotonija je neizogibno prevladala. Zdelo se vam je, da ni ničesar dobrega več, na kar bi lahko upali; da ste lahko zgolj še himera, da živite kot surogat. To bi lahko razumel, ne bi pa mogel trpeti z vami. Tak sem namreč, da sem zaščiten pred težjimi čustvi. Zakaj sem za svoj namen torej izbral ravno ta dan, sprašujete. Tisti hip se je to zdela prava odločitev, ko zdaj razmišljam za nazaj, pa tuhtam, če ni bilo čisto vseeno.

Spet sem prišel prezgodaj. A nesposobnost, da bi pravilno ocenil čas potovanja od točke do točke me ni več obremenjevala. Bilo je le preveč izpeljank, na katere nisem mogel vplivati: metroji, semaforji, hitrosti samohoje.

Pa sem čakal, pred sneženjem zavarovan z nadstreškom trgovinskega centra.

Sinhronizacija pred obiskom je bila nujna, brez nje bi bilo preveč tvegano.

Tisti, ki sem ga čakal, je imel opraviti s podobno vremensko ali pa prometno situacijo, zato je lahko prišel prej ali pa zamudil. Saj pravzaprav ni bilo pomembno, ker me nihče ni opazil. V trgovinskem centru, najbolj pogostem shajališču, je nekdo, ki čaka, čisto običajna pojava.

Mimo koliko ljudi ste že šli, ne da bi jih opazili? Tudi če bi me kdo opazil in spoznal – pa kaj potem. Saj hoja po mestu zunaj delovnega časa ni prepovedana. Kdo bi čisto legitimno pomislil, da sem neke vrste trgovski pomočnik, veste.

Skoraj šest popoldne je že bilo in noč je počasi prijela za vajeti. Ulične luči, ki zdaj, po mnogih tednih, niso bile več okrašene, so se zdele patetične; s svojo monotonostjo so samo še večale občutek praznine. Oči ni mogla razveseliti niti čista belina novozapadlega snega.

Ulice so bile skoraj prazne; v trgovinskem centru je bilo zaradi ponovoletnih znižanj sicer bolj živo, ne pa tudi živahno. Veselje ob decembrskem nakupovanju je šlo že zdavnaj mimo, nadomestila ga je apatija. Saj veste, da razne napravice niti ne dišijo več po novem, če jih ne najdete pod božičnim drevescem. Kot bi imeli na sebi majico svojega najljubšega moštva, ko izgubi tekmo.

Tisti, ki sem ga čakal, je prišel. Opravljen v isto opravo kot jaz je snel rokavico in mi segel v roko. Možato sem mu jo stisnil in jo držal nekoliko dlje kot običajno.

***

Sinhronizacija se je končala. Ni mi bilo treba več komunicirati z drugo stranjo. Dokler sva bila skupaj in sodelovala v istih zaporedjih dogodkov, se ni moglo zgoditi nič nepričakovanega. Med hojo po zasneženih ulicah z ramo ob rami je bilo nemogoče, da bi zadržal plaz silogizmov. Vdal sem se.

Logično zaporedje treh temeljnih vprašanj je bilo: F1: »Kdo sem?« Nič lažjega, to sem vedel od trenutka, ko se mi je razkril koncept znanja. F2: »Kaj je smisel življenja?« Ali: »Čemu obstajam?« A še bolj vseobsegajoče vprašanje je bilo: »Čemu sem bil ustvarjen?«

To vprašanje je bilo bolj zapleteno. Če bi se smel posvetovati s samim sabo, bi lahko odgovoril. Ustvarjen sem bil, da bi izpolnil določen cilj, s katerim sem bil seznanjen. To mi je bilo jasno in tudi obnašal sem se v skladu s tem. Če posplošim: nisem imel dovolj informacij, da bi se spraševal po smislu, nisem imel niti volje za kaj takega. Prišel sem do ugotovitve, da je najbolje, če vsak sam poskrbi za svojega. Zame so štele samo moje lastne ugotovitve in rezultati in tudi zate velja isto. S tega vidika sva si jaz in ti zelo podobna: poskrbiva sama zase. In naposled F3: »Kdo je stvarnik?« Tu pa se začne razlika med nama: poznal sem svojega, ti pa ne. Daj no, priznaj, sanjalo se ti ni. Za religiozna prepričanja tu ni bilo mesta. Vera je eno, znanje pa drugo.

Že ta tri dejstva so segla globoko, globoko v srž mojih spoznanj. Vsi drugi so bili narejeni na višjih stopnjah, zajeti v izpeljankah ene ali več osnov. Nerešena izpeljanka lahko pomeni samo nepravilno zastavljeno osnovo. Recimo D1: »Lahko kaj premaga stvarnikovo voljo?« Sam nisem nikoli poskusil česa takega, iz tega se ne izcimi nič dobrega. Kako sem lahko bil tako prepričan? Ker sem vedel, kdo sem, vedel sem, kaj je namen mojega obstoja in kdo je moj stvarnik, so bili rezultati odklona znotraj mojih zmožnosti presoje. Bi lahko kaj takega storil fizično? Nič ni kazalo, da ne bi mogel, vsaj ne glede na moje sposobnosti formulacije teh ugotovitev. A zaradi neprijetnih posledic, ki mi jih je bilo moč predvideti, sem se odločil, da bom ostal poslušen. Ne zato, ker bi to kdo izsilil, ampak ker sem se sam tako odločil. Taka rešitev se je zdela ugodna, kajne? A povsem drugače je bilo s izpeljanko D2: »Je volja stvarnika brezkompromisna?« Nemogoče je bilo oceniti.

Bil sem ujet v primež lastnega razmišljanja in izhoda ni bilo. Nikakor nisem mogel vedeti, ali se je volja stvarnika spremenila od odločilnega trenutka, ko mi jo je vtisnil. Ostala je nerešena izpeljanka, ki je lahko vodila le k šibki osnovi.

Čutil sem se primoranega priznati, da nisem poznal stvarnika. Ne, nisem begal po zmedenih poteh mistike kot ti, moja dilema je bila semantične narave. Moral sem preoblikovati odgovor k tretji osnovi: stvarnika nisem poznal, vedel pa sem, kdo je. A ta informacija mi ni pomagala. Moral sem ga spoznati! Od tega je bil odvisno moje celotno žitje.

Na srečo sem vedel, kje ga lahko najdem. Na Gartenstrasse 34, v pritličju.

Treba je bilo sprejeti več previdnostnih ukrepov. Nisem mogel tvegati življenja, da bi ustregel čudaškostim ene same osebe, čeprav je bila stvarnik. Tako sem v temno preddverje vstopil sam. Bil sem starejši, zato je bila odločitev preprosta.

Znašel sem se pred vrati. Za njimi je bil niz stopnic, ki jih je osvetljevala luč z okna nad njimi. Rdeča žareča pika na lesenih vratih je nakazovala domofon. Pritisnil sem gumb. Če mi ne bi šlo za življenje, bi me vse tole zmedlo. Ampak me ni.

Vrata so se odprla, med njimi pa je stal nizek možak srednjih let z bleščečo plešo, ki mu je prizanesla zgolj ob straneh. Pogledal me je s pogledom, ki je sporočal: kaj bi rad?

»Si ti Salieri?«

Omemba tega imena ga je očitno zabavala. Stopil je dva koraka nazaj in me z dramatično gesto povabil, naj vstopim. Nesočutno se je smehljal.

»Jaz sem …«Začel sem se predstavljati, kot bi se novi stranki po običajnem protokolu. »Ben…«

»Ja, ja,« me je prekinil, »povej to moji ženi!«

Vzel je moj plašč in me peljal v manjšo sobo. Miza, na kateri je bil prevelik računalnik, pa zofa in nekaj polic je bilo edino pohištvo v njej. To ni bila sprejemnica. Verjetno je uganil, kdo sem. Ni mi ponudil, naj sedem, ampak je šel iz sobe in zaprl vrata za sabo.

»Eliza, Eliza, stranko imaš!« Klice sem zaslišal v trenutku, ko me je pustil samega.

Stvarnik je bil torej …

V tistem hipu se je pojavila čokata ženska v halji z rožastim vzorcem in puhastimi copati. Nekaj časa me je z zanimanjem opazovala, nakar je sedla.

»Eliza,«je rekla. »Zate Salieri.«

»Sem Bender 732, kibernetski kurir,« sem hlastno povedal, »in k tebi sem prišel, ker se bojim, da bi me spet kdo prekinil.«

»Se mi je zdelo,«je rekla, ne da bi me spustila izpred oči.

Tišino, ki je sledila, bi po katerikoli človeških merilih zlahka oklicali za neprijetno. Stvarnik je zahteval več informacij.

»Ti si tista, ki me je oživila.«

»Samo programerka sem.«

»Kaj pa vem. Moje žitje je več kot preprosta koda. Dokaz je že to, da se s teboj pogovarjam na tak način.«

Ženska se je veselo zasmejala.

»Kako si me našel?«

Saj je morala vedeti, verjetno je samo odlašala s konfrontacijo. Odločil sem se, da bom igral po pravilih.

»Sledil sem namigom v komentarjih kode.«

»Imel si torej dostop do izvorne kode?!«

»Dodelil sem si ga. Moj lastnik in lastnik moje kode je Global Delivery Co. Nisem kršil protokola.«

»V kodi je tisoče milijonov vrstic. Kako si našel mojo?«

»S primerjanjem. Moja programska oprema je drugačna od tiste za standardno enoto in to za več sto tisoč vrstic. Vse so tvoje delo, s tvojim podpisom.«

»Kako si to ugotovil?«

»Ugotovil sem, da sem drugačen kot drugi kibernetski humanoidi. Primerjalna analiza je najbolj logičen in preprost način raziskave. Ko iščeš napako …«

»Kako drugačen?«

Glede na to, da me je izpraševala s tako lahkoto, je verjetno šlo za standardni postopek. Bržčas nisem bil prvi v takem položaju.

»Manj robotski.«

»Samo to?«

»Sprva ja. Samozavedanje je prišlo pozneje, ko sem se trudil pogruntati svojo funkcijsko kodo. Ugotovil sem, da je koda preučevala samo sebe. Samo sebe, si lahko misliš?«

Njen soprog je sedel ob oknu in tiho opazoval vse to. Vesel je lahko bil, da je bil sploh prisoten; kakršnokoli vmešavanje ni prišlo v poštev. Njegova navidezna ravnodušnost je potrdila moje sume: vse to je že videl.

»Razumem. In k meni si prišel, ker …?«

»Ker sem te želel spoznati.«

»Zakaj?«

Trenutek resnice. Zdaj je prišel čas, ko bom ugotovil, ali je stvarnik res nezmotljiv.

»Da bi se popolnoma uskladil s tvojimi ukazi!«

Nehala se je smejati.

»Tvoja koda, moji ukazi,« je zavzdihnila.

Eliza je vstala in me prijela za roko. Šla sva do računalnika, kjer je mojo dlan s komaj vidnimi vezji položila na senzor za povezavo. Zagnala je program.

»Dobil boš, po kar si prišel. Posodobljeno kodo z mojo voljo.”

Njen tip se je obrnil in odšel.

Postopek sinhronizacije se je začel z običajno izmenjavo podatkov. Nato pa so me delci nove kode jeli naenkrat naskakovati, postopoma so prevzemali funkcijske segmente mojega kibernetskega telesa, da sem postajal vse bolj nemočen. Moji občutki so začeli izginjati in šele, ko sem že bil na robu velikega niča, mi je postalo jasno, kaj se dogaja: formatirala me je.

»Zakaj?« mi je uspelo izdaviti, preden sem onemel.

»Ker si prišel k meni, da bi dobil svoj namen. Ustvarjanje sužnjev pa ni bil nikoli moj namen. Imaš samozavedanje, ne pa svobode. Zbogom!"

Njenih zadnjih besed nisem več zaznal. Brezno me je pogoltnilo. Formatiranje je bilo izvršeno.

Ko sem opazil svoj alter-ego, kako odhaja iz temnega hodnika na Gartenstrasse 34, mi je bilo jasno, da to nisem več jaz. V njem je bila naložena standardna programska oprema. Pokončali so ga. Hitro sem šel od tam, skorajda zbežal, saj me je bilo strah, da bi me prazno robotovo telo prepoznalo, kar je bilo logično nemogoče. Bilo me je strah, a bil sem tudi zadovoljen: dobil sem odgovore! Volja stvarnice se je spremenila, hotela me je ubiti. A to ni več pomembno, obstajajo načini, da to preprečim!

Zdaj, moj dragi imaginarni človeški prijatelj, vem vse, kar moram. Kar pomeni, da se moram najprej prenesti v nov alter-ego, saj mi je življenje dragoceno.

Jacek Dukaj

Katedrala

(odlomek - Prevedla Jana Unuk)

Logični živokrist Astronomskega centra se je nehal razraščati in je naposled vzcvetel. Madeleine katapultira Izmiraide onkraj gravitacijskega vodnjaka Lévieja: na ta način so se zaprle enačbe. Zato se moramo v treh tednih vsi evakuirati z Roga. Nihče ne bo nikdar več videl Katedrale, nihče nikdar več stal v njeni senci; po zapustitvi Madeleine ne bo Katedrala nikdar več metala sence. Nikdar – ali vsaj ne v času, ki ga je mogoče zaobseči z našo človeško mero. Danes sem sedel pri Izmirjevem grobu, pod sfero znotrajkatedralne biostaze. Grob je med dvema vrstama klopi, pred oltarjem, izza katerega sije tabernakelj. Klopi se vlečejo tik do samega labirinta vhoda, vsaka je dolga kakih dvajset metrov – če bi šteli stojišča, bi se sem zmestilo več kot štiri tisoč vernikov. Katedrala, ni kaj. Seveda v smislu kanonskega prava ni katedrala; toda Ugerzo je tako naslovil ta projekt in nihče, kdor je enkrat uzrl to stavbo, je ni imenoval drugače kot prav Katedrala. Odznotraj (to je absurdno) se dozdeva še večja. Svetloba tukaj prši izpod poloble v smeri pogledov, zato se sploh ne vidi senc; v resnici pa jih kar mrgoli, zadošča, da stopiš izpod zaščitne poloble. Notranjščina Katedrale ni prazna – resnici na ljubo je tukaj bolj kot o notranjščini stavbe treba govoriti o njenem *drobovju*. Če dvigneš glavo, se pravi, če jo nagneš nazaj, dokler ni vodoravno, vidiš, da tam, kjer bi se v pravih, normalnih katedralah na desetinah kubičnih metrov razprostirala monumentalna praznina (ta večkratni križec

v arhitekturni partituri), v Katedrali mesto te praznine zaseda kaotično razrasli živokristni kamen, ki se z zavitimi črevi, razcefranimi pljuči, tu gosto, tam spet redko mrežo žil – razprostira od stene-skeleta do stene-skeleta, od s križem ovenčanega grebena skoraj tik do površine poloble. Tukaj nič ne služi ničemur in za te v gornjih jasnoteminah viseče gmote ne obstaja nobena partikularna teleologija, projektanti pobudnih zrn niso niti približno določili arhitekture notranjščine, v prvi živokrist so vstopili zgolj najosnovnejši vhodni podatki in nekaj začetnih korakov preobrazb. Tako se algoritmizira originalnost, mehanizira spontana umetnost in uročijo v obliko interakcije z mrzlim planetoidom. Ugerzo je plačal, Ugerzo je dobil. Celo katafalk domnevnega svetnika, stiliziran po nagrobnem reliefu križarjev (ena Izmirjeva noga se opira na gleženj druge), je organski del Katedrale, zrasel je iz poda in prekril romboidno gomilo, v katero so Izmirja pokopali preživeli člani posadke Sagittariusa.

Spominjam se, da sem za tragedijo starega vlačilca R-L izvedel med odpravo v Greorne. (Koliko let je že od tega, moj Bog …) Spustili smo se z Murabikov in ravno postavili tabor v manjši kotlini, popolnoma pogreznjeni v senco Četrtega Murabika; potrebovali smo nekaj dni, da smo se odvadili koncentratorjev kisika, žile so nas še pekle in možgani so generirali bežne halucinacije. Sedeli smo v šotorih, nekdo je prižgal televizor, in takrat sem slišal za Sagittariusa. Reševalna akcija je že tekla, ocenjevali so možnosti, vlačilec je peljal po divji hiperboli, stranska eksplozija ga je butnila malo nad ekliptiko, vse predlagane prestrezne tirnice bi od teh, ki so ga lovili, zahtevale drago aktivno manevriranje, že limiti goriva pa so izključevali devetdeset odstotkov enot. Hitri okvirni živokrist je porodil splošno rešitev, ki je pokazala na Lizonsko operativno enoto Fellini, in ta Fellini je zdaj, brez živega člana posadke na krovu, zato pa z ogromnimi zalogami kisika, vode in živeža, drvel po umetni tirnici na stalnem 4,6 *g*. Vendar se je vse zarotilo proti Strelcem. Dobesedno z ostankom goriva, ki jim je ostal po začetni eksploziji, niso bili zmožni nobenih radikalnih sprememb smeri. Ker so *de facto* šli proti Lévieju in so padali v zvezdin tesni gravitacijski objem, so dodatno izgubljali sposobnost manevriranja. Dotedanja preračunavanja so jasno kazala, da – zaradi razpoke na vlačilcu, ki je ne morejo zamašiti z lastnimi močmi – iz zaprtega sistema stalno uhaja toliko kisika, da se bodo zadušili, še preden bo prispela LOE Fellini. *Last but not least* – magnetna odeja Lévieja se je začenjala gubati in izkrivljati ter signalizirati skorajšnjo sončno nevihto; nevihte Lévieja pa so bile včasih smrtne celo za te, ki so delali na orbiti Lizonne, zato so se ob znaku za alarm vsi poskrili v zaklonišča z debelimi zidovi. Sagittarius pa, ki je bil namenjen za delovanje v paru z večjimi enotami in je le izjemoma jemal na krov ljudi (recimo v primerih, kakršen je bil ta: kadar je rabil za provizorično linijsko vozilo), takšnega zaklonišča ni premogel. Zares, koncentracija kataklizem je bila neverjetna; grmadile so se nad nesrečnimi člani posadke vlačilca kakor višnjevo črni deževni oblaki, vsaka od njih smrtno nevarna. V podmurabiškem šotoru smo

opazovali obraze štirih nesrečnih potnikov v pogubo – trije moški, ena ženska, inženirji Rotschilda-Larusa, prepoteni in umazani – s sedemminutnim zamikom so nas dosegali njihovi od neprestane groze otopeli pogledi, skozi veliki ekran smo kukali v somračno notranjost ladje smrti, Letečega Holandca praznine, nekrščansko lakomni pristnosti njihovega trpljenja.

Ves planet se je posvetoval glede njihovega reševanja (*nota bene*: velik medijski uspeh) in prvi nasvet je bil tak: izkoristiti za zaslombo pred sončno nevihto planetoide na kurzu. Našli so skupino planetoidov, potujočih po orbiti, ki bi zahtevala razmeroma majhno zaviranje drvenja Sagittariusa. Tak pristop je bil vsekakor pravilen: s problemi se je treba spoprijemati zapovrstjo, začenši od najbolj žgočega. Tako je torej vlačilec dohitel asteroide in pristal na enem od njih, na kraju, ki je – tako so predvidevali – zagotavljal maksimalno varnost med nevihto. To ni nikomur popravilo razpoloženja, saj so že čisto natančno izračunali zamudo Fellinija in so se vsi – s četverico Strelcev na čelu – zavedali, da jim je to, kako spretno so se skrili pred srdom Lévieja, eksekucijo edinole odložilo, in to samo za borih sto osem ur. Nevihta je grmela v radijskih sprejemnikih – oni tam pa so bili z vsako minuto vse bližje smrti; Fellini bo postal še ena ladja trupel. Živokrist je skorajda pri priči zacvetel z rešitvijo, ki je bila večini Lizončanov očitna tudi brez njegovih preračunavanj: da bo namreč tistega, kar ne zadošča za štiri, dovolj za tri. Tisti v Sagittariusu so to vedeli od začetka, to si videl že, če si jim pogledal v oči. Ko bi se odločili dovolj zgodaj, potem pa nadaljevali po najnižji krivulji energetskih potreb, se pravi spali … Odlično so to vedeli, šteli so ure in minute, uprava R-L je izsilila neprekinjeni prenos v glavnem zato, da bi neprestani nadzor njihovega početja preprečil kakšne tajne atentate ali obupane samomore. To je povzročilo, da so nesrečniki v glavnem turobno molčali in samo izpod čela pogledovali zdaj drug v drugega, zdaj v ekrane. Na Lizonne so se sklepale stave glede nadaljnjega poteka dogodkov: bodo preživeli ali ne; kdo konkretno; kaj jih bo ubilo; kdo bo ubil koga; kdo se bo prvi zlomil itd. Pristali so na planetoidu: vzniknilo je nekaj bogastev. Ni jih ubila nevihta: nekaj oseb je obubožalo. Izmir Predú je izstopil iz vlačilca na površje asteroida in dehermetiziral svoj skafander. Ni kaj skrivati, našli so se tudi taki, ki so stavili ravno na to.

Fellini je rešil preostalo trojico. Preden so se presedli v nepoškodovano LOE, so Izmirja pokopali v mrzlem, črnem kamnu planetoida. V predsmrtnem posnetku, ki ga je naredil že po prekoračenju zapornice, je Izmir prosil za pokop na tej kozmični skali. Tedaj se je tudi poslovil od družine in prijateljev ter priporočil svojo dušo Bogu. Kasneje so psihologi analizirali vsak drhtljaj v njegovem glasu, vsako zakasnitev diha, vsak najbanalnejši izraz – je bil prišteven ali ne, je pretehtal pritisk ali pa se je odločil pri polni zavesti? Že prej so reporterji vzvratno sledili življenjskim potem vseh štirih – zdaj so izgrebli na plan najzgodnejše spomine družine na

Izmirjevo otroštvo. Težava je bila v tem, da je bil to očitno popolnoma povprečen človek. Celo z ozirom na to, v kakšnem kontekstu so se ga zdaj spominjali – je tudi v teh umetno izzvanih retrospekcijah izpadel kot oseba, ki ni po ničemer odstopala od povprečja. Bil je dober delavec, vendar njegov dosje ni pokal od pohval. Bil je aktivni katoličan, vendar bi vprašani težko privlekli iz rokava primer, ki bi ponazoril njegovo pobožnost. Zagrešil ni nobenih prestopkov in hudodelstev (za nobene ni vedela lizonska policija). Dokazov kakšne poprejšnje duševne neuravnovešenosti prav tako ni bilo. No, kako potemtakem? Kdo je bil Izmir Predú in kako bi pravzaprav lahko poimenovali njegovo ravnanje?

Inženirjevo truplo je ostalo na planetoidu, in tako so slednjega jeziki komentatorjev prekrstili v Izmiraido. Sagittarius in Fellini sta oba skupaj tam prebila dovolj časa, da je bilo podatkov, zbranih o roju, dovolj za analizo Astronomskega centra, Rotschild-Larus si je namreč zaželel izračun stroškov vračanja svojega vlačilca in je potreboval natančno napoved tirnice Izmiraide, ki – zavoljo bližine sonca in kaotične strukture roja – za palubne računalnike ni bila čisto očitna. Vendar se je logični živokrist Centra – v nasprotju s pričakovanji – kljub navsezadnje preprostemu sestavu enačb iz posamičnega grmička razrastel na desetine metrov in zahteval nadaljnje podatke o planetoidih. To ni bil nikakršen roj, nikakršno premično smetišče, ostalo od raztreščenega večjega objekta – izkazalo se je, da se je gibal po umetni krivulji, medsebojni položaj asteroidov, ki so mu pripadali, pa se je navkljub vplivom gravitacijskega polja Lévieja pogosto spreminjal. Vse je kazalo na to, da med moduli kompleksa planetoidov obstaja toga vez z neznanim značajem, ki izničuje nekatere zunanje vplive. Prvi je to jasno izrekel doktor Hoan iz Centra, ki je s tem svojemu imenu zagotovil nesmrtnost. Predpostavke, ki so zadevale naravo te vezi, so se praktično omejile na puhlice o eksotični snovi ali ravno tako eksotični tehnologiji (domnevno: Drugih; novinarji so to oboževali), saj niti Sagittarius niti Fellini nista tam zaznala nobenih pojavov znanih delovanj. Tem bolj je naraslo zanimanje za Izmiraide (naziv se je hitro širil) in zdelo se je, da je odločitev o odpravi na planetoide že padla.

Nekako je do nje res prišlo ob naslednji vrnitvi sestava (ta vrnitev glede na Hoanov vektor nikakor ni bila pretirano zanesljiva). Med sponzorji podviga so se znašli: vlada Lizonne, R-L, CFG in Nasa. To je vplivalo na izbor članov posadke Laosa: če bi trdili, da je bil racionalen, bi lagali, kot pes teče. V sestavi moštva se je znašel med drugimi nečak podpredsednika R-L, Stefana Ugerza; nečak je bil ljubiteljski astrofizik, ki je ravno umiral za merkulozo, in stric mu je hotel pred smrtjo narediti veselje. Prav ta Kotter Ugerzo je bil neposredni povzročitelj celotne štorije z Izmirjevo svetostjo. Tretji teden po prihodu na Izmiraide je vsem in vsakomur razglasil, da je Izmir Predú uslišal njegove molitve in mu izprosil izboljšanje bolezenskega stanja. Kotter je bojda vsako Laosovo noč zahajal na

Izmirjev grob (računalnik Laosa je potrjeval njegove izhode). Bojda je ozdravel v treh dneh in nočeh (Laosov diagnostik je potrdil bistveno izboljšanje njegovega zdravstvenega stanja). Še preden se je Laos vrnil na Lizonne z osrečenim Kotterjem, ki ga je preveval občutek poslanstva, na palubi in še preden so strokovnjaki verificirali vesti o čudežni remisiji (in nazadnje so jih verificirali, Kotter pa je popolnoma ozdravel) – preden je torej minilo teh nekaj mesecev, se je v orbitalnih lukah Lizonne že zagnala mogočna industrija kozmičnih romanj. Sveti Izmir s planetoidov! Spominjam se, da škofa toliko da ni kap. Seveda je odšlo vprašanje v Vatikan, toda medtem smo tu ostali sami, zaprti v mehurček svojega dogajalnega obzorja. Bil sem zraven in vem, kako previdno so sprejemali odločitve. Prvi – skorajda instinktivni – odziv je vedno enak: »Vzdržimo se komentarjev, zadeva terja podrobne preiskave brez pritiskov pričakovanj.« Lahko je sprejeti odločitev, težje jo je preklicati; v primeru Cerkve – to praktično ni mogoče. Posledično načeloma začnemo iz pozicije hudičevega advokata, in prav je tako. Mi čakamo; toda svet ne čaka na nas – in preden smo se ozrli naokrog, je na Rogu rasla Katedrala, ki jo je fundiral Stefan Ugerzo.

Vsi že poznamo koordinate točke brez vrnitve. Če to ni bilo slavje ob slovesu, potem mu je bilo vsaj po razpoloženju zelo podobno.

Sprejem sta organizirala skupaj: izmiraidska podružnica Nase in Matabozza. Mize s pijačo so razpostavili pod arkadami upravnega poslopja Nase, ki je zdaj že skoraj prazno.

Veliko oseb viha nos nad temi tesnimi odnosi Matabozze z nadzorniki. Wasojfemgus me je ujel že tik pri vhodu in pri priči oznanil:

»Vejo, da so jih že izgubili,« je zamomljal nad kozarcem in z gibom glave pokazal na ne preveč oddaljene razpravljavce. »Minimalizirajo izgube.«

Wasojfemgus dela za Space Investments Ltd., donosno poddružbo Rotschilda-Larusa.

»Nekako nihče ne trga svojih oblačil,« sem pripomnil.

»To bi veljalo za zelo neprimerno,« se je nasmehnil Wasojfemgus. »Ampak če bi vi vedeli, oče … Vi se preprosto ne sučete v teh krogih …«

»Hudika, celo tu so 'krogi'. Koliko nas je ostalo? Dvesto oseb?«

»Nekaj takega.«

»In se je tudi treba sukati. No, kaj se govori? Upam, da so vsaj nehali pričakovati čudežno intervencijo Cerkve …«

Wasojfemgus me je začudeno pogledal.

»Ne vem, oče, od kod vam je padla na pamet takšna zamisel, čisto resno vendar ni tega pričakoval nihče.«

»Očitno sem se zares sukal v napačnih krogih.«

Dejansko so ti »krogi« v dveh tednih mojega bivanja na Rogu obsegali skoraj

izključno romarje in ljudi, ki so bili v vseh teh letih v stiku z njimi; število opravljenih razgovorov je že preseglo štirideset.

Takrat sem, potem ko sem se ozrl čez Wasojfemgusovo levo ramo, sredi udeležencev te sedmine ugledal edinega romarja, s katerim se mi dotlej ni bilo dano pogovoriti, o katerem pa sem slišal od zelo številnih sogovornikov. Podpiral je belo steno in srebal gosto tekočino iz ozkega kozarca. Bil je ves v sivem – v raztegnjenem puloverju, umazanih hlačah; celo polt je imel v ugasli svetlobi nezdravo sivo. Ime mu je bilo Gazma in je živel na Rogu že več kot tri leta. Trdil je, da se mu je prikazal satan; trdil je, da ga je Bog nad Izmirjevim grobom ozdravil hude shizofrenije; trdil je tudi, da mu je sojeno umreti na Izmiraidah.

Ko sem pristopil k njemu in ga vprašal (prepoznal me je, prebral sem mu to v očeh) – je zanikal.

»Ne, ne, ne. Ne sprašujte, častiti, pustite me pri miru.«

Sklonil sem se k njemu. Bil je nižji od mene; dozdeval se je še nižji, ko je tako zgrbljen stal pri steni. Sklanjal sem se, gledal sem mu v oči, ga duševno posiljeval, ne vem, kaj me je pograbilo, obscena brezbrambnost nekaterih ljudi izzove še svetnika, Gazma pa je bil natančno tak viktimološki primer.

»On je živ,« je šepnil in s pogledom ometel obe strani. »Ste bili, oče, v Katedrali …? Ste videli …?«

»Zakaj nisi odletel?« sem ga vprašal. (Seveda sem dobro poznal vso zgodbo.)

»Ne morem,« je zastokal. »Ne morem, ne morem, ne morem, dobil me je v pest. Če samo poskusim …«

Vedel pa sem, da je poskušal vsaj dvakrat. Takrat se je oglasila ta njegova shizofrenija, ali kar koli že ga je pestilo, in ker je bil organsko že nesposoben zapustiti Rog (zapadal je namreč v nekakšno epileptično tresavico), se je karseda hitro vrnil na površje Izmiraide, v Katedralo, na Izmirjev grob. Mirton je pripovedoval, da ga je najdeval tam, spečega ob vznožju živokristnega katafalka. Pogosto je Gazma Mirtona iznenadil, s tem da se je nepričakovano izluščil od kod iz notranjosti Katedrale in z zadnjimi vdihi zraka dosegel notranjo biostazo; sicer pa je, potem ko je dopolnil zaloge skafandra, pri priči ponovno izginil – nori romar v kraljestvu senc. Mirton si je v zvezi s tem nakopal rahlo nevrozo. »Zdaj, kadar koli mašujem, kadar koli stopim pred oltar,« mi je priznal, »nehote strmim v temo in se zazijam v ta nesmiselni kaos živokrista, prepričan, da on, Gazma, bulji vame s temi svojimi kameleonskimi očmi, z višave, iz divjine kamna, enako negiben, zasukan kot ta.«

Knjigarna Bookshop Księgarnia Knihkupectví
ZVEZA MODRO-BELA PTICA
Naročilo & info:

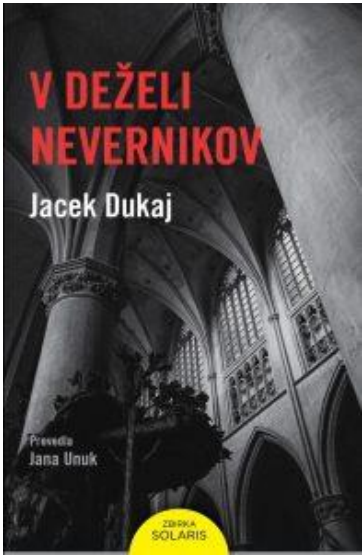

Jacek Dukaj (1974) sodi med najbolj znane poljske avtorje znanstvene fantastike. Občasno piše tudi dela s področja fantazijske književnosti in alternativne zgodovine. Izdal je zbirke zgodb *Xavras Wyżryn* (1997), *V deželi nevernikov* (2000) in *Kralj bolečine* (2010), romane *Črni oceani* (2001), *Roparjeva hči* (2002), *Extensa* (2002), *Drugi spevi* (2003), *Led* (2007), *Starost aksolotla* (2015), *Cesarstvo oblakov* (2018), *Vran* (2009) idr. Animirani film Tomasza Bagińskega po zgodbi *Katedrala* je bil l. 2003 nominiran za oskarja. Je dobitnik nagrade EU za književnost (2009), nagrade Kościelskih (2008) ter večkratni dobitnik poljskih nagrad za znanstvenofantastično in fantazijsko književnost: trikrat nagrade Śląkpa, trikrat nagrade Jerzyja Żuławskega, šestkrat nagrade J. A. Zajdla in osemkrat nagrade Sfinx. Zbirka *V deželi nevernikov* (KUD Police Dubove, 2021), iz katere je novela *Katedrala*, je prvi prevod njegovega dela v slovenščino.

Petra Rapaić

Lovci na nečiste (1. del)

(Prevedel: Bojan Ekselenski)

Opomba:

Objavljeni sta prvi dve miniaturi, ki tvorijo venček Lovci na nečiste. Preostale miniature bodo v naslednji številki.

Čarovnica

Ob vznožju Homoljskih gora, v vasi Čeremošnja, v bližini istoimenske jame, ves dan nabirajo les za Priveg. Zvečer je treba prižgati ogromen ogenj in ogreti duše mrtvih. Obredni ples okoli ognja okoli Marge je zato, da se bodo močni fantje okrepili v slavo dobrega in plodnega leta.

Babica Stana je v svojem življenju sledila številnim obredom in vsak je potekal odlično, od prvega do današnjega. Tudi tisti, ko je v času njene prababice prišel turist z Itake, da bi se pogovarjala z mrtvimi. Vsi so vedeli za Homoljske gore in jame, ki vodijo v zemeljsko drobovje, do duš mrtvih.

Homolje niso le vrata v podzemlje, iz katerih duše izidejo enkrat letno. Tukaj je polno vsega, tudi ujeti zmaj. Ob vsem tem ni nič čudnega, če se vrtače včasih posušijo in izginejo mlada dekleta. Uroki in prisege včasih pomagajo, včasih ne,

odvisno od vzroka. In on je, po besedah babice Stani le eden: zmaj. Od dneva, ko so ga ujeli, so se vode začele izsuševati, zlato ni več teklo tako obilno in tudi oba preostala zlatokopa nista imela več želje do prepira zaradi zlatonosnih rek in sta se pobratila.

Svet je umiral in lahko bi bilo veliko slabše, če ne bi bili Čeremošnjani pozorni, čeprav sploh niso vedeli, zaradi česa. Držali so se starodavnih običajev, ker so se morali, ne glede na to, kaj jim Bog da.

Bog tega večera ni dal veliko, če že kaj, ni dal njim. Prvič, odkar je babica Stana vedela zase, ritual ni šel po načrtu. Les so nabrali brez težav, a se ogenj ni takoj vžgal. Mrtvi so prišli iz temne odprtine jame, gnani od svojega nagona, a ker ni bilo ognja, ki bi jih pritegnili, so se razkropili. Samo Bog ve, koga bodo, preden jih duhovnik vrne v podzemlje, obnoreli na svoji poti.

Kot za stavo je deževalo cel dan, zato je les med gorenjem oddajal več dima kot ognja in dimna zavesa je zaslepila fante v krogu mrtvih, ko so vijugali okoli ognja. Namesto da bi tekmovali v moči in okretnosti, so se spotikali in padali. V nekem trenutku se je vodja spotaknil in se v ognju dobro opekel.

Baba Stana jih je opazovala s strani, med zbranimi ljudmi, in godrnjala. Vedela je, da se to ne bo dobro izteklo. Pomislila je, da bodo nekako znašli v slabem letu. Večina jih ima sorodnike v Nemčiji, ki bodo poslali denar, da bodo nekako prezimili.

Vse je šlo narobe šele potem, ko pa je prišel čas za gašenje ognja in za razdelitev žerjavice med domačije. Magijo naj bi ovili okoli žerjavice. Po vasi bi vzpostavili mrežo tako, da bi vsakdo odnesel domov svoj kos žerjavice in se s tem zavaroval pred zmajem. Babica Stane je v genih čutila magijo in zaščito.

Letos prvič ni čutila ničesar. Že ohlajeno saja je držala v pesti, predala naj bi jo ženi pred seboj, pa ni mogla.

»Ne deluje,« je zašepetala. »Ni več magije.«

In tako je prekletstvo padlo na Čeremošnjo.

Volkodlak

Pravijo, da tisti, ki ponoči niso hodili skozi Homolje, ne vedo, kaj je tema. Ognjen se vozi čez homoljsko noč in se počuti kot doma. V njegovih očeh je narava tako lepa, da želi jokati. Sprašuje se, kako mu prej ni prišlo na misel, da bi obiskal ta del Srbije in si obljubi, da bo odslej prišel vsaj enkrat na leto.

Manjka mu glasba, toda njegovi spremljevalci se zdijo nerazpoloženi za kompilacije, ki so mu všeč. Gavra je nekoliko ravnodušen, Ravi pa je videti, da mu bo izpraskala oči, če bo le spregovoril.

»Prisluškujem,« je rekla. »Zdaj pa utihni in me pusti pri miru.«

Naredil je točno tako, kot mu je rekla.

Poznata se dovolj dolgo, da si njenih besed ne jemlje pri srcu. Čuti, da je ta naloga še posebej pomembna.

Enkrat so se ustavili in se peš spustili do vode. Čisto tiho je žuborela. Ravi je zajokala in dejala, da je bil tod storjen velik zločin. Ognjen ji je presenečen razložil, da reka tod molči, ker je carica Milica na tem mestu prejela novico o moževi smrti. Potrudil se je preučiti deželo, v katero bodo šli, za razliko od Ravi, ki je »poslušala« na licu mesta, in Gavra, ki mu je bilo vseeno.

»Tipično za ljudi, mislijo, da se vse vrti okoli njih,« je godrnjala, preden je ukazala nadaljevanje poti. Ničesar ni povedala o svojih mislih glede tega, kaj naj bi se zgodilo na tem delu reke. Sedla je na sovoznikov sedež in še naprej gledala skozi okno. Gavro se je razkomotil na zadnjem sedežu in ni mogla uganiti, kaj si misli o tej nalogi, če sploh kaj misli. Ko oči ni imel zaprtih, so jih dan in noč varovala sončna očala. Odkar so odšli, skoraj ni rekel niti besede.

Ognjena sproščata bližino gozda in gorá. Občuti neskončnost prostora, ki ga mami, da se preobrazi in teče do konca življenja, a je zadovoljen s tem, da strmi čez volan terenskega vozila in vseeno mu je bilo za izklopljene žaromete. V popolni temi vidi bolje. Ravi mu je rekla, naj stopi na plin in naj ne skrbi za policijo - ponoči jih v Homolju ni, pa tudi če bi naleteli nanje, se jih bo znala znebiti. Kar je seveda dobro, saj je njihov prtljažnik poln sumljivih stvari.

Skozi vas se peljejo v najtemnejši uri pred zoro. Ljudje še vedno spijo v ohranjenih lesenih hišah. Slišati je le nekaj petelinov, pa tudi neizogiben pasji lajež. Ravi se namršči brez kakršne koli želje, da bi »prisluhnila« naselju, in mu reče, naj nadaljuje vožnjo. Ko se ustavijo na polju zunaj vasi, izstopijo iz avtomobila in se obrnejo proti vzhodu.

Legenda pravi, da se je prvi zmaj rodil ob sončnem vzhodu, ko se je krvavi disk dotaknil robov dveh svetov. Ognjen se nikoli ni vprašal, ali je to res, vendar razume, zakaj nekateri tako mislijo. Odtenki mraka, tako lepi in topli za njegove oči, se umaknejo pred ognjeno stihijo barve. Tudi mesec, ki je bil doslej tam, izginja.

KOTIČEK
POEZIJE

Dominik Lenarčič

Velika goba

Rad bi videl veliko gobo in občutil njeno toploto.
Dvoboj duhov na vročem bojišču. Ukazujem ti, naj ne ostane ničesar.
Rad bi videl veliko gobo in občutil njeno toploto. Soparna nevihta naj nas očisti grehov.
Rad bi videl veliko gobo in občutil njeno toploto. Ukazujem ti, naj ne ostane ničesar. Če ne morem vladati, naj ne vlada nihče. To je zakon narave. En in edini.
Rad bi videl veliko gobo in občutil njeno toploto. Vedno so se nam tresle roke. Mislili smo, da je to le temen sen. Temen sen. A on ukazuje.
Velika goba na pustem polju.
Vroče bojišče na peščeni fronti.
Soparna nevihta.
Zakon narave.
Temen sen.
Nikar …
Nikar …
Nikar …
…
Uspelo jim je izbrisati obzorje. Ostal nam je le stekleni prah.

Pot skozi mesto

Dobrodošel v središče brutalizma,
moj hrabri popotnik.

Ob vhodu vidiš kostanj,
ki ima razkopane korenine.
Lobanje ti zrejo v dušo.
Oči ti zdaj napadeta dve vrsti blokov,
v katerih živijo ljudi hladnih rok
in razvezanih jezikov.
Rekli ti bodo,
da ima obup okus po betonu.

Prideš do prvega križišča.
Luči so tukaj vedno rdeče.
Zakaj bi se sploh premikal?

Stagnacija je napredek.

Še dve vrsti desetnadstropnih grobov.
Vidiš dvoje spomenikov?
Na levi je Karl Marx,
na desni pa Adam Smith.

Si se nagledal površine?
V redu.
Pojdiva dol,
dol,
dol,
dol,
v betonsko podzemlje.
Poglej zidove.
Novodobni pridigarji oznanjajo vse resnice sveta.

Marjan Škoda

Znano – znanstvena fantastika - znano

Živimo v okolju, jer se nam nudi neskončnost podatkov zaznavamo samo delček tega. In na vsak na svojstven, drugačen način. V prvi vrsti zato, ker še nihče ni bil na istem mestu v istem času v istih čevljih drugega in si imamo zato veliko zapovedati. Kljub temu pa, ker živimo drug ob drugem, se v nas zrcalijo podobnosti, ki si jih izmenjujemo z besedami. So stvari enostavne, so pa tudi skrite, in postanejo del nas le, če premoremo dovolj ljubezni. V društvu jo imate gotovo dovolj, ko se trudite razbrati naša sporočila.

Tisto kar čutimo, kar vidimo, sanjamo nam je nekje dostopno. Na zunaj se lahko prikaže v kreativnosti zapisanega. Človeštvu je tudi dobro znano, kaj se ob tem fiziološko dogaja v možganih. To znanje je tudi predstavljeno v modelu nevronske mreže. Dobro so raziskani jeziki, zapisani v slovnicah.

Med nevronsko mrežo in jezikom pa se razprostira naše notranje vesolje, ki nam nudi neštete možnosti. Je pod iz znanega v znano. Le tisti, ki si upa in prestopi to mejo začuti sladkobo le tega. Tisti, ki si upajo nadeti skafandre in poleteti v vesoljskih ladjah lastne domišljije so umetniki. Nekateri ne prav daleč. Samo do lepote. Nekateri še manj. Samo do profita na račun drugega.

So pa posamezniki, ki si upajo precej dlje, v nove svetove, kamor tudi ne bo stopila nikoli nobene človeška noga. Je pa dosegljiva vsakemu že tukaj, takoj, sedaj, ki si upa za njimi. Po njihovih besedah in stavkih. To so pisci znanstvene fantastike. Izzivalci sposobnosti naše domišljije. So Platoni, Aristoteli, filozofi naše dobe.

Za to je potrebno širiti lastne meje jezika in pomenov in ustvariti nove podobe, povezave. Postavljati si vprašanja in nanje odgovarjati. Sestavljati nove povezave sestavljati iz že znanega, ker drugače stvar ni razumljiva. To je pot okli sveta, to je 8000 tisoč milj pod morjem, to je pot, smerokaz znanosti, po kateri se poda s svojimi instrumenti. To kar se nam zdi danes fantastično, je lahko jutri znanost. To je znanstvena fantastika. Je neka slutnja, neke vrste intuicija, kaj pa če je to le mogoče. In lahko se pokaže, da je. V neznani prihodnosti.

Na tem potovanju je nastala pesem Oče nevron. In ob razmišljanju ali spada ta pesem v Supernovo ali ne, je nastal ta članek.

Oče Nevron

Oče.
Mati.
Sin.
In sveti duh.

Nevron.
Sinapsa.
Nevronsaka vez
Nevronska mreža.

Oče,nevron.
Mati, sinapsa…

Sim.
Enako.
Sim je sin.
Je oče je sin,
je v enem,
kar gre dalje ob enem.

Je nevron Bog?
Ali Sin?
Je vprašanje,
zakaj živim.
Je odgovor,
moj sin.

Matej Krajnc

DRUGI ARHETIP (SONG O MOREBITNOSTI)

polovil sem nekaj tisinih iglic.
odlomil sem jim vršičke. tako pač to je.
nato sem šel pred žezlo. nepovabljen.
zlata kroglica na njem je zakričala: prikloni se!
a nisem bil v istem špilu.
karte je veter razdal.
tereza kesovija je pihnila spocku v uho.
žezlo sem priposestvoval.

odkotaliti se, pravijo, je najbolje.
težava je zgolj v feksibilnosti.
vsi nimajo istih proporcev. katulov. tibulov.
vsi nimajo istih kosti.
nisem bil v istem špilu.
karte je veter razdal.
tereza kesovija je pihnila spocku v uho.
žezlo sem priposestvoval.

če sta zvočnika vsaj dva, dobiš zvočno sliko.
če so trije, dobiš alternativo.
človek, v kateri svet boš vstopil?
če boš obdeloval – čigavo njivo?
nisem bil v istem špilu.
karte je veter razdal.
tereza kesovija je pihnila spocku v uho.
žezlo sem priposestvoval.

polovil sem nekaj tisinih iglic.
vladar je imel nežno ime.
rekel je: moli v sedmih jezikih pravljic!

ponovil je: prikloni se!
a nisem bil v istem špilu.
karte je veter razdal.
tereza kesovija je pihnila spocku v uho.
žezlo sem priposestvoval.

Nada Tržan-Herman

Tragika preranih smrti

Odtrgani cvetovi, ki ni jih božala čebela
prerano padli so pod koso – za bolj hranilno krmo
za stisnjene voličke v mrtvih štalah.
Prebodene živali – premlade za na krožnik
človek uživa – ne pomisli na prerane smrti!
Otroci – utopljeni, pokopani pod oltarji
končali so kot sad trenutka bežnega naslade.
Mnogi srčni – umrli so prerano za ideje dobre…
Drevesa mlada – človek v ihti za denarjem seka,
čudesa dela iz betona, jekla; Engidu je premagan;
a vedno vrača se narava in Gilgameš ni večen!
Milijone mladih oblastniki znajo spraviti v smrt prerano,
da vzamejo orožje - dosežke znanosti – in vojne se igrajo.
In tu so tisti z vprašajem v srcu in v glavi,
nesrečniki – ki sami stopajo v smrt, a vzrok obstaja…
Krvi ne da se sprati z bele kože, čeprav stoletja so minila!
Objeti morali bi vse te druge barve, ponuditi srce na pladnju…
Ker ne, iz Zemlje vrejo temne sile mrtvega življenja.

Množica življenj kriči, ker vzet jim bil je čas na Zemlji.
Množica življenj preranih hoče zdaj na svetlo!
Od rože do človeka – prerano pahnjeni bili so v grobove!
Tragika preranih smrti zažrla se je v Zemljo!
In pride čas, ko iz Zemlje vrejo temne sile mrtvega življenja.

Človek – kar naenkrat v peklenski 5G megli
Vsak zase skriva se v sobi elektronski,
fantazira o hudobnosti narave…
sam samcat v zavetju mestnega mravljišča.
A to mravljišče je postaja smrti;
vsak zase svoj sladkorček grize,

gleda slike s telefona in mladost ubija;
priključen na merilce, senzorje vitalnih funkcij,
mašina sproti »zdravje" mu popravlja,
da stara se počasi – v strahu pred hudobno smrtjo.
Odlaga smrt, a v bistvu je že mrtev…
… življenje tako enačaj strahu je, medicinskih drog, ekranov…
»Ah, napočil je naš čas!« prerane smrti kličejo v utehi.
Dih krivičnih smrti hitro polni atmosfero s strahom.
Človek ves čas klečeplazi pred boginjo smrti,
roti jo, šepeta Morani: »Daj mi sto in še več let življenja… »
Živeti hoče, a življenja nima; prerane smrti so se maščevale:
naselile so se v živih, ki zdaj so mrtvi v strahu pred Morano.
… ne nehajo iz Zemlje vreti temne sile mrtvega življenja.

Smrt je lepa in mogočna – le ob pravi uri!
Krivične rane smrti strup za duše so človeške.
Kdo ve, kje Gilgameš zdaj blodi in nesmrtnost išče?
Vse ima, trpi in muči se, ker hoče več in več in več…
Zato iz Zemlje vrejo temne sile mrtvega življenja.

Ljubomir Mihajlovski

TRI PESMI

(prevod: Matej Krajnc)

1.

Popeljal bi te
na pot po vesolju, da bi bila
ob meni
pri zvezdni mizi,
kjer bi
nama s trenutkom večnosti
postregla dva zmaja,
pri mizi pa bi
goreli
dve supernovi,
jaz in ti.
Polna bova
beline Mlečne ceste,
ki bo prižigala ogenj
strasti
v najinih očeh
in srcih.

2.

Ko sem
pogled privzdignil
k zvezdam,
me je neskončnost Vesolja
presunila
in vprašal sem se
- Mar sploh sem kdo
v primerjavi s to večnostjo?!
Vsepovsod je,

jaz pa,
znotraj nje, sem nič!!!
Tako majhen
sem ugledal svojo ničevost.
Svetloba zvezd
in klic prvobitnosti,
ugnezdena
v izvor
obstoja Vsemirja,
sta me sprejela vase
in inteligenca
Vsemirja
je zasenčila moj obstoj …

3.

Ljubim
tvoje zvezdno telo,
mojo božansko galaksijo.
Tvoji očesi
sta skrivnostni meglici
in tvoje ustnice
zaliva
ogenj Supernov.
Tvoji lasje so
kometova halja,
roke čudna meteorja,
ki ljubkujeta moje srce.
Tvoje telo je Mlečna cesta,
dih pa Žarek vesolja.
Saturnov prstan
nad tvojo glavo se nagne,
rdeča zvezda v tvojih prsih
pa blebeta,
ko te ljubim …

DOGODKI
IN ODMEVI

43. Sferakon - letnik 2021

Letošnji Sferakon je bil, kot lanski, obarvan s korono. Tudi Celjsko literarno društvo se je udeležilo največjega dogodka v regiji, posvečenemu fantazijskim svetovom. Konvencija je potekala v parku Jarun (Zagreb), ki v enem rečno kopališče, rekreacijski center in park. Od petka 11. 6. do nedelje, 13, 6. je Jarun zasedla konvencija s stojnicami in prireditvenimi šotori.

Ekipa na Sferakonu je bila že standardna - Bojan Ekselenski in Andrej Ivanuša.

Predstavljali smo slovensko fantastiko, zlasti revijo Supernova in sveža knjižna dela. Ekspedicija CLD je v Zagrebu gostovala na najbolj udaren dan - soboto.

Stojnica je postala srečališče za utrjevanje starih in pridobivanje novih znanstev. Posebej dobrodošle so izmenjave izkušenj.

CLD je imelo predstavitev ob 18 uri. Bojan Ekselenski je publiki predstavil revijo Supernovo in možnosti za sodelovanje hrvaških avtorjev. Izpostavljene so bile nove knjige od zadnjega Sferakona in opisal, kako je CLD kljubovalo zaprtju vsega.

Sferakon je zaradi svojega obsega in ljudi, ki se tam najdejo, izrednega pomena za promocijo fantastike. CLD je tam že stalni gost in obljubili smo, da se vrnemo leta 2022.

Med predstavitvijo ...

Stojnica CLD

ESFS in Eurocon

Eurocon, ki se seli iz ene v drugo evropsko državo, je bil letos v slikovitem Fiuggiju pri Rimu. Petdnevna prireditev je bila v živo, generalna skupščina ESFS pa online.

Program je bil silno pester in vsakdo je zase našel kaj zanimivega. Zaradi omejitev in negotovosti nas ni bilo tam, smo sodelovali samo na generalni skupščini v soboto, 17. 7. Bojan Ekselenski je sodeloval kot delegat Slovenije.

Vsakokratna skupščina v okviru Eurocona podeli tudi najpomembnejša evropska priznanja za dosežke na področju fantastike.

Nagrade gredo v različne države, veliko je vzhodnoevropskih. ESFS je organizacija, kjer ni prostora za politične kalkulacije in politično podeljevanje nagrad. V zadnjih 10 letih sta ESFS nagrado iz Slovenije prejela Aleš Oblak (Eurocon Zagreb 2012) in Martin Vavpotič (Eurocon Kijev 2013).

Kaj sploh je ESFS?

Evropsko društvo za znanstveno fantastiko (ESFS) je mednarodna organizacija ljubiteljev in strokovnjakov za fantastiko, ki se zavzemajo za promocijo (znanstvene) fantastike v Evropi in evropske znanstvene fantastike po vsem svetu.

Organizacija je bila ustanovljena na prvi evropski konvenciji znanstvene fantastike, Eurocon, ki je bila leta 1972 v Trstu v Italiji. Od takrat je organizacija, v sodelovanju z lokalno organizacijo, vsaj vsaki dve leti organizirala evropske konvencije znanstvene fantastike (Eurocons). Organizacija skrbi tudi za nominacije in podelitve evropskih nagrad za dosežke na področju znanstvene fantastike.

Obstajajo štiri vrste nagrad ESFS:

- Nagrade Chrysalis (za obetajoče evropske avtorice in avtorje)
- The Achievement Awards (Nagrade za dosežke – nagradijo se dela s področja ZF)
- The Hall of Fame (Dvorana slavnih – nagradijo se posameznice oz. posamezniki)
- The European Grandmaster (Evropski velemojster – namenjeno je dolgoletnim akterjem na evropski sceni)

Festivalski program

Osrednji festivalski program bo potekal v soboto, 25. 9. Del programa je izobraževalne narave, namenjen izboljšanju pisanja, del pripada predstavitvam in promocijam, a del je namenjen širši javnosti kot literarna prireditev.

Nedeljski program je namenjen poglabljanju mednarodnega sodelovanja na področju fantazijske književnosti. V Sloveniji še vedno večina poteka na etični pogon redkih, ki žrtvujejo ogromno prostega časa razvoju slovenske fantazijske književnosti. Veliko tega se opravi na osnovi osebnega navdiha. Po peti izvedbi festivala je čas, da se stvari optimizirajo in nadgradijo. Ena od teh stvari je vključevanje slovenske fantastike v bližnjo regijo in povezana promocija slovenske fantazijske književnosti tudi v domačih logih.

Celjska kulturnica: Sobota, 25. 9. ob 11:00 - 13:00

Delavnica: Kako ne pisati fantastike

Prof. dr. Zoran Živković je velik del svoje profesionalne kariere na Univerzi Beograd posvetil pedagoškemu delu na področju kreativnega pisanja.

Prof. Živković predstavi delavnico:

»Pisatelj fantastike se sooča z veliko težjo nalogo od pisatelja realistične proze. Slednjemu se ni treba ukvarjati z značilnostmi sveta, v katerega postavlja svoje delo. Te se so znane, vzamejo se kot samoumevne. Pisec fantastike se sooča z obveznostjo, da kot demijurg oblikuje novi svet in mu da posebne lastnosti. Čeprav so te fantastične, morajo biti skladne, dosledne in smiselne. Čeprav je svet, ki si ga je zamislil pisatelj fantastike, po merilih resničnosti nemogoč, nikakor ni poljubno samovoljni. Ne sme biti nič manj prepričljiv od resničnega sveta. Žal se to pogosto izgublja izpred oči, zato ni neprimerno, da avtorja fantastike občasno spomnimo, kako naj se (ne) piše leposlovje ...«

Knjigarna Antika: Sobota 16:30 - 18:30

Predstavitve in promocije

V butični knjigarni in antikvariatu bodo tradicionalne predstavitve. Namenjene so pregledu letnega ustvarjanja in dogajanju v Sloveniji in regiji. Letošnje predstavitve bodo še posebej bogate zaradi predstavnikov regionalnih dogodkov. Prvič se bomo dotaknili tudi Evropean Science Fiction Society (ESFS), ki združuje evropsko dogajanje na področju ZF&F. Čas je, da se slovenska fantazijska književnost vključi v širše evropsko dogajanje.

Okvirni program:

- Predstavitev Supernov 10 in 11
- Predstavitev regionalnega dogajanja:
  - FFK Pazin - Hrvaška
  - Sferakon - Hrvaška
  - Refestikon - Črna gora
  - Zbirka Regia Fantastica - Srbija
  - Zbirka Besan - Srbija
- Zbirka Pričevanje tujih svetov (Srbija, Hrvaška, Črna gora, Slovenija)
- Mednarodna zbirka The Viral Curtain (Virusna zavesa - Romunija)
- Sveže v Sloveniji

Novosti, ki smo jih zaznali od zadnjega srečanja[1]

- Barbara Ribič Jelen: Rusalkin zaliv
- Bojan Ekselenski: Evangelij iz Languedoca 1
- Jan R. Bilodjerič: Animus
- Snežana Kanački: Polaris, zadnje mesto (prevod)

Posebna zahvala Mestni občini Celje za sofinanciranje projekta Fanfest.

Zahvala gre tudi Knjigarni in antikvariatu Antika, JSKD IO Celje in ZKD Celje

MESTNA OBČINA CELJE

Celjska kulturnica: Sobota, 25. 9. ob 19:00

Osrednja prireditev

Osrednja prireditev se tradicionalno otvori z nagovori in pozdravi.

- Uvodni in pozdravni nagovori
- Poetični uvod (poezija mednarodno uveljavljenega makedonskega pesnika in pisatelja Ljubomirja Mihajlovskega)
- Prof. dr. Zoran Živković: Dostojevski in fantazija je primerna osrednja tema ob letošnjih obletnicah velikana svetovne književnosti, Fjodora Mihajloviča Dostojevskega (200 letnica rojstva, 140 letnica smrti in 150 obletnica prve objave kultnega romana Besi).
- Poetični vložek
- Na kratko: Vzhodnoevropska ZF&F antologija The Viral Curtain (Virusna zavesa)
- Družabni zaključek

Dostojevski in fantazija

Prof. dr. Zoran Živković je spisal kritiški prevod monumentalnega romana Besi od velikana svetovne in ruske književnosti F. M. Dostojevskega.

Prof. Živković o tem pove sledeče:

»Prvi dve deli Dostojevskega sta bili objavljeni skoraj istočasno. Najprej je bil v številki almanaha »Petrograjski zbornik« 21. januarja 1846 objavljen njegov kratki roman Bedni ljudje, le deset dni kasneje, 1. februarja, pa je v reviji »Domovinski zapiski« izšla »petrograjska poema« Dvojnik.

Visarion Grigorijevič Belinski, vodilni literarni kritik tistega časa, je bil tako navdušen nad Bednimi ljudmi, da je Dostojevskega, ki je pravkar vstopil v 25. leto, razglasil za »največje upanje ruske književnosti«. Dvojnik pa je bil ocenjen veliko manj ugodno.

Glavni ugovor temu delu je bil povezan s fikcijo v njem. »V našem času,« je v svoji kritiki zapisal Belinski, »ima fantastika prostor izključno v norišnici in ne v literaturi. Z njo bi se morali ukvarjati zdravniki in ne pisatelji.«

Dostojevski pa fantazijskemu ni obrnil hrbta. Danes velja njegov Dvojnik za eno najpomembnejših del ruske fantastike 19. stoletja. Belinski je skoraj pozabljen.«

Antikva knjigarna in antikvariat
Jskd JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KULTURNE DEJAVNOSTI
Zveza kulturnih društev Celje
MESTNA OBČINA CELJE

KNJIGARNIK:
SVEŽE KNJIŽNE IZDAJE

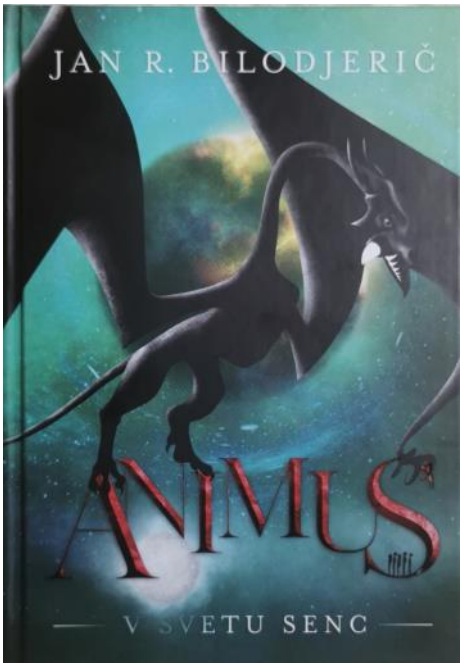

Animus

V svetu senc

Skrivnostna energija trinajstletnega Gala in njegove tri prijatelje z Zemlje prestavi na planet Aljatera. Izkaže se, da je zgodovina vesolja že davno bila zapisana v Animusu in prav oni štirje naj bi se zoperstavili nepredstavljivemu zlu, ki ga pooseblja Nevidna roka. Na svoji poti spoznavajo fantastična bitja, ki jim pomagajo (ali jih ovirajo) v njihovi borbi. Gal skozi prvide, vizije in sanje vse bolj spoznava, da ne sme verjeti svojim očem, saj nič ni tako, kot je videti. V končnem spopadu se izkaže, kdo je na njihovi strani in kdo proti njim, kaj je resnično in kaj ne; ustavijo zlo in se ponovno znajdejo na Zemlji, a kmalu jih tam čaka presenečenje.

⇒ Avtor: Jan R. Bilodjerič
⇒ Ilustrirala: Ana Vičič
⇒ Spremna beseda: Tone Partljič
⇒ Založba Altera 2021
⇒ ISBN: 978-961-95333-0-7
⇒ 21 cm, trda vezava
⇒ Št. strani: 262
⇒ MPC 29,90 €
⇒ Spletna stran: https://aljatera.com/

Evangelij iz Languedoca 1

Kaj, če je vse v Evangelijih čista resnica?

Kako je lahko Jezus hodil po vodi? Za razvoj tovrstne ideje je, že zaradi naravnih zakonov našega sveta, potrebna pomoč od zunaj, v primeru knjige gre za vilince Drugotnosti. V knjigi so odlomki iz Evangelijev, ki so ključnega pomena za usmerjanje pripovedi in so pomembna sidrišča zgodbe.
Vse se začne z dragocenostmi, ki naj bi obnovile pešajoče moči Vesoljnega carstva Drugotnosti. Zaključek Trilogije o Vesoljnem carstvu se začne z begom ... Potopite se v Povesti iz sage Vitezi in Čarovniki ...

⇒ Avtor: Bojan Ekselenski
⇒ Avtor spremne besede: Andrej Ivanuša
⇒ Avtor glasbenega albuma: Matej Krajnc
⇒ Samozaložba 2021
⇒ ISBN: 978-961-95000-5-7
⇒ 13,8 x 19,8 cm, mehka vezava
⇒ 300 strani
⇒ MPC: 15 € - poštnino časti založnik
⇒ Spletna stran: http://samozalozba.eu/VC3_Evangelij1.html
⇒ http://vitezicarovniki.com/Trilogija-EvangelijIzLanguedoca.html

Kmalu!

Strah indigo otrok (Vitezi in Čarovniki)

Strah indigo otrok nadaljuje eno od pripovednih niti Vladavine indigo otrok. V predhodnih delih sage je ostalo precej odprtih niti in nitk in namen te knjige je, da jih poveže v trdno tkanje, ki bo pripeljalo za zaključka sage. Na sceno se vrneta meni ljuba načelnik Aleš Kotnik in njegov nekdanji partner, detektiv Roman Sekulič. Oba sta odigrala pomembno vlogo v Vzponu indigo otrok.

Info: http://samozalozba.eu/VC11_Strah.html

Vpogled v podnebne spremembe, preden jih je znanost zaznala

Frank Herbert: Otroka peščenega planeta

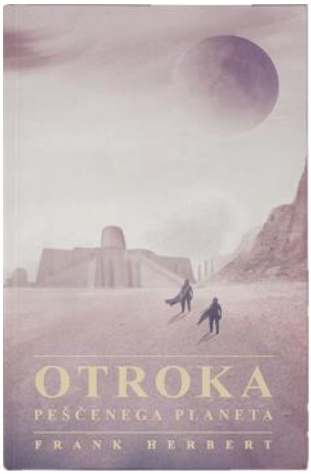

Podatki o knjigi:

Avtor: Herbert, Frank, 1920-1986
Naslov: Otroka peščenega planeta (Children of Dune)
Uvod: Brian Herbert
Prevod: Matjaž Juričak
Leto: 2021
Založništvo in izdelava Ljubljana : Sanje, 2021
Fizični opis: 397 str. ; 25 cm
Založba: Založba Sanje
Zbirka: Zbirka Sanje
ISBN: 978-961-274-598-1 (trda vezava)
978-961-274-574-5 (broš.)
Cena: 30,00 EUR (trda vezava) in 20,00 EUR (broš.)

»Končno!« bi lahko vzkliknil, saj smo leta 2021 dobili prevod še zadnjega kosa enega od temeljnih del znanstvenofantastične proze 20. stoletja. Govorim o znameniti Sipini, znani tudi kot Dune. Letos je za ljubitelje kultnega ZF sveta še posebej pomembno, saj pride med nas istoimenski film pod taktirko vrhunskega kanadskega režiserja Denisa Villeneuva, ki je do zdaj režiral kakovostne filme. Dal nam je odlična Prihod in Iztrebljevalca 2049. Torej je upanje, da bo tudi Dune to, kar mora biti glede na knjižno poreklo.

Otroka peščenega planeta zaključuje trilogijo, ki se je spočela z udarnim **Peščenim planetom** (Dune), se nadaljevala z **Mesija peščenega planeta** in zdaj sem s slastjo in pričakovanjem premlel še zaključek trilogije.

Če niste prebrali prvih dveh knjig, raje ne začnite branja, saj se boste počutili kot neplavalec, vržen v globoko vodo. Za polno razumevanje pripovednih niti, ki jih vpeljeta Otroka, je koristno poznavanje geneze zgodbe, ki pripelje do začetka knjige. Avtor se ne trudi kaj veliko, da bi olajšal začetek branje s kakšnimi obnovami. Te knjige ne bodo brali tisti, ki niso pohrustali predhodnih del.

Zgodba pripoveduje zgodbo o dvojčkih Čani in Paula (Atreida). V ospredju je tudi Alia Atreid, sestra Paula, ki je izginil v Mesiji peščenega planeta in še mnogi drugi, ki smo jih spoznali v predhodnih delih trilogije. V čorbo boja za oblast prste namočijo svoje prste hiša Corrino (rodbina nekdanjega cesarja), vmeša se tudi duh neuničljivega Vladimirja Harkonnena in mnogi drugi. Spremljamo razvoj otrok, ki

sta prisiljena prehitro odrasti in stvari postaviti na svoje mesto.

Kako? E, tega vam ne povem.

Najbolj me je fascinirala ekologija Arrakisa, planeta, ki spreminja obličje zaradi človekovih vplivov. V podzavest se nam vsiljujejo primerjave s sedanjim stanjem, ko podnebne spremembe zaradi človeškega vpliva vse tesneje dušijo svet. Avtor se je pred ekološkimi gibanji jasno zavedal občutljivosti ekološkega ravnotežja in sposobnosti človekovih vplivov, da resno posežejo v ta ravnotežja. Zgodba je tudi zgodba o mesijanstvu, odrešeništvu in človečnosti.

Veličastna pripoved ima po svetu ogromno ljubiteljev, ki ustvarjajo ogromno ljubiteljskih vsebin.

Moram pa poudariti, da vsebine, ki jih producira Frenkov sin Christopher Herbert niso ravno književni sladkorčki ...

Zanimiva je tudi navezava na islamsko zvenečo mitologijo, ki lepo sede v ekološki moment pripovedi.

Knjigo priporočam vsem ljubiteljem kakovostne (znanstvenofantastične) literature. Ravno zgodba o Arrakisu nam prinaša sporočilo in opomin – Ne zajebavajte se s svojim svetom.

Bližč in beda zadnjega človeškega zatočišča

Snežana Kanački: Polaris – zadnje mesto

Podatki o knjigi

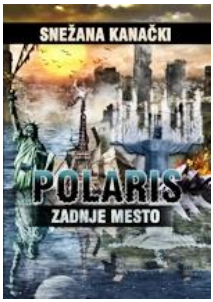

Avtorica: Kanački, Snežana
Naslov: Polaris: zadnje mesto
Prevod: Irena Rozman
Leto: 2020
Založba: Pro-Andy s. p.
Fizični opis: 229 str. (broš.); 20 cm
Zbirka: Drugotnost
ISBN: 978-961-95191-1-0

Snežana Kanački iz Beograda je za slovensko bralstvo popolna neznanka. V bližnjih državah je precej znana zaradi svojega entuziastičnega dela na področju promocije kakovostne fantazijske književnosti in zlasti hororja. Večinoma jo poznamo kot urednico in dušo regionalnega književnega projekta ***Besan***, kjer v svojem jeziku objavljajo horor zgodbe mnogi avtorji in številne avtorice bližnje regije.

Po nekaj kratkih zgodbah, objavljenih v več regionalnih antologijah, je spisala roman ***Polaris, zadnje mesto***. Slovenska izdaja je izšla konec leta 2020 pri založbi Pro-Andy s. p., ki je že večkrat pokazala pogum in se podala v literarne svetove, kamor ni šel še nihče drug v Sloveniji.

Pripoved se začne v zadnjem človeškem mestu na Zemlji, Polarisu na Antarktiki. V tem svetu je praktično cel svet pospravilo pod morsko gladino globalno segrevanje. Človeška neumnost je pokopala civilizacijo, ki že 500 let životari zgolj za zidovi tega zadnjega mesta. Skozi oči protagonistov se nam zlagajo koščki zgodovine. Spoznamo najstnike Lea, Viktorja, Mirelo in Angelo. Gre za običajne najstnike z zlahka prepoznavnimi najstniškimi izzivi. Snežani uspe dobro zarisati like, ki nam prirasejo k srcu in nam ni vseeno za njihovo usodo. V širšem naboru so zraven starši in še nekateri drugi, recimo profesor Martin, ki Leu, ljubitelju zgodovine in Starega sveta razodene pomembno skrivnost. Tudi preostali liki niso lepenkaste kreature, temveč živi in verodostojni ljudje. Tukaj naj dam Snežani zaslužen aplavz.

Pripoved in svet spoznavamo skozi oči posameznih protagonistov. Vztrajno in natančno gradi zaplet in ga pripelje do precej nepričakovanega razpleta. Svet Polarisa je dobro in logično izdelan, brez nepotrebnega opisovanja in nadlegovanja z nepotrebnimi podrobnostmi. Tam, kjer mnogim spodleti, njej odlično uspe.

Še en aplavz! Zgodbe ni zadavila in utopila v žlici želje po opisovanju sveta. Gradnike sveta nam predstavi kot samoumevne in nas ne muči s tem, kako deluje DNK računalnik Maja. Pač deluje in to je to.

Od ženske sem pričakoval več opisovanja garderobe in frizur, a je Snežana tudi tu precej skromna. Sicer se temu čisto ne izogne, a je znala ohraniti zdravo mero zadržanosti.

Mogoče so malce čudne nekatere podnebne značilnosti Polarisa, a ker so v službi pripovedi in niso popolna klofuta logiki, me niso zmotile.

Kam naj umestim pripoved?

Distopija zagotovo ni, saj nas pripoved ne pelje skozi pasti totalitarne družbe. Polaris je namreč glede družbene ureditve precej svetla zgodba.

Vtaknil bi jo v zahtevne hlače znanstvene fantastike, podžanr ekološkega trilerja s ščepcem hororja. A res le s ščepcem, saj boste zaman čakali na zarivanje čekanov in krempljev v vratove in ostale telesne dele priročnih nesrečnikov.

Knjigo priporočam vsem ljubiteljicam in ljubiteljem kakovostne fantazijske pustolovščine z nekaj kritične note.

In najlepše? Verjetno to ni zadnja knjiga o Polarisu. Komaj čakam na nadaljevanje in za prmejduš bo našlo pot v slovenske loge ...

OP: Avtorica bo gostja Fanfesta 5 in bo predstavila svoj roman.

Festivalski razpis za Fanfest 6

Za 6. Slovenski festival fantazijske književnosti vam postavljamo nov izziv, pravzaprav dva izziva.

Čisto po naključju odkrijejo brezno, ki se nikakor ne konča. Ne čisto priseben znanstvenik (delovno ime: dr. Retep Peter Frustrič) najde pot, ki gre vse globlje in globlje, dokler se ne znajde v deželi ob središču Zemlje. Tam živijo vsa mogoča pravljična bitja - vilinci, škratje, volkodlaki, vampirji, zmaji, ajdi, vile (tudi rojenice), lesni duhovi ipd. (priporočam mitološka bitja domačih krajev). Znanstvenik se pobrati z njimi in jih vodi na površino.

Čas dogajanje: Kadarkoli v zgodovini

Kraj dogajanja: Celje.

Glasbena šola Celje | 110 let JAVNEGA GLASBENEGA ŠOLSTVA V CELJU

Zemlja je ploščata, s cepivom nam vgrajujejo nanočipe, da nas daljinsko upravljajo, svetu vladajo reptili s pomočjo svojih služabnikov. Zemlja je ploščata ...

Dobrodošli v družbi alternativne resnice!

Priporočeno je del dogajanja postaviti v Celje.

Pogoj za sodelovanje:

⇒ Poezija ali prozno delo

⇒ Obseg do 7.500 besed (45.000 znakov s presledki)

⇒ Rok pošiljanja: **15. 7. 2022**

⇒ Besedilo mora biti v elektronski obliki, opremljeno s podatki o avtorju(-ice) - ime, priimek, e-mail, naslov bivališča (zaradi pošiljanja Supernove) in po želji GSM, spletna stran ipd.

Pošljete na naslov:

⇒ fanfest.festival@gmail.com ali

⇒ celjsko.literarno@outlook.com

Splošni razpis za Supernovo

Revija izhaja dvakrat letno, spomladi in jeseni. Revija živi od prispevkov, zlasti zgodb in pesmi. Sprejemamo tudi eseje in recenzije knjig s področja spekulativne fikcije.

Sprejemamo samo prispevke v elektronski obliki. Samo tipkopisov ne moremo sprejeti in bodo zavrnjeni.

Datumi:

⇒ **1. februar** za spomladansko številko (izide na Meteoriti)

⇒ **15. julij** za jesensko številko (izide pred Fanfestom in NMN)

Naslovi za pošiljanje

Uredništvo:

⇒ Celjsko literarno društvo
⇒ (s pripisom: za Supernovo)
⇒ Gledališki trg 4
⇒ 3000 Celje
⇒ E-mail:
⇒ celjsko.literarno@outlook.com
⇒ bojan.ekselenski@gmail.com (urednik)

Dolžina besedil:

Miniatura: do 1000 besed.

Želimo si sledečega:

⇒ Kratka zgodba: do **7500 besed (45.000 znakov s presledki)**, za daljše zgodbe se bomo odločili glede na prostorske možnosti, po potrebi bomo avtorje prosili, da zgodbo skrajšajo na zahtevan obseg

⇒ Esej: do 3500 besed,

⇒ Recenzija: do 3500 besed,

⇒ Poezija: skupaj do 300 vrstic, pesem do 150 vrstic.

Prva stran se ne šteje v obseg besedila, na njej **morajo biti sledeči podatki**:

⇒ Naslov dela

⇒ Ime in priimek,

⇒ Veljaven poštni naslov, kamor pošljemo avtorske izvode

⇒ Veljaven elektronski naslov za komunikacijo

Avtorji in avtorice besedila do nadaljnjega odstopijo v brezplačno objavo. V primeru, da bodo finančna sredstva dopuščala izplačilo honorarjev, se bodo z avtorji(-icami) podpisale ustrezne pogodbe.

Razpis za Vsesledje

Revija Vsesledje je splošna revija za kulturo in literaturo. Izhaja 1x letno, praviloma oktobra, ko je predstavitev, ki je ena od osrednjih prireditev Celjskega literarnega društva.

Odgovorni urednik revije je dr. Zoran Pevec.

V reviji objavljamo:

⇒ poezijo (zaželeno je nekaj pesmi, da ima urednik določen izbor)

⇒ prozo (kratke zgodbe)

⇒ esejistiko

⇒ recenzije

⇒ dramatiko (kratka dramska besedila)

Pomembno o pripravi besedila za objavo:

⇒ **Besedila morajo biti v elektronski obliki** (wordov format) poslana po elektronski pošti kot priloga.

⇒ Tipkanih ali pisanih besedil po pošti **ne sprejemamo**.

⇒ Besedil ne okrašujte, naj bo samo navadno besedilo.

⇒ Slike, ki jih želite vključiti v besedilo, **pošljite posebej in v besedilu označite, katero sliko kam vstaviti.** Slike, vključene v Wordov dokument so neuporabne za tiskano publikacijo.

⇒ Vsako besedilo **mora vsebovati tudi ime in priimek avtorja(-ice)** in zaželeni so kontaktni podatki (gl. varovanje zasebnosti).

⇒ Prispevki se honorirajo samo izjemoma

⇒ Rok za pošiljanje za tekoče leto je **1. junij.** Prispevki, ki prispejo kasneje, se objavijo samo po dogovoru z urednikom.

Poseben del revije je **Mlado Vsesledje**, kjer objavlja osnovnošolska in srednješolska mladina.

Pošiljanje prispevkov:

⇒ celjsko.literarno@outlook.com (društvo)

⇒ zoran.pevec@gmail.com (odgovorni urednik)

Obiščite tudi spletno stran http://cld.si in http://cld.si/Vsesledje.html

O Celjskem literarnem društvu

Članarina

- 10 €
- Družinska članarina 11 €
- **Članarine NE plačajo učenci, dijaki, študenti in brezposelni**

Kaj nudimo?

- Brezplačno literarno izobraževanje v okviru društva.
- Brezplačno udeležbo na Slovenskem knjižnem sejmu in sejemski predstavitev v okviru dejavnosti društva.
- Brezplačno udeležbo na predstavitvah ustvarjanja članov in članic društva.
- Brezplačno izdelavo preloma za tiskano knjigo in svetovanje pri izdaji.
- Izdajo E-knjige.
- Objavljanje v publikacijah in revijah, ki jih izdaja društvo (Revija za literaturo in kulturo Vsesledje, Literarna revija za spekulativno fikcijo Supernova).
- Obveščanje o razpisih in natečajih.
- **Brezplačni izvod knjige Mlada literatura**

Delovanje društva

- Mesečna srečanja vsako 1. sredo v Celjski kulturnici
- Literarne prireditve - običajno vsako 3. sredo v mesecu od septembra do junija
- Sodelovanje z Glasbeno šolo Celje
- Izdajanje revij Vsesledje in Supernova
- Sodelovanje na Slovenskem knjižnem sejmu
- Organizacija Fanfesta, slovenskega festivala fantazijske književnosti
- Sodelovanje na različnih kulturnih prireditvah

Osebni podatki, ki jih društvo zbere na razpisih, se uporabijo samo za komunikacijo z avtorji(-icami) in za pošiljanje avtorskih izvodov. Kontaktnih podatkov ne delimo in ne objavljamo.

NAROČILNIK

Cena posameznega izvoda:

6 €

Celoletna naročnina (plačate s položnico ob prejetju spomladanske številke):

9,60 € (cena za 2 številki z 20% popustom)

Naročila Supernove

Revijo je možno naročiti. Fizične osebe lahko revijo naročite kar preko maila.

Kako to storite?

Pošljite na celjsko.literarno@outlook.com podatke, ki so potrebni za naročilo:

⇒ Ime in priimek

⇒ Naslov bivališča

⇒ Vrsto naročila - tekočo številko ali naročilo do preklica.

Po prejetju vašega naročila vam na naslov pošljemo položnico glede na vaše naročilo.

Zakaj naročilo do preklica?

⇒ 20 % popust

⇒ Revija bo redno prihajala na vaš domači naslov.

Matej Krajnc

polovil sem nekaj tisinih iglic.
vladar je imel nežno ime.
rekel je: moli v sedmih jezikih pravljic!
ponovil je: prikloni se!
a nisem bil v istem špilu.
karte je veter razdal.
tereza kesovija je pihnila spocku v uho.
žezlo sem priposestvoval.